

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Zhodnocení evidence dlouhodobého majetku a jeho inventarizace v konkrétní společnosti

Bc. Veronika Veselá

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Veronika Veselá

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Zhodnocení evidence dlouhodobého majetku a jeho inventarizace v konkrétní společnosti

Název anglicky

Assesment of Property Register and Inventory Taking of the Chosen Company

Cíle práce

Cílem diplomové práce je provést zhodnocení evidence dlouhodobého majetku a jeho inventarizace ve společnosti Česká spořitelna, a. s. a navrhnout případná řešení ke zlepšení či optimalizaci stávajícího systému.

Metodika

Pro zpracování diplomové práce budou použity odborné zdroje a informace z účetnictví zvolené účetní jednotky. Na základě kritické analýzy, syntézy a komparace informací z dostupných českých i zahraničních zdrojů budou zpracována teoretická východiska práce. Ve vlastní práci bude analyzován způsob evidence dlouhodobého majetku ve zvolené účetní jednotce. Metody a postupy zavedené v účetní jednotce budou porovnány s poznatky v teoretických východiscích. Na základě zjištěných výsledků bude celý proces zhodnocen a vycházejíce z aktuálního znění právních předpisů budou navržena opatření, která povedou k optimalizaci procesů, případně budou navrženy úpravy vnitropodnikových účetních směrnic. Závěr práce bude zpracován na základě metody indukce.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

dlouhodobý majetek, inventarizace, inventarizační rozdíl, inventura, účetní uzávěrka, účetní závěrka

Doporučené zdroje informací

HINKE, Jana a BÁRKOVÁ, Dana, 2017. Účetnictví 1, aplikace principů a technik, 3. aktualizované vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s. 144 s. ISBN: 978-80-271-0331-0.

MÜLLEROVÁ, Libuše a ŠINDELÁŘ, Michal, 2016. Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích. Praha: GRADA Publishing, a.s. 208 s. ISBN: 978-80-247-5806-0.

NOVOTNÝ, Pavel, 2019. Účetnictví pro úplné začátečníky 2019. Praha: GRADA Publishing, a.s. 208 s. ISBN: 978-80-271-2251-6.

SKÁLOVÁ, Jana a kol., 2019. Podvojný účetnictví 2019. Praha: GRADA Publishing, a. s. 192 s. ISBN: 978-80-271-2249-3.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojnýho účetnictví.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Marta Stárová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2019

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 4. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Zhodnocení evidence dlouhodobého majetku a jeho inventarizace v konkrétní společnosti“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne: 06. 04. 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé práce, Ing. Martě Stárové, Ph. D. za trpělivost, ochotu, výtečnou spolupráci, cenné rady a čas, které mi věnovala během zpracování mé závěrečné diplomové práce.

Zhodnocení evidence dlouhodobého majetku a jeho inventarizace v konkrétní společnosti

Souhrn

Diplomová práce pojednává o evidenci a inventarizaci dlouhodobého majetku účetní jednotky. V literární rešerši je uvedena právní legislativa pro všechny podnikatelské subjekty v České republice. Dále je popsán proces účtování dlouhodobého majetku, který se skládá z procesu pořízení majetku, ocenění majetku, účtování opravných položek, opotřebení majetku (odpisy), technické zhodnocení majetku a poté jeho vyřazení v souladu s platnými právními předpisy. Tato práce dále analyzuje proces inventarizace, který se skládá z jednotlivých kroků, jako je fyzická inventura, při které se zjišťuje skutečný stav majetku s účetním stavem, přičemž mohou nastat tři situace – skutečný stav se rovná účetnímu stavu, což není v praxi obvyklé. Dále může být skutečný stav vyšší než účetní stav (v tomto případě vzniká přebytek) nebo může být skutečný stav nižší než účetní stav (v tomto případě vzniká manko). Poté se určí příčiny případného rozdílu, který je zjištěn při inventarizaci a prošetření odpovědných osob za tento inventarizační rozdíl. V neposlední řadě by se mělo zajistit, aby k inventarizačním rozdílům již nedocházelo.

Praktická část se zabývá analýzou procesu inventarizace a evidence dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku společnosti Česká spořitelna, a.s. a následným zhodnocením těchto procesů. Na závěr jsou uvedeny návrhy na případné zlepšení.

Klíčová slova: dlouhodobý majetek, inventarizace, inventarizační rozdíl, inventura, účetní uzávěrka, účetní závěrka

Assesment of Property Register and Inventory Taking of the Chosen Company

Summary

The diploma thesis deals with the assesment of property register and inventory taking of the company. In the theoretical part there is introduced the legislation, which is obligatory for all entrepreneurial subjects of the Czech republic. Then there is described the process of accounting of the long-term assets, which consists of purchase of the assets, appreciation of the assets, correcting items, depreciation, technical appreciation of the assets and then their taking out in connection with the valid legal of the Czech republic. This thesis analysis the process of the inventory taking, which consists of physical inventory, when the actual statement is compared with the statement in accounting, while there can happen three situations – the both statements are the same, while this situation is not usual. Then the actual statement may be higher then the statement in the accounting (in this case is called the surplus) or the actual statement can be lower then the statement in the accounting (in this case is called the deficit). Then there are identified the reasons of these differences and the responsible persons are investigated. It may be guaranteed, that these differences will not be repeated.

The practical part deals with the analysis of the process of the property register and the inventory taking of the company Česká spořitelna, a.s. and the following evaluation of these processes. Finally there are mentioned the suggestions of the possible improvements.

Keywords: long-term assets, stocktaking, stocktaking balance, inventory, financial statements, closing of books

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Cíl práce a metodika	10
2.1	Cíl práce	10
2.2	Metodika	10
3	Teoretická východiska	13
3.1	Právní úprava	13
3.2	Účetní zásady	16
3.3	Dlouhodobý majetek	18
3.3.1	Dlouhodobý hmotný majetek.....	18
3.3.2	Dlouhodobý nehmotný majetek.....	21
3.3.3	Dlouhodobý finanční majetek.....	22
3.4	Pořízení, evidence a vyřazení dlouhodobého majetku.....	24
3.4.1	Pořízení dlouhodobého majetku	24
3.4.2	Evidence dlouhodobého majetku.....	25
3.4.3	Vyřazení dlouhodobého majetku	26
3.5	Oceňování dlouhodobého majetku.....	27
3.6	Technické zhodnocení dlouhodobého majetku	31
3.7	Opravné položky	32
3.8	Opotřebením dlouhodobého majetku a odpisy.....	34
3.9	Rezervy	39
3.10	Inventarizace dlouhodobého majetku	41
3.10.1	Druhy inventarizace.....	42
3.10.2	Operace při provádění inventarizace	44
3.10.3	Inventarizační rozdíly a jejich vypořádání	47

4	Vlastní práce	50
4.1	Popis a charakteristika vybrané společnosti.....	50
4.2	Zařazení dlouhodobého majetku	58
4.3	Pořízení dlouhodobého majetku.....	61
4.4	Vyřazení dlouhodobého majetku	62
4.5	Oceňování dlouhodobého majetku.....	63
4.6	Odpisování dlouhodobého majetku.....	65
4.7	Technické zhodnocení dlouhodobého majetku	68
4.8	Rezervy	71
4.9	Opravné položky	75
4.10	Inventarizace dlouhodobého majetku	80
4.10.1	Postup při provádění inventarizace	80
4.10.2	Inventarizační rozdíly a jejich vypořádání	86
5	Výsledky a diskuse	90
6	Závěr	95
7	Seznam použitých zdrojů	96
8	Přílohy.....	99
8.1	Příloha 1 Směrná účtová osnova	99
8.2	Příloha 2 Účtová osnova pro banky	117
8.3	Příloha 3 Rozvaha společnosti Česká spořitelna, a.s.	132
8.4	Příloha 4 Výkaz zisku a ztráty společnosti Česká spořitelna, a.s.....	134

Seznam tabulek

Tabulka 1	České účetní standardy.....	15
Tabulka 2	Metoda rovnoměrného odpisování.....	36
Tabulka 3	Metoda zrychleného odpisování	37
Tabulka 4	Základní fakta o ČS k 30.6.2019.....	51
Tabulka 5	Hlavní ukazatele za rok 2018.....	52

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

apod.	a podobně
a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
č.	číslo
ČS	Česká spořitelna
ČÚS	České účetní standardy
D	Dal
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
IČ	Identifikační číslo
max.	maximálně
MD	Má dáti
mil.	milion
mld.	miliarda
např.	například
odst.	odstavec
PO	Právnická osoba
popř.	popřípadě
resp.	respektive
Sb.	Sbírka
tj.	to jest
tzv.	tak zvaný
ZoÚ	Zákon o účetnictví

1 Úvod

Dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek tvoří významnou součást všech společností. Do dlouhodobého majetku se řadí veškerý majetek, jehož doba použitelnosti je delší než 1 rok. Do dlouhodobého hmotného majetku patří například stavby, samostatné movité věci a soubory movitých věcí, pozemky, pěstitelské celky trvalých porostů, umělecká díla a sbírky. Mezi dlouhodobý nehmotný majetek se řadí například software, goodwill, ocenitelná práva, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje a zřizovací výdaje. Do účetních operací s dlouhodobým majetkem patří pořízení majetku, oceňování majetku, vyjádření opotřebení majetku (odpisy), účtování opravných položek, technické zhodnocení majetku, vyřazení majetku a v neposlední řadě inventarizace majetku. Společnosti jsou povinny se řídit dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v němž je dlouhodobý hmotný i dlouhodobý nehmotný majetek upraven. V tomto zákonu je stanoveno, že společnosti musí k datu roční závěrky provádět inventarizaci dlouhodobého hmotného i dlouhodobého nehmotného majetku, případně pokud nastane rozdíl mezi účetním a skutečným stavem, musí tyto inventarizační rozdíly vyčíslit a uvést účetní stav do souladu se skutečným stavem, protože účetnictví musí být průkazné a věrohodné. Inventarizaci majetku a závazků jsou ze zákona účetní jednotky povinny prokázat po dobu pěti let od jejího provedení. Do procesu inventarizace patří rozsáhlé, na sebe navazující činnosti, přičemž klíčovou činností procesu inventarizace je fyzická inventura, při které se zjišťuje fyzický stav majetku či dokladová inventura stavu závazků a pohledávek. Výsledkem může být shoda účetního stavu se skutečným stavem, tedy přebytek či manko. Dále následuje určení příčin rozdílu zjištěného při inventarizaci, prošetření odpovědných osob za inventarizační rozdíl, stanovení způsobu vypořádání inventarizačního rozdílu a zajištění, aby se tyto inventarizační rozdíly při příštích inventurách již neopakovaly. V neposlední řadě je důležité posoudit, zda nedochází k rozdílu mezi oceněním majetku v účetnictví a jeho tržní cenou. Pokud má tento oceňovací rozdíl dočasný charakter, tvoří se k tomuto majetku opravné položky. V případě pominutí důvodu pro tvorbu opravné položky, se tato opravná položka zruší.

2 Cíl práce a metodika

Diplomová práce má stanoveny následující cíle a je sestavena za použití metod, postupů a přístupů uvedených v metodice.

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je provést zhodnocení procesu evidence dlouhodobého majetku a jeho inventarizace ve společnosti Česká spořitelna, a. s. a navrhnout případná konstruktivní řešení ke zlepšení či optimalizaci stávajícího systému.

Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím použití ucelených metodických postupů uvedených v metodice. Dílčím cílem práce je porovnat zavedené postupy v oblasti inventarizace majetku u společnosti Česká spořitelna, a. s. s českými právními předpisy na základě jejich důkladné analýzy.

Naplnění cílů vlastní práce závisí na uskutečnění cílů teoretických východisek. Cílem teoretických východisek je charakterizovat důležité aspekty účtování a oceňování dlouhodobého majetku dle českých právních předpisů. Dalším cílem je popsat ucelený postup při inventarizaci majetku, dodržování účetních zásad, jimiž by se měly řídit účetní jednotky v České republice.

2.2 Metodika

Téma dlouhodobého majetku bylo vybráno z důvodu vytvoření uceleného přehledu o dlouhodobém majetku. Jelikož oblast dlouhodobého majetku je velmi komplexní a specifická oblast, která se týká každé účetní jednotky. Jedná se o popis stěžejních oblastí dlouhodobého majetku, jimiž by se měly účetní jednotky řídit, aby jejich účetnictví bylo průkazné a věrohodné.

Pro zpracování teoretických východisek jsou informace systematicky zpracovány na základě prostudování odborných zdrojů a příslušných právních předpisů, které směřovalo k získání potřebných odborných znalostí dané problematiky. Informace získané z dostupné české i zahraniční literatury, internetových zdrojů a odborných konzultací vedou

k posouzení vhodnosti informací zpracovaných ve vlastní části s ohledem na splnění vytyčených cílů. Vybrané informace jsou komplexně zpracovány do jednotlivých kapitol a podkapitol.

Pro zpracování práce jsou použity analyticko-syntetické metody. K prostudování potřebných jednotlivých oblastí majetku a procesu inventarizace je uskutečněna analýza této problematiky, díky které je pochopena oblast majetku a jeho vykazování. Pomocí následné syntézy jednotlivých oblastí jsou zjištěny podstatné souvislosti a náležitosti daného procesu a zároveň je tento proces pochopen jako celek. Práce je zaměřena nejprve na seznámení se s právní úpravou v České republice a dále na vymezení účetních zásad, které jsou pro každou účetní jednotku stěžejní a je nutné je dodržovat. Dále je práce orientována na oblast majetku, zejména jeho rozdělení, pořízení, evidence, oceňování, technické zhodnocení, odpisování a vyřazení. V neposlední řadě je pozornost věnována oblasti opravných položek a rezerv. Na závěr je v práci vymezen proces inventarizace, její druhy, postup a popis inventarizačních rozdílů, které během inventarizace mohou vzniknout a jejich vypořádání.

Pro zpracování vlastní části diplomové práce jsou primárně použity informace z účetnictví zvolené účetní jednotky. Ve vlastní práci je analyzován způsob evidence dlouhodobého majetku a procesu inventarizace ve společnosti Česká spořitelna, a. s. za pomoci prostudování interních směrnic účetní jednotky a konzultace s odpovědnými zaměstnanci za tyto oblasti, zejména s účetní a se specialistou na proces inventarizace majetku. Vlastní práce je zaměřena na stejné oblasti jako část teoretická, přičemž jsou tyto oblasti demonstrovány na konkrétní účetní jednotce. Mezi tyto oblasti patří oceňování, pořízení, evidence a vyřazení majetku, technické zhodnocení majetku, odpisování majetku, opravné položky a rezervy. Na závěr je popsán proces inventarizace, operace, které jsou nutné při inventarizaci provést, stanovení inventarizačních rozdílů a jejich vypořádání. Metody a postupy zkoumaných oblastí dlouhodobého majetku, které jsou zavedené v účetní jednotce, jsou porovnány s poznatky v teoretických východiscích. Na základě zjištěných výsledků a rozhovorů s odpovědnými zaměstnanci ve společnosti je v kapitole výsledky a diskuse celý proces zhodnocen a vycházejíce z aktuálního znění právních předpisů jsou navržena opatření, která povedou k optimalizaci procesů, případně budou navrženy úpravy vnitropodnikových účetních směrnic. V rámci výsledků a diskuse jsou porovnány právní předpisy s vypracovanými interními směrnicemi účetní jednotky a je

upozorněno na případné odlišnosti. V závěru práce jsou postupy používané ve společnosti Česká spořitelna a výsledky vlastní práce shrnuty. Veškeré poznatky jsou zobecněny pomocí metody indukce.

3 Teoretická východiska

V rámci teoretických východisek je uvedena právní úprava účtování, oceňování a vykazování dlouhodobého majetku v České republice. Jsou zde vymezeny druhy dlouhodobého majetku, způsoby pořízení a vyřazení majetku, oceňování majetku, opravné položky, odpisy, technické zhodnocení majetku a rezervy. Nakonec je popsána inventarizace majetku, její etapy a možnosti řešení inventarizačních rozdílů.

3.1 Právní úprava

Právní úprava účtování dlouhodobého majetku je obecně vymezena zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vyhláškou č. 500/2002 Sb. a rovněž i Českými účetními standardy č. 001 – 023 (dále jen ČÚS) pro všechny podnikatelské subjekty.

Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., o účetnictví

V zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoÚ) je upraven rozsah a způsob vedení účetnictví, zveřejňování informací z účetnictví, požadavky na průkaznost účetnictví, jsou vymezeny účetní jednotky, které jsou povinny se jím řídit. Dle zákona o účetnictví jsou účetní jednotky kategorizovány od mikro účetní jednotky až po velké účetní jednotky, které se rozlišují dle překročení hraničních hodnot, jimiž jsou aktiva celkem, roční úhrn čistého obrátu a průměrný počet zaměstnanců, přičemž společnost k zařazení do příslušné kategorie nepřekračuje k rozvahovému dni alespoň dvě ze tří kategorií. Dále jsou v ZoÚ vymezeny povinnosti účetním jednotkám vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě byla srozumitelná a podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví (stav a pohyb majetku a jiných aktiv, závazků včetně dluhů a jiných pasiv, náklady, výnosy a výsledek hospodaření) a finanční situace účetní jednotky. Majitel účetní jednotky by na základě využití informací z účetní závěrky měl být schopen stanovit ekonomická rozhodnutí. Pokud účetní jednotka nesplní povinnosti vyplývající z legislativy, je jí v zákoně uložena příslušná výše pokuty, protože se účetní jednotka dopustí přestupku (Strouhal, 2018).

V ZoÚ jsou dále vymezeny zásady:

- vést účetnictví tak, aby jeho záznamy byly úplné, srozumitelné, průkazné, správné, přehledné a způsobem, který zaručuje trvalost účetních záznamů;
- vést účetnictví v plném rozsahu a jen ve vyjmenovaných případech ve zjednodušeném rozsahu;
- dodržovat náležitosti účetního dokladu, účetních záznamů, účetních knih, směrné účtové osnovy a účtového rozvrhu a určeného okamžiku otevírání a uzavírání účetních knih;
- sestavit účetní závěrku ve stanoveném rozsahu a obsahu v rozvahových dnech včetně jejího ověření auditorem;
- vypracovat výroční zprávu a zveřejnit určené informace;
- respektovat způsoby oceňování, odpisování a inventarizace majetku a závazků;
- řádně zakládat a uschovávat účetní záznamy, dodržovat jejich předepsanou formu včetně jejich přenosu, zajistit jejich průkaznost a opravovat je vymezeným způsobem (Novotný, 2017).

Vyhláška č. 500/2002 Sb.

Obsahem vyhlášky č. 500/2002 Sb. (dále jen vyhlášky) je šest částí a šest hlav. Ve vyhlášce je definováno samotné sestavování účetní závěrky, účetní metody, majetek a aktiva i závazky a pasiva, náklady, výnosy a výsledek hospodaření. Dále je ve vyhlášce provedeno některé ustanovení ZoÚ pro podnikatele, kteří účtují v soustavě podvojného účetnictví.

Ve vyhlášce jsou vymezeny následující oblasti:

- směrná účtová osnova na úrovni skupin účtů,
- konsolidovaná účetní závěrka,
- účetní metody a jejich použití, například metody oceňování majetku, odpisování, kurzových rozdílů, odložené daně, vzájemné zúčtování položek,
- účetní závěrka – rozsah účetní závěrky (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha v účetní závěrce, přehled o peněžních tocích, přehled o změnách vlastního kapitálu), obsahové vymezení některých položek rozvahy, obsahové vymezení některých položek výkazu zisku a ztráty a přílohy (Skálová, 2012 a § 18, ZoÚ).

České účetní standardy

V Českých účetních standardech č. 001-023 (dále jen ČÚS) jsou vymezeny oblasti, jako jsou například rezervy, opravné položky, otevírání a uzavírání účetních knih, kurzové rozdíly, inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob, dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek, zásoby, zúčtovací vztahy, kapitálové účty a dlouhodobé závazky a náklady a výnosy. Jedná se o popis správného vedení účetnictví. České účetní standardy slouží ke sjednocení účetních metod. V následující tabulce (Tabulka 1) jsou uvedeny platné ČÚS.

Tabulka 1 České účetní standardy

Číslo standardu	Název
001	Účty a zásady účtování na účtech
002	Otevírání a uzavírání účetních knih
003	Odložená daň
004	Rezervy
005	Opravné položky
006	Kurzové rozdíly
007	Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob
008	Operace s cennými papíry a podíly
009	Deriváty
010	Zrušen (Zvláštní operace s pohledávkami)
011	Operace s obchodním závodem
012	Změny vlastního kapitálu
013	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
014	Dlouhodobý finanční majetek
015	Zásoby
016	Krátkodobý finanční majetek, peněžní prostředky a krátkodobé závazky k úvěrovým institucím
017	Zúčtovací vztahy
018	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
019	Náklady a výnosy
020	Konsolidace
021	Vyrovnaní, nucené vyrovnaní, konkurs

	a likvidace
022	Inventarizace majetku a závazků při převodech majetku státu na jiné osoby
023	Přehled o peněžních tocích

Zdroj: *Ministerstvo finanční České republiky* [online]. Praha: MFČR, 2019 [cit. 2019-12-22].

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi-podnikatele-a-neziskoveho-sek/ceske-ucetni-standardy-pro-podnikatele-a/2018/ceske-ucetni-standardy-pro-ucetni-jednot-30742>

3.2 Účetní zásady

Skálová a kolektiv (2019) uvádí obecně uznávané účetní zásady, které znázorňují soubor pravidel a základních principů, kterými by se měly účetní jednotky při vedení účetnictví a sestavování výkazů řídit:

1. Zásada účetní jednotky – účetní jednotka je vymezena jako ekonomický celek, za který je účetnictví vedeno, a k němuž se vztahují účetní operace a sestavené účetní výkazy. Účetní jednotka může být samostatná či nikoliv. V případě nesamostatné účetní jednotky (dceřiné společnosti, pobočky či oddělené provozovny) se sestavování účetních výkazů provádí za více samostatných právnických osob (společností), která pojí majetková účast, přičemž výkazy se označují jako konsolidované;
2. Zásada neomezeného trvání účetní jednotky – tato zásada je využita při běžném fungování účetní jednotky, především při oceňování aktiv. Pro oceňování dlouhodobých aktiv se používají historické náklady (původní pořizovací ceny). Pokud je hmotný majetek oceněn v rozvaze po celou dobu použitelnosti pořizovací cenou s odděleným vykázáním opravek, zásada neomezeného trvání účetní jednotky spočívá v postupném odepsání pořizovací ceny formou odpisů do nákladů;
3. Zásada zjišťování výsledku hospodaření v pravidelných intervalech – výsledek hospodaření účetní jednotky lze zjistit až po zániku společnosti, po přeměně všech jeho aktiv na peníze. Doba trvání účetní jednotky se dělí na pravidelné intervaly, za jejichž dobu se provádí zjištění výsledku hospodaření a finanční situace. Tyto

hodnoty jsou potřebné k hodnocení efektivnosti společnosti a také pro řízení dalších činností;

4. Zásada objektivitv účetních informací – veškeré hospodářské operace, vstupující do účetnictví, musí být zjištěny objektivně, například skutečnost doložená dokladem, stavy aktiv ověřené výsledky inventury. „Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě, podávala věrný a poctivý obraz předmětů účetnictví a finanční situace účetní jednotky. Zobrazení je věrné, jestliže obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu, který je přitom v souladu s účetními metodami, jejichž použití je účetní jednotce uloženo na základě tohoto zákona. Zobrazení je poctivé, když jsou při něm použity účetní metody způsobem, který vede k dosažení věrnosti (§ 7, ZoÚ)“;
5. Zásada účtování operací v kupní síle peněžní jednotky v době uskutečnění operace – účetní případy jsou účtovány v ocenění příslušnými částkami, které jsou doloženy doklady o provedení transakcí. Hodnoty stejných operací v různém časovém horizontu se při poklesu kupní síly peněžní jednotky mohou lišit. Úctovány by měly být skutečně realizované částky, nikoliv provádět přepočty k promítnutí inflace nebo přecenění majetku. S touto zásadou souvisí stanovení okamžiku realizace. Za vznik pohledávky je pokládán okamžik vyskladnění výkonů či poskytnutí služby. Fakturací vznikne pohledávka, jež se daňově promítne do výnosů. Při prodeji v maloobchodě se za okamžik realizace považuje příjem peněz;
6. Zásada konzistentnosti, srovnatelnosti mezi účetními obdobími – použité metody účtování operací, oceňování a odpisování aktiv, i struktura jednotlivých položek výkazů by měly být v jednotlivých letech stejné – konzistentní. Díky dodržování této zásady lze provést srovnatelnost z hlediska času. „Uspořádání a označování položek rozvahy a výkazu zisku a ztráty a jejich obsahové vymezení a způsoby oceňování, použité v jednom účetním období, nesmí účetní jednotky změnit v následujícím účetním období. Účetní jednotky mohou uvedené uspořádání, označování, obsahové vymezení a způsoby oceňování změnit zcela nebo zčásti mezi jednotlivými účetními obdobími jen z důvodů změny předmětu podnikání nebo jiné činnosti či z důvodu zpřesnění věrného zobrazení nebo zkvalitnění vypovídací schopnosti účetní závěrky, přičemž informaci o každé takové změně s jejím řádným zdůvodněním jsou povinny uvést v příloze v účetní závěrce (§ 7 odst. 4, ZoÚ)“;

7. Zásada opatrnosti – v účetnictví jsou promítnuty všechny očekávané ztráty, rizika a znehodnocení majetku, i přesto, že se ještě neuskutečnily a jejich hodnota se nedá jistě určit. Naopak všechny zisky a zhodnocení majetku se promítají do účetnictví až po skutečné realizaci. „Účetní jednotky, při oceňování ke konci rozvahového dne, zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků, a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta (§ 25 odst. 3, ZoÚ)“.

3.3 Dlouhodobý majetek

Položky dlouhodobého majetku se vykazují v samostatné kategorii aktiv v rozvaze. Dále se do této skupiny zahrnují stroje a vybavení, přičemž všechny tyto položky představují dlouhodobé investice a jsou fyzicky rozmístěné ve výrobním provozu společnosti, jako například pozemky, stavby a vybavení (Walther a Skousen, 2009).

Rozlišují se tři skupiny dlouhodobého majetku:

- dlouhodobý hmotný majetek,
- dlouhodobý nehmotný majetek,
- dlouhodobý finanční majetek.

3.3.1 Dlouhodobý hmotný majetek

Hranice uznatelnosti dlouhodobého hmotného majetku je z hlediska daní 40 000 Kč. Z hlediska účetního pohledu je stanovení hranice uznatelnosti dle účetní jednotky. Pokud majetek nesplní podmínky dlouhodobého majetku stanovené ve vnitropodnikových směrnících, je chápán jako zásoba. Dlouhodobý hmotný majetek se dělí na odpisovaný a neodpisovaný.

Druhy dlouhodobého hmotného majetku

Různí autoři uvádějí částečně odlišné rozdělení dlouhodobého majetku.

Dle Strouhala (2018) se rozlišují tyto druhy odpisovaného majetku:

- Stavby – nemovitosti se odpisují bez zřetele na výši ocenění a na způsobu použití. Mezi stavby se řadí například stavby včetně budov, právo stavby, důlní díla a důlní stavby pod povrchem, vodní díla a další stavební díla (například vodovody), otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť, technické rekultivace, byty a nebytové prostory vymezené jako jednotky dle NOZ. Při pořízení má účetní jednotka možnost ocenit majetek na úrovni pořizovací ceny, reprodukční pořizovací ceny nebo vlastních nákladů. Výše ocenění pak musí být snížena o přijaté dotace ze strany státních a obdobných institucí. Tento majetek se odpisuje od okamžiku zařazení do užívání. V případě pořízení stavby s pozemkem se zdanění oceňuje samostatně, protože pozemky nepodléhají odpisům. Stavby mohou být předmětem technického zhodnocení v případě modernizace nebo rekonstrukce. Jako součást dlouhodobého majetku se tyto položky mohou vykázat v případě, že částka v průběhu celého zdaňovacího období převyší hranici stanovenou dle účetní jednotky. Při zařazení hodnoty technického zhodnocení do majetku má účetní jednotka povinnost upravit odpisový plán. Odpisy jsou pak počítány ze zvýšené vstupní ceny právě o hodnotu technického zhodnocení;
- Hmotné movité věci a jejich soubory – hmotnými movitými věcmi a samostatnými movitými věcmi se rozumí předměty z drahých kovů bez zřetele na výši ocenění a hmotné movité věci a jejich soubory se samostatným technicko-ekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než 1 rok a do výše ocenění dle účetní jednotky. Při pořízení má účetní jednotka možnost ocenit majetek na úrovni pořizovací ceny, reprodukční pořizovací ceny nebo vlastních nákladů. Hmotné movité věci se odpisují od okamžiku zařazení do užívání. Mohou být předmětem technického zhodnocení v případě modernizace. Součástí dlouhodobého majetku se to může vykázat v případě, že částka v průběhu celého zdaňovacího období převyší hranici stanovenou dle účetní jednotky. Při zařazení hodnoty technického zhodnocení do majetku má účetní jednotka povinnost upravit odpisový plán. Odpisy jsou pak počítány ze zvýšené vstupní ceny právě o hodnotu technického zhodnocení;
- Pěstitelské celky trvalých porostů – do kategorie pěstitelských celků trvalých porostů přísluší ovocné stromy nebo ovocné keře vysázené na souvislém pozemku

o výměře nad 0,25 ha v hustotě nejméně 90 stromů na 1 000 keřů na 1 ha a trvalý porost vinic a chmelnic bez nosných konstrukcí. Do dlouhodobého majetku jsou zařazovány v momentě nákupu či vlastní výsadby, bez ohledu na fakt, zda již dosáhly plodnosti. Při pořízení má účetní jednotka možnost ocenit majetek na úrovni pořizovací ceny, reprodukční pořizovací ceny nebo vlastních nákladů;

- Dospělá zvířata a jejich skupiny (například stáda, hejna) - při pořízení má účetní jednotka možnost ocenit majetek na úrovni pořizovací ceny, reprodukční pořizovací ceny nebo vlastních nákladů. V rámci této skupiny se nebere zřetel na výši ocenění;
- Jiný dlouhodobý majetek – do tohoto souboru náleží ložiska nevyhrazeného nerostu nebo jejich části koupené nebo nabyté vkladem jako součást pozemku v rozsahu vymezeném geologickým průzkumem, a dále umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky, movité kulturní památky, předměty kulturní hodnoty a obdobné movité věci. Při pořízení má účetní jednotka možnost ocenit majetek na úrovni pořizovací ceny, reprodukční pořizovací ceny nebo vlastních nákladů. Výši tohoto ocenění pak účetní jednotka musí snížit o přijaté dotace ze strany státních a obdobných institucí.

Dle Maškové (2017) se rozlišují tyto druhy neodpisovaného majetku:

- Umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky muzejní povahy, movité kulturní památky, předměty kulturní hodnoty a obdobné movité věci stanovené jinými právními předpisy;
- Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a technické zhodnocení; pokud není uvedeno do stavu způsobilého k užívání;
- Finanční majetek;
- Zásoby;
- Pohledávky;
- Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, pokud tento majetek má účetní jednotky v nájmu nebo pachtu nebo ve výpůjčce;
- Povolenky na emise a preferenční limity;
- Majetek oceněný podle § 25 odst. 1 písm. k) zákona, soubory tohoto majetku podle § 71 odst. 2 písm. a) a technické zhodnocení tohoto majetku, s výjimkou technického zhodnocení nemovitých kulturních památek a církevních staveb;

- Dlouhodobý majetek, který se podle § 27 zákona oceňuje reálnou hodnotou;
- Drobný dlouhodobý majetek;
- Pozemky.

Účtování dlouhodobého hmotného majetku ve finančních institucích

Účtování o dlouhodobém hmotném majetku musí korespondovat s Českým účetním standardem pro podnikatele č. 013 (Český účetní standard pro finanční instituce č. 112, 2018).

3.3.2 Dlouhodobý nehmotný majetek

Hranice uznatelnosti dlouhodobého nehmotného majetku je z hlediska daní 60 000 Kč. Z hlediska účetního pohledu je stanovení hranice uznatelnosti dle účetní jednotky. Pokud majetek nesplní podmínky dlouhodobého majetku stanovené ve vnitropodnikových směrnících, účtuje se do nákladů jako služba. Dlouhodobý hmotný majetek se dělí na odpisovaný a neodpisovaný.

Druhy dlouhodobého nehmotného majetku

Bulla (2018) uvádí druhy dlouhodobého nehmotného majetku:

- Nehmotné výsledky vývoje a software
 - nové technologické postupy;
 - výše ocenění je stanoveno účetní jednotkou;
 - doba použitelnosti je delší než 1 rok;
 - výsledky úspěšně provedených prací, které nejsou předmětem průmyslových či jiných ocenitelných práv;
 - mohou být nabyty od jiných osob nebo vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování;
- Software
 - bere se ohled na výši ocenění a dobu použitelnosti;
- Ocenitelná práva
 - mezi ocenitelná práva se řadí licence, know-how, předměty průmyslového vlastnictví, výsledky tvůrčí činnosti;

- doba použitelnosti je delší než 1 rok;
- výše ocenění je stanoveno účetní jednotkou;
- může být vytvořen vlastní činností za účelem obchodování nebo nabytý od jiných osob;
- Povolenky na emise
 - nebere se ohled na výši ocenění. Jedná se o povolenky na emise skleníkových plynů a povolenky na emise způsobené letectvím, jednotky snížení emisí a ověřeného snížení emisí z projektových činností, jednotky přiděleného množství. Vykazuje se jako poskytnutí dotace ve výši ocenění reprodukční cenou;
- Goodwill
 - částka goodwillu vzniká rozdílem mezi oceněním společnosti při koupi, vkladu nebo přeměně a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté závazky. Pokud je jeho výše kladná, odepisuje se po dobu 60 měsíců od nabytí společnosti nebo jeho části do nákladů. Jestliže je jeho výše záporná, odepisuje se také po dobu 60 měsíců od nabytí společnosti nebo jeho částí ale do výnosů;
- Preferenční limity
 - individuální referenční množství mléka, individuální produkční kvóty a individuální limit prémiových práv.

Účtování dlouhodobého nehmotného majetku ve finančních institucích

Účtování o dlouhodobém nehmotném majetku musí korespondovat s Českým účetním standardem pro podnikatele č. 013 (Český účetní standard pro finanční instituce č. 112, 2018).

3.3.3 Dlouhodobý finanční majetek

Dle Hrušky (2011) skupinu dlouhodobého finančního majetku vytvářejí:

- Majetkové cenné papíry v ovládaných a řízených účetních jednotkách;
- Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly
 - do této skupiny patří podíly, které nepředstavují podíl v ovládaných nebo řízených osobách nebo podíl v účetních jednotkách pod podstatným vlivem;

- může se tedy jednat o majetkové cenné papíry s menšinovým podílem (do 20 %) a ostatní dlouhodobé cenné papíry, u nichž většinou v momentě pořízení není znám záměr účetní jednotky;
- Dluhové cenné papíry
 - dluhové cenné papíry, u kterých má účetní jednotka záměr a schopnost držet je do splatnosti;
 - cenný papír, jenž je úvěrové povahy;

Příklad:

- dluhopis s pevnou úrokovou sazbou;
- směnka;
- dluhopis, jehož úrokový výnos je určen rozdílem mezi jmenovitou hodnotou a jeho nižším emisním kurzem;
- Zálohy poskytnuté na dlouhodobý finanční majetek – v tomto případě se neuvažuje, zda jsou zálohy poskytnuté na pořízení krátkodobého či dlouhodobého finančního majetku;
- Půjčky a úvěry – ovládaná nebo ovládající osoba
 - poskytované úvěry a půjčky, které mají dlouhodobý charakter;

Příklad:

- poskytnuté dlouhodobé půjčky a úvěry ovládaným osobám a účetním jednotkám pod podstatným vlivem;
- poskytnuté dlouhodobé půjčky a úvěry mezi ovládanými osobami a účetními jednotkami pod podstatným vlivem;
- poskytnuté dlouhodobé půjčky a úvěry ovládajícím osobám a účetním jednotkám uplatňujícím podstatný vliv;
- Ostatní půjčky
 - ostatní dlouhodobé půjčky, které se uzavřou mezi navzájem nepropojenými osobami;
 - majetková účast na podnikání jiných obchodních společností mající charakter dlouhodobé půjčky (smlouva o tichém společenství);
- Podíly ovládaná osoba;
- Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem

- podstatným vlivem se rozumí významný vliv na řízení nebo provozování společnosti, čili dispozice nejméně s 20 % hlasovacích práv;
- Jiný dlouhodobý finanční majetek - do této skupiny patří dlouhodobý finanční majetek, který se nedal zařadit do výše uvedených skupin:
 - dlouhodobé termínované vklady,
 - dlouhodobé vkladové listy,
 - nakoupené obligace,
 - pokladniční poukázky,
 - pronájem společnosti apod.

3.4 Pořízení, evidence a vyřazení dlouhodobého majetku

V následující kapitole jsou uvedeny způsoby pořízení, vyřazení a evidence majetku.

3.4.1 Pořízení dlouhodobého majetku

Do ceny pořízení majetku se musí promítnout všechny náklady, které s pořízením souvisejí, týkající se pořizovací ceny či vlastních nákladů. Pořizovací náklady se koncentrují na jednom účtu po celou dobu až do okamžiku zařazení a zahájení užívání tohoto majetku.

Podle Novotného (2017) existují tyto způsoby pořízení majetku:

- Pořízení dlouhodobého majetku koupí – jedná se o nejužívanější způsob pořízení dlouhodobého majetku. Kromě ceny majetku na faktuře ještě do pořizovací ceny patří další vedlejší náklady (například instalace, montáž, doprava, clo apod.). Do pořizovací ceny je tedy nutné promítnout všechny tyto náklady spojené s pořízením;
- Pořízení dlouhodobého majetku vlastní činností – pokud účetní jednotka pořizuje dlouhodobý majetek vlastní činností, účtují se tyto položky do nákladů dle charakteru jednotlivých činností. Poté k určenému datu, ale nejpozdější však k rozvahovému dni, se provádí aktivace pomocí účtu Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace;

- Pořízení dlouhodobého majetku bezúplatným nabytím – bezúplatné nabytí znamená pořízení dlouhodobého majetku darem či jiným bezúplatným způsobem. Bezúplatné nabytí se oceňuje reprodukční pořizovací cenou. Částka reprodukční pořizovací ceny je stanovena odborným posudkem. V některých případech není nutné znát znalecký posudek, avšak tento způsob ocenění je doporučován kvůli případným spekulacím. Nabytí dlouhodobého majetku darem je vhodné podložit darovací smlouvou.

Pokud je majetek již pořízen a svým stavem schopný k užívání, lze ho zařadit do majetku interním dokladem (např. zařazovacím protokolem) účetním zápisem na vrub příslušného dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku souvztažně ve prospěch účtu nedokončeného dlouhodobého majetku.

3.4.2 Evidence dlouhodobého majetku

Evidencí dlouhodobého majetku se rozumí evidence jednotlivých karet majetku v evidenci majetku. Každá karta má své identické inventarizační číslo pro potřeby inventarizace majetku (s výjimkou komponentního způsobu odpisování, souborů movitého majetku a množiny věcí). Evidence majetku nemusí být vždy podchycena v účetním systému (softwaru), účetní jednotka může vést dlouhodobý účetní majetek například pomocí programu Excel. Účetní jednotka nemůže mít řádný přehled o druhu, množství majetku, jak v kusech, tak v jejich ocenění, bez řádné evidence dlouhodobého majetku, jeho následného zaúčtování do účetnictví a provádění kontrol mezi evidencí majetku a stavy na majetkových účtech. Dlouhodobý majetek a všechny jeho složky se evidují v aktivech účetní jednotky. Zařazení dlouhodobého majetku do stálých aktiv je určeno hranicí dobou používání, dále je spojeno s jeho postupným opotřebováváním a hranicí ocenění dlouhodobého majetku. Doba použitelnosti v účetnictví je definována vyhláškou a trvá zpravidla déle než jeden rok. Postupné opotřebení dlouhodobého majetku v účetnictví je účtováno postupným časovým rozpouštěním do nákladů pomocí účetních odpisů (Mašková, 2017).

Technika účtování dlouhodobého majetku z modulu softwaru pomocné evidence do účetnictví

Dle Maškové (2017) jsou rozlišeny dvě techniky účtování dlouhodobého majetku z modulu softwaru pomocné evidence dlouhodobého majetku do účetnictví:

- Ruční účtování – účetní jednotka účtuje o pohybu majetku tím způsobem, že účetní pracovník či pracovnice účtuje souhrnným dokladem za určité časové období součtově po jednotlivých analytických účtech do účetnictví ručně interním dokladem na základě podkladu z evidence majetku (součtových sestav za daný majetek, u kterého došlo k účetnímu pohybu majetku nebo, který je odpisován);
- Automatické účtování – podmínkou pro automatické účtování je přiřazení účetní souvztažnosti k pohybu majetku. Účetní souvztažnosti jsou operace neboli šablony podle typu účetního systému a účetní jednotka je vymezí v modulu „Účetnictví“ a následně je musí propojit s jednotlivými pohyby majetku v evidence majetku (je doporučeno označovat číselně). Je provedeno generování pohybu majetku (odpis, vyřazení likvidací, vyřazení škodou, mankem, zařazením atd.) z evidence majetku, kde jsou pohyby doloženy v kartách majetku, do účetnictví, resp. knih předdokladů. Zároveň musí proběhnout kontrola, zda součtové sestavy pohybů z karet z evidence majetku souhlasí se součty po jednotlivých analytických účtech v účetních předdokladech. Po kontrole je možné provést účtování přímo do účetnictví – hlavní knihy. Kromě účetních pohybů existují ještě neúčetní pohyby, například převodka majetku na jiné středisko, do jiné kanceláře, zápůjčka zaměstnanci. Účetní pohyby je nutné číselně označit a na číselná označení účetních pohybů vázat danou účetní souvztažnost s jednotlivou analytikou k danému druhu majetku. Po převodu do účetnictví je důležité zkontrolovat evidenci majetku, kde si účetní jednotka sestavuje sestavu karet s pohybem, zda došlo k zaúčtování všech u všech těchto karet (Mašková, 2017).

3.4.3 Vyřazení dlouhodobého majetku

Hinke a Bárková (2017) uvádí důvody vyřazení majetku:

- úplné opotřebení majetku,

- prodej majetku,
- zničení majetku (povodeň či jiná živelná pohroma),
- darování majetku,
- převod z obchodního majetku do osobního majetku společníka nebo převod do jiné obchodní společnosti či družstva,
- krádež majetku.

Účtování vyřazení dlouhodobého majetku

Vyřazení majetku je účtováno v rámci dvou účetních operací. Nejprve se zůstatková cena zúčtuje do nákladů na účet, jenž souvisí s důvodem vyřazení majetku. K vyřazení majetku dochází účetním zápisem na vrub účtu oprávek k majetku a ve prospěch příslušného majetkového účtu, pokud je celková hodnota majetku zúčtovaná do nákladů. Dlouhodobý majetek neodpisovaný je vyřazen účetní operací na vrub nákladového účtu, který popisuje důvod vyřazení a ve prospěch příslušného účtu neodpisovaného majetku v pořizovací ceně.

3.5 Oceňování dlouhodobého majetku

V následující kapitole jsou vymezeny způsoby oceňování dlouhodobého majetku.

Způsoby ocenění dlouhodobého majetku

I. Při pořízení dlouhodobého majetku:

a) dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

Dle Hótové (2012) lze dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek oceňovat třemi způsoby:

- Pořizovací cenou - pořizovací cena zahrnuje cenu majetku včetně nákladů, které souvisí s pořízením majetku. Do nákladů spojených s pořízením patří především:
 - náklady na přípravu a zabezpečení výstavby – platby za poradenské služby, zprostředkování, správní poplatky, expertízy, platby za poskytnuté záruky, předprojektové přípravné práce apod.;

- úroky z úvěru;
- odvody za dočasné či trvalé odnětí zemědělské a lesní půdy;
- průzkumné, projektové, geodetické a geologické práce, zařízení staveniště;
- clo, doprava, montáž a umělecká díla tvořící součást stavby;
- licence, patenty a jiná práva využitá při pořizování majetku;
- vyřazení stávajících staveb nebo jejich částí v důsledku nové výstavby;
- náhrady za omezení vlastnických práv;
- úhrady podílu na oprávněných nákladech provozovatele přenosové soustavy, účelně vynaložených nákladech provozovatele distribuční soustavy plynu a účelně vynaložených nákladech dodavatele spojených se zajištěním dodávky tepelné energie;
- úhrada nákladů vlastníkovi rozvodného zařízení za přeložku rozvodného zařízení;
- zkoušky před uvedením majetku do stavu způsobilému k užívání;
- zabezpečovací, konzervační a udržovací práce při zastavení investiční výstavby.

Za náklady související s pořizovací cenou nelze považovat:

- náklady na údržbu a opravy;
 - kurzové rozdíly;
 - smluvní pokuty, úroky z prodlení nebo jiné sankce ze smluvních vztahů;
 - náklady na biologickou rekultivaci;
 - náklady nájemce na uvedení najatého majetku do původního stavu;
 - nájemné za stavební pozemek, na kterém probíhá výstavba;
 - náklady na přípravu pracovníků pro budované provozy a zařízení;
 - náklady na vybavení pořizovaného dlouhodobého majetku zásobami;
 - náklady spojené s přípravou a zabezpečením dlouhodobého majetku vzniklé po uvedení pořizovaného dlouhodobého majetku do užívání;
- Reprodukční pořizovací cenou – reprodukční pořizovací cenou se oceňuje dlouhodobý majetek za následujících situací:
 - darování;
 - vytvoření dlouhodobého majetku vlastní činností – pokud jsou vlastní náklady vyšší než reprodukční pořizovací cena;
 - bezúplatné nabytí na základě smlouvy o koupi najaté věci;

- nově zjištěný dlouhodobý hmotný nebo nehmotný majetek a dosud nezachycený v účetnictví;
- vklad dlouhodobého hmotného či nehmotného majetku;
- dlouhodobý majetek pořízený směnnou smlouvou – za předpokladu, že se ceny nestanoví ve smlouvě;
- bezúplatné nabytí preferenčních limitů a povolenek na emisi – jestliže se jedná o prvního vlastníka či provozovatele;
- Vlastními náklady – vlastními náklady se rozumí náklady, které jsou úzce spojeny s vytvořením dlouhodobého majetku vlastní činností a nepřímé náklady, které mají správní charakter za podmínky, že vytvoření majetku má dlouhodobý charakter (delší než 1 rok).

b) dlouhodobého finančního majetku

Strouhal a kol (2016) doplňuje oceňování majetku dále následujícími způsoby:

- Jmenovitou hodnotou
 - jedná se o nominální výši;
 - užívá se k ocenění pohledávek, závazků, peněžních prostředků a cenin;
- Reálnou hodnotou
 - k ocenění se používá tržní cena;
 - není-li tržní cena k dispozici, pak se majetek oceňuje dle zvláštního předpisu;
 - aplikuje se pro oceňování k rozvahovému dni k následujícímu majetku a závazků:
 - realizovatelné cenné papíry a cenné papíry určené k obchodování,
 - deriváty,
 - finanční umístění a technické rezervy u pojišťoven a zajišťoven,
 - majetek a závazky, u nich je vyžadován zvláštní předpis,
 - majetek a závazky zajištěné derivátovými kontrakty,
 - pohledávky nabyté a určené k obchodování,
 - závazky vrátit cenné papíry, které společnost zcizila a do okamžiku ocenění je nezískala zpět.

II) Oceňování dlouhodobého majetku k datu účetní závěrky

a) dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

U oceňování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku k rozvahovému dni se hodnotí jeho užitná hodnota, která v budoucnu účetní jednotce přinese, přičemž mohou nastat 3 situace (viz kapitola 3.8 Opotřebení majetku a odpisy):

- Zůstatková hodnota odpovídá užitné hodnotě dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku – žádné úpravy se v tomto případě provádět nemusí;
- Zůstatková hodnota je nižší než užitná hodnota dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku – podhodnocení dlouhodobého majetku včetně uvedení skutečné užitné hodnoty příslušného majetku se vykáže v příloze v účetní závěrce, protože přeceňování dlouhodobého majetku na reálnou hodnotu dle ČÚS nelze;
- Zůstatková hodnota je vyšší než užitná hodnota dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku – tato situace lze řešit upravením odpisového plánu (dle situace, zda je snížení dlouhodobého majetku snížené či trvalé) nebo pomocí opravných položek (korekce ocenění - viz kapitola 3.7 Opravné položky), (Müllerová a Šindelář, 2016).

b) dlouhodobého finančního majetku

Dlouhodobý finanční majetek nepodléhá odpisování. Ocenit dlouhodobý finanční majetek je možné kromě oceňování v pořizovací ceně s využitím případných opravných položek ještě následujícími způsoby:

- Podíly s rozhodujícím nebo podstatným vlivem lze ocenit ekvivalencí (protihodnotou odpovídající výši vlastního kapitálu účetní jednotky drženého obchodního podílu). Účetní jednotka musí využít stejný způsob k ocenění všech takových podílů;
- Ostatní dlouhodobé cenné papíry je možné přecenit na reálnou hodnotu. Toto přecenění se nevztahuje na cenné papíry držené do splatnosti. Způsob účtování je stejný jako v předchozím případě, tedy do výše vlastního kapitálu.

Pokud účetní jednotka použije metodu ekvivalence či přecenění reálnou hodnotou, má povinnost evidovat zvlášť pořizovací cenu a hodnotu přecenění na analytických účtech.

Pokud účetní jednotka prodává tyto podíly, uvedené přecenění se zruší. Za předpokladu, že nelze výše uvedené metody použít, oceňuje se majetek v pořizovací ceně s užitím opravných položek. V zákoně o daních z příjmů je upraveno ocenění obchodních podílů ekvivalencí nebo reálnou hodnotou (v § 23 odst. 4 písm. i). V této části zákona jsou také vymezeny položky, které do základu daně nelze zahrnout. Vzhledem k rozvahovému účtování nejsou oběma způsoby přecenění ovlivněny účetní ani daňové náklady a výnosy. Účelem tohoto paragrafu zákona je vymezení situací, kdy přecenění reálnou hodnotou je účtováno výsledkově a je daňově účinné (Müllerová a Šindelář, 2016).

Způsoby oceňování dlouhodobého majetku ve finančních institucích

Způsoby oceňování dlouhodobého majetku ve finančních institucích byl zrušen (Český účetní standard pro finanční instituce č. 104, 2018).

3.6 Technické zhodnocení dlouhodobého majetku

Technické zhodnocení je upraveno ve vyhlášce pro podnikatele, §47. V rámci věcné definice je obdobná jako v zákoně o daních z příjmů. Úprava se liší v limitu pro určení, zda jde o technické zhodnocení. Limit v účetnictví musí být identický jako hranice pro zařazení jednotlivých součástí do dlouhodobého odpisovaného majetku. Pokud se jedná o stavby, vynaložené náklady musí dosáhnout podstatné hodnoty ve vztahu k pořizovací ceně stavby. Touto úpravou technického zhodnocení ve vyhlášce se ruší provázanost účetnictví se zákonem o daních z příjmů. V rámci rovnoměrného odpisování lze využít speciálně stanovenou sazbu pro zvýšenou vstupní cenu. Pokud se jedná o zrychlené odpisování, je stanoven odlišný koeficient následujícím způsobem:

1. V roce navýšení zůstatkové ceny - jako podíl dvojnásobku této ceny majetku a příslušného koeficientu zrychleného odpisování platného pro zvýšenou zůstatkovou cenu;
2. V následujících obdobích - jako podíl dvojnásobku zůstatkové ceny majetku a rozdílu mezi přiřazeným koeficientem zrychleného odpisování platným pro navýšenou zůstatkovou cenu a počtem roků, po která byl odpisován ze zvýšené zůstatkové ceny (Skálová a kol., 2019).

Mezi účetnictvím a daněmi existuje řada rozdílů, přičemž některé účetní náklady a výnosy nemusí být uznány z daňového hlediska. Ke správnému zaúčtování a vykázání daní je důležité zjistit všechny významné informace z důvodu různého přístupu k nákladům a výnosům z hlediska účetnictví a daňových předpisů. Pro technické zhodnocení dlouhodobého majetku potřeba znalost věcného obsahu, např. o jaké práce se jedná – dokončené nástavby, přístavby, rekonstrukce (zásah do majetku, která má za následek změnu účelu nebo technických parametrů) a modernizace (rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku). Dle zákona se za rekonstrukci nepovažuje samotná záměna materiálu, například pokud účetní jednotka vymění dřevěný rám oken za rám plastový, pokud se nezmění rozměry oken a počet vrstev jeho skel. Vybavení motorového vozidla zimními pneumatikami se taktéž nepokládá za technické zhodnocení majetku. Technické zhodnocení navyšuje vstupní cenu a zůstatkovou cenu příslušného majetku, pokud není samostatně odpisováno. Nedojde-li ke splnění věcného obsahu u vykonaných prací, nejedná se o technické zhodnocení, ale o opravu. Opravy se účtují rovnou do nákladů a nejsou omezeny finančním limitem, protože důležitý je jich věcný obsah. Náklady charakteru technického zhodnocení nepřekračující stanovené finanční limity, lze účtovat jako:

- Ostatní služby, pokud se jedná o dlouhodobý nehmotný majetek;
- Ostatní provozní náklady, pokud se jedná o dlouhodobý hmotný majetek.

Pokud náklady charakteru technického zhodnocení nepřevyšují limity, má účetní jednotka možnost přesto tyto náklady za technické zhodnocení považovat i o nich tak účtovat na příslušný účet dlouhodobého hmotného či dlouhodobého nehmotného majetku, pokud se tak rozhodne (Novotný, 2017).

3.7 Opravné položky

Opravné položky jsou vymezeny v zákonu č. 563/1991 Sb., vyhláškou č. 500/2002 Sb. a Českým účetním standardem č. 005. Tvorba opravné položky souvisí s účetní zásadou opatrnosti (viz kapitola 1.2 Účetní zásady, odrážka 7 Zásada opatrnosti). Opravné položky se projevují v rozvaze v aktivech ve sloupci „korekce“. Opravné položky se účtují na základě inventarizace průběžně či ke dni účetní závěrky, účtování závisí na rozhodnutí účetní jednotky. Tvorba opravných položek se účtuje účetním zápisem na vrub nákladů, zrušení

(čerpání) opravné položky se účtuje ve prospěch nákladů. Toto snížení může být pouze dočasné, celou hodnotu či pouze část opravné položky lze rozpustit, pokud pominou důvody, pro které se opravná položka tvořila (například v případě poškození majetku nebo z důvodu, že je hodnota majetku nižší, než je evidováno v účetnictví). Hodnota majetku v účetnictví by měla odpovídat stavu majetku. Snížení ocenění majetku se provede zaúčtováním opravné položky k příslušnému majetku, nikoliv snížením ceny pořízení. V celkové hodnotě se opravná položka rozpouští, pokud je majetek prodán nebo pokud jiným způsobem přestane být majetkem účetní jednotky (Hinke a Bárková, 2017, Ryneš, 2016).

Metodika účtování opravných položek závisí na vnitropodnikových směrnících účetní jednotky, které si sama vytvoří. Opravné položky se tvoří k hospodářskému výsledku z běžné, finanční a mimořádné činnosti společnosti (Bařinová, 2012).

Opravné položky jsou tvořeny k těmto druhům majetku:

- dlouhodobý majetek včetně pozemků,
- nedokončený dlouhodobý majetek,
- zálohy na dlouhodobý majetek,
- zásoby, a to jak nakupované, tak i vytvořené vlastní činností,
- pohledávky,
- finanční majetek.

Zákonné opravné položky

V ZoÚ je vymezena tvorba zákonných opravných položek, zároveň jsou stanoveny podmínky, za kterých je možné opravné položky použít, výčet situací, kdy k jejich tvorbě nesmí dojít a maximální výši, ve které je možno opravné položky vytvořit jako daňově účinný náklad (Pilařová, 2017).

Pro podnikatele, kteří vedou daňovou evidenci, existuje možnost si snížit daňovou povinnost o daňově uznatelné výdaje. V §25 zákona o daních z příjmů jsou vymezeny výdaje, které pro daňové účely nelze uznat, zejména:

- náklady na reprezentaci,
- nesmluvní pokuty a penále,
- dary,

- ostatní sociální náklady,
- účetní opravné položky,
- účetní rezervy apod.

Účtování opravných položek ve finančních institucích

Opravné položky se účtují k majetku v případě, když se inventarizací prokáže snížení hodnoty majetku, které není trvalého charakteru. Opravné položky jsou tvořeny k účtům majetku a jiných aktiv. Opravné položky se účtují na vrub účtové skupiny 65 a jejich užití se účtuje ve prospěch účtové skupiny 65 nebo 75. Pokud již pro opravnou položku není důvod, rozpuštění těchto opravných položek je účtováno ve prospěch účtové skupiny 75 (viz Příloha 2 Účtová osnova pro banky). Opravné položky se tvoří maximálně do výše ocenění v účetnictví a zároveň nejsou tvořeny k aktivům, které jsou oceněny reálnou hodnotou. Opravné položky nesmí mít aktivní zůstatek (Český účetní standard pro finanční instituce č. 106, 2018).

3.8 Opotřebení dlouhodobého majetku a odpisy

Odpisy jsou vymezeny v zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškou č. 500/2002 Sb. a Českým účetním standardem č. 13. Stejně jako opravné položky, i odpisy souvisí s účetní zásadou opatrnosti, protože odpisy vyjadřují skutečné opotřebení užívaného dlouhodobého majetku. Opotřebení může být morální či fyzické. K vyčíslení odpisů účetní jednotce slouží odpisový plán, pomocí něhož je vymezen konkrétní dlouhodobý majetek, metoda a doba odpisování a v neposlední řadě také výše odpisů. Doba odpisování je určena v závislosti na předpokládané době životnosti dlouhodobého majetku. Odpisován je pouze majetek dlouhodobý, který je ve společnosti využíván déle než 1 rok. Neodpisuje se tedy oběžný neboli krátkodobý majetek. Ovšem existuje i dlouhodobý majetek, který je využíván déle než 1 rok, přesto se na něj nevztahují odpisy. Jako příklad dlouhodobého majetku, který není odpisován, lze uvést pozemky. Důvodem je, že dalším využíváním se nesnižuje jeho hodnota. Dalším příkladem majetku, který není odpisován, lze zmínit například předměty z drahých kovů či umělecká díla.

Pilařová (2018) uvádí zásady účetního odpisování:

- Odpisovaný dlouhodobý hmotný movitý majetek a dlouhodobý nehmotný majetek se odpisuje z ocenění, který je stanovený v § 25 ZoÚ postupně v průběhu jeho používání;
- Pokud se majetek odpisuje, pak jen do výše jeho ocenění v účetnictví, případně se zohledněním zbytkové hodnoty;
- V průběhu převodu vlastnictví k nemovitým věcem, které podléhají vkladu do katastru nemovitostí, je rozhodný pro účtování a případné následné odpisování nemovité věci den doručení návrhu na vklad katastrálnímu úřadu; na analytických účtech, v inventurních soupisech a v příloze v účetní závěrce je uvedena podmíněnost nabytí právních účinků vkladu do katastru nemovitostí;
- Jestliže je k účtování a odpisování technického zhodnocení oprávněná jiná účetní jednotka než vlastník majetku, poté se majetek odepíše v průběhu používání technického zhodnocení (viz kapitola 3.6 Technické zhodnocení);
- Odpisování technického zhodnocení majetku pořizovaného formou finančního leasingu, pokud je uživatel oprávněn účtovat a odpisovat technické zhodnocení, se zahájí uvedením technického zhodnocení do užívání (Pilařová, 2018).

Odpis je opotřebení dlouhodobého majetku. Odpisy se účtují do nákladů, přitom se ale nejedná o výdaje. Účetní jednotka promítne do účetnictví snížení hodnoty dlouhodobého majetku, nejedná se však o výdej peněz v hotovosti. Jejich výše tedy ovlivňuje hospodářský výsledek. Součet všech odpisů za celou dobu odpisování jsou oprávkami. Oprávky k majetku se uvádí v rozvaze ve sloupci „korekce“ u hodnoty položky dlouhodobého majetku, kterou snižují (stejně jako opravné položky – viz kapitola 3.7 Opravné položky). Odpisy se účtují na vrub nákladů (účet 551 - Odpisy) a ve prospěch účtu opravek (účtová skupina 07 a 08 – Oprávky), (viz Příloha 1 Směrná účtová osnova).

Faktory, které ovlivňují výši odpisů dlouhodobého majetku

Výše odpisů dlouhodobého majetku je ovlivňována následujícími faktory:

- Kvalitativní podstata majetku;

- Prostředí, ve kterém je majetek užíván (eroze, koroze, vandalismus);
- Kým je majetek užíván;
- Morální zastarávání apod. (Prokúpková, Svoboda, 2014).

Daňové a účetní odpisy

Odpisy se rozdělují na daňové a účetní:

Daňové odpisy

Daňové odpisy se tvoří z důvodu daně z příjmu. Pro výpočet daně z příjmu je klíčová cena dlouhodobého hmotného majetku a rok jeho pořízení. Pokud je dlouhodobý hmotný majetek evidován ke konci náležejícího zdaňovacího období, lze si uplatnit roční odpis. Pokud účetní jednotka zařadí dlouhodobý hmotný majetek na počátku období a v průběhu roku tento majetek vyřadí z evidence nebo ho převede na jinou osobu nebo ukončí svou podnikatelskou činnost, může uplatnit odpis ve výši jedné poloviny vypočteného ročního odpisu (Kryšková, 2012).

Mašková (2017) uvádí způsoby daňových odpisů:

- **Rovnoměrný**

Rovnoměrný způsob je využíván nejčastěji. Účetní jednotka stanoví předpokládanou dobu, po kterou bude dlouhodobý majetek užíván a sestaví odpisový plán. V následující tabulce (Tabulka 2) je znázorněna metoda zrychleného odpisování.

Výpočet:

$(\text{vstupní cena} \times \text{roční odpisová sazba}) / 100$

Tabulka 2 Metoda rovnoměrného odpisování

Odpisová skupina	Koeficient pro rovnoměrné odpisování		
	V 1. roce odpisování	V dalších letech	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10

4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Zdroj: Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

- **Zrychlený**

Majetek se odpisuje zrychleně v případě, že jeho používání je v prvních letech vyšší, poté se postupně snižuje. V následující tabulce (Tabulka 3) je znázorněna metoda zrychleného odpisování.

Výpočet:

V 1. roce odpisování:

vstupní cena/přiřazený koeficient v 1. roce odpisování

V dalších letech:

$(2 \times \text{zůstatková cena}) / (\text{přiřazený koeficient} - \text{počet let dosavadního odpisování})$

Tabulka 3 Metoda zrychleného odpisování

Odpisová skupina	Koeficient pro zrychlené odpisování		
	V 1. roce odpisování	V dalších letech	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., zákon o daních z příjmů

Dlouhodobý majetek je odepisován do výše vstupní ceny nebo do výše zvýšené vstupní ceny. Zvýšení vstupní ceny spočívá v navýšení ceny z důvodu technického zhodnocení. Účetní jednotka má možnost si roční odpis v prvním roce odpisování zvýšit o 10, 15 nebo 20 % z důvodu definovaných v zákoně o dani z příjmů (Kryšková, 2012).

Účetní odpisy

Na základě účetních odpisů lze vykázat skutečné opotřebení dlouhodobého majetku, je jimi projevováno trvalé snížení hodnoty majetku. Účetní jednotka si stanoví odpisový plán, na jehož podkladě účetně odpisuje majetek. Způsob odpisování majetku musí účetní jednotka vymežit jednotně a takovým způsobem, aby bylo průkazně znázorněno reálné využití dlouhodobého majetku.

Metody účetních odpisů:

- 1) Účetní odpisy jsou rovnoměrné podle předpokládané doby životnosti. Tato metoda je nejčastější a obvykle také nejpřesnější. Účetní jednotka si sama rozhodne, zda s odpisováním začne v měsíci pořízení nebo až v měsíci následujícím. Toto rozhodnutí se týká i vyřazení majetku – buď se v měsíci vyřazení odpisy ještě uplatní nebo se účtuje jen o zůstatkové ceně. Tyto rozhodnutí jsou vymezeny v interních směrnících účetní jednotky;
- 2) Účetní odpisy jsou rovnoměrné podle předpokládané doby životnosti s ohledem na zbytkovou hodnotu. Součet odpisů včetně předpokládané zbytkové hodnoty se rovná účetnímu ocenění odpisovaného majetku;
- 3) Komponentní odpisování majetku v případě, kdy jeho jednotlivé složky mají různou dobu životnosti ve vztahu k celkové předpokládané životnosti majetku. Účetní odpisy se stanoví nerovnoměrně dle způsobu využívání. Tato metoda se používá u majetku, jehož využití podléhá sezónnosti. Jedná se například o zemědělské stroje, lyžařské vlaky apod., přičemž v různých obdobích roku mají odpisy různou hodnotu – během sezóny je částka odpisů vyšší, mimo sezónu pak nižší;

Další metoda zrychlených odpisů:

- 4) Účetní odpisy se rovnají daňovým odpisům. Tato metoda se považuje za nesprávnou (pokud odpis není časový), protože neodpovídá podmínkám a stavu opotřebení jednotlivých složek majetku:
 - Daňové odpisy nejsou roční částkou – nezohledňují dobu pořízení majetku a jsou stále stejné bez ohledu na skutečnost, v jakém měsíci byl majetek pořízen;

- Metoda zrychlených odpisů zásadně nevystihuje průběh skutečného opotřebení majetku;
- Doba životnosti stanovená ZDP nemůže vystihnout předpokládanou dobu životnosti v jednotlivých účetních jednotkách a v jednotlivých případech;

Shodné daňové a účetní odpisy lze použít za předpokladu, že odpisy nejsou významnou položkou v nákladech účetní jednotky a hodnota majetku není významná (Pilařová, 2017).

Účtování odpisů ve finančních institucích

Odpisy dlouhodobého hmotného majetku a dlouhodobého nehmotného majetku se účtují ve prospěch účtové skupiny 63 (viz Příloha 2 Účtová osnova pro banky), (Příloha k Českým účetním standardům pro finanční instituce Společná ustanovení ke směrné účtové osnově, 2018).

3.9 Rezervy

Rezervy jsou upraveny zákonem č. 563/1991 Sb., vyhláškou č. 500/2002 Sb., Českým účetním standardem č. 004. Rezerva se tvoří na výdaj, jehož částka by mohla nepříznivě ovlivnit výsledek hospodaření. Slouží k postupnému vytvoření nezbytných zdrojů před očekávaným nákladem. Rezervy se uvádí v rozvaze v pasivech a jedná se o zdroj krytí budoucích závazků nebo výdajů, u nichž je znám účel, je předpokládáno, že nastanou a obvykle není jistá částka nebo datum, k němuž vzniknou. Dle určení se rezervy rozlišují na účelové a obecné. Účelové rezervy se vztahují k určitému majetku, přičemž se předpokládá, že nastane vznik velkých výdajů, které by významným způsobem mohly změnit výsledek hospodaření (např. rezerva na opravu majetku). Obecné rezervy se nevztahují k určitému majetku, mají tedy obecnější charakter. Mohou se tvořit např. pokud existují rizika, které by mohla vést ke vzniku výdajů (případně snížení výnosů) v budoucnu (např. rezerva na rizika či ztráty z podnikání). Podle oblasti činnosti účetní jednotky, kterou rezervy ovlivňují, je lze rozlišit na rezervy provozní nebo finanční (Bulla, 2019).

Rezervy se pokládají za cizí zdroj, protože zobrazují vnitřní dluh z očekávaného vynaložení budoucích výdajů nebo závazek vůči třetí osobě (například vůči odběratelům z důvodu záručních oprav). Nelze je však vykazovat jako závazek, jelikož v okamžiku

tvorby se o reálný závazek nejedná. Jedná se o pomocný účet k tvorbě určité částky, která bude potřeba k vynaložení výdajů v budoucnosti. Jejich vytváření probíhá v účtové skupině 45 – Rezervy (příloha 1 - směrná účtová osnova). Tvoří se buď na základě zákona (zákonná rezerva) nebo je účetní jednotce umožněno jiné využití (účetní rezerva). Zákonné rezervy jsou vymezeny v ZoÚ (například rezerva na daň z příjmu, rezerva na rizika a ztráty, rezerva na restrukturalizaci, rezerva na opravy dlouhodobého majetku nebo rezerva na pěstební činnost). Účtují se obvykle na základě inventarizace na vrub nákladů a ve prospěch rezerv. Použití (snížení nebo zrušení) je účtováno ve prospěch nákladů a souvztažně s účtem rezerv. Rezervy musí být vytvořeny na přesné účely, účtování se pak dle této účelovosti rozlišuje pomocí syntetických účtů. (Novotný, 2019).

Rezervy na opravu hmotného majetku

Rezervu na opravu hmotného majetku lze tvořit pouze tehdy, pokud doba odpisování stanovená zákonem o daních z příjmů je pět a více let a jestliže poplatník disponuje k majetku vlastnickým právem nebo je nájemcem a k opravám najatého majetku je smluvně písemně zavázán. Výše rezervy je stanovena podle druhu hmotného majetku, který je určený k opravě. Ve zdaňovacím období je částka rezervy rovna podílu rozpočtu nákladů na opravu a počtu zdaňovacích období, která uběhnou od zahájení tvorby rezervy do předpokládaného termínu začátku opravy. Rezerva na opravy u hmotného majetku nesmí být tvořena pouze jedno zdaňovací období. Do počtu zdaňovacích období se započítá období, kdy dojde k počátku tvorby rezervy. Zároveň se do počtu zdaňovacích období nezahrnuje očekávané období, kdy dojde k zahájení opravy. Tvorba rezervy na opravu hmotného majetku je daňově uznatelným nákladem, pokud budou peněžní prostředky v plné výši rezervy na jedno zdaňovací období převedeny na samostatný účet v bance se sídlem na území členského státu Evropské unie. Účet musí být určen pro ukládání prostředků rezerv. Výše rezervy musí být převedena nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání za příslušné zdaňovací období. Rezerva se zruší v následujícím zdaňovacím období v případě, pokud nedojde k převodu peněžních prostředků do stanoveného termínu. Peněžní prostředky lze použít pouze pro účely, pro které byla rezerva tvořena. Účetní jednotky mají povinnost zřídit zvláštní účet v bance na rezervu na pěstební činnost a další zákonné rezervy (Skálová, 2012).

Dle Strouhala (2018) se rezerva nesmí se tvořit za těchto předpokladů:

- Pokud se jedná o technické zhodnocení;
- U hmotného majetku určeného k likvidaci;
- Když oprava vyplývá ze škody či jiné nahodilé události (rezervu lze tvořit pouze na předvídatelná rizika);
- U hmotného majetku, pokud se oprava provádí každý rok;
- U hmotného majetku, k němuž má vlastnické právo poplatník v insolvenčním řízení.

Účtování opravných položek ve finančních institucích

Rezerva se tvoří, pokud společnost zjistí právní či věcnou povinnost, která se stala v souladu s předchozími událostmi. Druhým kritériem pro tvorbu rezerv je fakt, že je očekáváno (s pravděpodobností vyšší než 50 %), že plnění nastane a bude třeba zajistit finanční prostředky na tuto událost. Třetím kritériem pro tvorbu rezerv je skutečnost, že bude možné uskutečnit hodnověrný odhad těchto peněžních prostředků, přičemž rezervy jsou členěny dle důvodu jejich použití.

Tvorba rezerv se účtuje na vrub účtové skupiny 65, souvztažně ve prospěch účtové skupiny 54 (Rezervy) v odhadnuté výši potřebných finančních prostředků. V případě použití rezervy je tato skutečnost účtována na vrub účtové skupiny 54 (Rezervy) a ve prospěch výsledkových účtů (viz Příloha 2 Účtová osnova pro banky). Pokud je potřeba méně finančních prostředků k pokrytí výdajů, nepotřebná výše rezervy je účtována ve prospěch výnosů (Český účetní standard pro finanční instituce č. 107, 2018).

3.10 Inventarizace dlouhodobého majetku

Inventarizace majetku je vymezena zákonem č. 563/1991 Sb., vyhláškou č. 500/2002 Sb. a Českým účetním standardem č. 007 – Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob. Pomocí inventarizace se zjišťuje skutečný stav majetku a jeho výsledek se porovnává se stavem zachyceným v účetnictví. Skutečný stav by měl odpovídat stavu majetku a závazků v účetnictví. Na základě výsledků inventarizace lze zjistit, zda by se měly tvořit opravné položky či rezervy (viz kapitola 3.7 Opravné položky a kapitola 3.9 Rezervy). Výsledek inventarizace se promítne do inventurních soupisů, které se musí archivovat po dobu 5 let od jejich realizace a musí obsahovat:

- Skutečné stavy majetku a závazků, a to tak, aby bylo možno zjištěný majetek a závazky též jednoznačně určit;
- Podpisový záznam osoby odpovědné za zjištění skutečného stavu majetku a závazků a podpisový záznam osoby odpovědné za provedení inventury;
- Způsob zjišťování skutečných stavů;
- Ocenění majetku a závazků při periodické inventarizaci k rozvahovému dni nebo i k rozhodnému dni, pokud jej účetní jednotka stanovila;
- Ocenění majetku a závazků při průběžné inventarizaci ke dni ukončení inventury nebo i k rozhodnému dni, pokud jej účetní jednotka stanovila;
- Okamžik, ke kterému se sestavuje účetní závěrka;
- Rozhodný den, pokud jej účetní jednotka stanovila;
- Okamžik zahájení a okamžik ukončení inventury (Pilařová a Pilátová, 2013).

Inventura je jedním z kroků inventarizace, jejím prostřednictvím se zjišťuje skutečný stav majetku k určitému dni a slouží jako podklad pro analýzu několika typů rozhodování vztahující se primárně k problémům jako jsou například: kdy uskutečnit objednávku a kolik objednat vzhledem k položkám, které jsou ziskové a k uspokojení potřeb zákazníků či poptávky. Hlavní cílem je v rámci inventury umístit správné zboží na správné místo, v pravý čas a za nejnižší možné náklady (Liu a Esogbue, 1999).

3.10.1 Druhy inventarizace

Dle Strouhala a kol. (2013) jsou rozlišovány tyto druhy inventarizace:

- **Podle způsobu provedení inventury**
 - Dokladová - provádí se u majetku či závazků, kvůli jejichž místu uložení nebo povaze nelze provést inventuru fyzickou. Srovnává se účetní stav s určitým vyjádřením stavu v dokladech, dopisech, listinách a jiných písemnostech.

V rámci dokladové inventury se zjišťuje stav:

- dlouhodobého nehmotného majetku,
- dlouhodobého finančního majetku,
- zaknihovaných cenných papírů,
- bankovních účtů,
- pohledávek a závazků,
- opravných položek,

- rezerv,
- položek časového rozlišení nákladů a výnosů,
- dohadných položek;
- Fyzická - při fyzické inventuře se zjišťuje stav u hmotného majetku počítáním, měřením či vážením. Pokud majetek nelze přepočítat, změřit či zvážit, lze inventuru stanovit technickým propočtem (například u hromady písku, hlíny nebo kamenů).
 - V rámci fyzické inventury se stanovuje stav:
 - dlouhodobého hmotného majetku,
 - zásob – materiál, nedokončená výroba a polotovary, výrobky, zvířata, zboží, poskytnuté zálohy na zásoby,
 - finančního majetku – hotovosti, ceniny, listinné cenné papíry;
- **Podle vztahu k účetní závěrce**
 - Řádná – provádí se při příležitosti sestavení účetní závěrky (řádné i mimořádné) a slouží k průkaznosti účetních knih;
 - Mimořádná – vykonává se při jiné příležitosti než je sestavení účetní závěrky. Slouží k ověření stavu majetku a závazků po mimořádných událostech, jako jsou například živelné pohromy, krádeže či vloupání, nebo při personálních změnách spojených s osobní hmotnou odpovědností.

Inventarizace se provádí průběžně či periodicky. Periodická inventarizace se provádí každoročně k rozvahovému dni. Pokud má účetní jednotka hospodářský rok stejný jako kalendářní rok, provádí inventarizaci k 31.12. Inventarizace však může účetní jednotka začít nejdříve čtyři měsíce před rozvahovým dnem a ukončit nejpozději dva měsíce po rozvahovém dni (Strouhal a kol., 2013).

Pilařová a Pilátová (2013) dále uvádí, že průběžná inventarizace se provádí pouze:

- u zásob, jež se účtují podle druhů nebo podle míst jejich uložení nebo hmotně odpovědných osob,
- u dlouhodobého hmotného movitého majetku, jenž vzhledem k funkci, kterou plní v účetní jednotce, je v soustavném pohybu a nemá stálé místo, kam náleží.

Přičemž termín průběžné inventarizace si vytyčí účetní jednotka, minimálně musí být však provedena jednou za účetní období. Při průběžné inventarizaci mohou být inventurní soupisy nahrazeny průkazným účetním záznamem o provedení fyzické inventury

a o vyúčtování inventarizačních rozdílů. Účetní jednotka může stanovit takzvaný rozhodný den, ke kterému se provede inventarizace. Rozhodný den předchází rozvahovému dni, pomocí něhož lze dohodovit zjišťování skutečného stavu majetku a závazků, které vznikly mezi tímto dnem a rozvahovým dnem.

Inventurní soupisy musí dle §30 odst. 7 ZoÚ obsahovat:

- U jakého majetku nebo u jakých závazků byla inventura provedena;
- Podpisový záznam osoby odpovědné za provedení inventury;
- Způsob zjišťování skutečných stavů;
- Ocenění majetku a závazků k rozvahovému dni;
- Okamžik, ke kterému se sestavuje účetní závěrka;
- Okamžik zahájení a okamžik ukončení inventury.

3.10.2 Operace při provádění inventarizace

Dle Novotného (2019) proces inventarizace zahrnuje následující operace:

- Inventuru jako stěžejní součást inventarizace, a to fyzickou k majetku, který lze vizuálně zkontrolovat nebo dokladovou u závazků a majetku, jehož přítomnost nelze vizuálně zkontrolovat – inventura výchozím a zároveň základním krokem v rámci inventarizace, protože její kvalitní provedení zaručuje kvalitní proces inventarizace a závisí na ní celkový výsledek inventarizace;
- Porovnání se skutečnými stavy majetku a závazků se stavy vykázanými v účetnictví;
- Zjištění inventarizačních rozdílů (přebytek či manko, resp. schodek u pokladní hotovosti a cenin);
- Zjištění příčin inventarizačních rozdílů
 - Objektivní – nastávají při neúmyslné záměně při prodeji nebo vyskladnění, stejnorodosti materiálu, technologických ztrátách při zabezpečení provozu, z biologických vlastností zásob; jsou podnětem pro lepší využití technologie, lepší organizaci práce;
 - Subjektivní – jedná se zejména o důsledek nedodržení technologických postupů, nedůslednosti odpovědných pracovníků, nezaúčtování prvotních dokladů atd. Subjektivní hledisko pak záleží na analýze příčin vzniku

přebytků a obzvláště mank vedení účetní jednotky a na posouzení míry zavinění odpovědných osob. Náhrada pak může být posouzena na základě právních předpisů (například zákoník práce) a vnitřních předpisech účetní jednotky;

- Vypracování návrhu na vypořádání inventarizačních rozdílů s možným dopadem do uložení náhrad v souladu s hmotnou odpovědností;
- Posouzení ocenění majetku vzhledem k jeho možné prodejní ceně (respektování zásady opatrnosti, tzn. tvorba opravných položek, rezerv, provedení odpisu);
- Vyhodnocení celého procesu inventarizace, zejména jeho výsledků, návrhy na vyřazení nevyužitého, nefunkčního a poškozeného majetku;
- Zaúčtování výsledků inventarizace, případně účtování opravných položek, rezerv a odpisů;
- Zajištění archivace dokumentů prokazujících provedení celého procesu inventarizace.

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Každý majetek musí být uveden v inventární kartě s odvolávkou na účetní doklad, jímž byl dlouhodobý majetek pořízen. Inventarizace je proces, v rámci kterého se zjišťuje existenci vykázaného majetku, správnost ocenění příslušného majetku a kontrolu zahrnutí položek, které jsou do pořizovací ceny zahrnuty a které v souladu s účetními předpisy do ceny vstupují (například dopravné, clo, úroky, náklady na zabezpečení investic apod.). Dále obsahuje kontrolu, zda do ceny nejsou zahrnuty položky, které do ceny nevstupují (například smluvní pokuty, výdaje, vzniklé po uvedení do užívání, výdaje na opravu majetku, daně, které zákon o daních z příjmů neuvádí jako výdaj daňově uznatelný, daň z nabytí nemovitosti, kurzové rozdíly apod.). Majetek v účetnictví musí odpovídat stavu zjištěnému podle inventarizace k datu účetní závěrky a souhrn hodnot jednotlivých položek majetku musí souhlasit na zůstatek účtů v bilanci. Inventarizace účtu, na kterém se o tomto majetku účtuje, s doložením jednotlivých účetních dokladů je nutné u pořizovaného a k datu účetní závěrky nezařazeného majetku do používání. U majetku, který je zapsán v katastru nemovitostí, je příhodné mít k dispozici aktuální výpis listu vlastnictví a zápis v listu vlastnictví musí odpovídat účetní evidenci. V případě, že majetek je různě omezen,

například z důvodu zřízení zástavního práva, je nutné ověřit, zda příčiny zástavního práva setrvávají. Toto omezení práva se musí uvádět do přílohy v účetní závěrce.

Majetek se odepisuje dle odpisového plánu nebo pomocí účetních odpisů, které si účetní jednotka stanoví sama a podle sazeb, stanovených s ohledem na dobu použitelnosti, ve vztahu k výkonům atd. Při závěrce se provádí kontrola správnosti výpočtu účetních odpisů, které se obvykle počítají a účtují průběžně měsíčně po dobu celého účetního období. Vzhledem k odlišnostem daňového odpisování se při závěrkových operacích počítají daňové odpisy majetku a zároveň musí být vypočten rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy (viz kapitola 3.8 Opotřebením majetku a odpisy). Důležité jsou rovněž úbytky a přírůstky majetku. Účetní jednotka stanovuje důvody vyřazení majetku a prověřuje správné zaúčtování vyřazeného majetku. U vyřazeného majetku pak kontroluje rozdíl mezi daňovou a účetní zůstatkovou cenou (viz kapitola 3.7 Opravné položky), (Strouhal, 2017).

Dlouhodobý finanční majetek

K rozvahovému dni je nutné ověřit, zda není účtováno o majetku, určeném k obchodování nebo o dluhopisech držených po splatnosti do 1 roku nebo o vlastních akciích, dluhopisech a ostatních realizovaných cenných papírech. Jelikož se zde jedná o dlouhodobý majetek, krátkodobý majetek musí být evidovaný v oběžných aktivech. Pokud se jedná o zaknihované cenné papíry, účetní evidence se srovnává s výpisem ze střediska cenných papírů, který odsouhlasuje zůstatek těchto cenných papírů. Kontrola fyzické přítomnosti pak probíhá u listinných cenných papírů. Jestliže došlo v průběhu účetního období k převodu na jinou osobu, vzniká povinnost prověřit správnost zaúčtování výnosů a nákladů. K datu účetní závěrky je zjišťována reálná hodnota cenných papírů. V případě majetkových účastí se účetní stav porovnává s aktuálním výpisem z obchodního rejstříku, ale i s dalšími dokumenty, jako jsou stanovy společnosti, seznam akcionářů za předpokladu akciových společností atd. Pro ocenění těchto účastí je nezbytné získat rozvahu a výkaz zisku a ztráty účetní jednotky, ve kterém má účetní jednotka účast. Za dlouhodobý finanční majetek se rovněž považují zápůjčky, poskytnuté ověřovanou účetní jednotkou. V tomto případě se kontroluje, zda byly správně vypočteny úroky. Také je navrženo odsouhlasit si příslušnou částku s dlužníkem. Toto odsouhlasení je externím a důležitým zdrojem informací pro účetní. Pokud věřitel potvrdí stejnou výši zůstatku, předpokládá se, že je zaúčtování zápůjčky u věřitele správné (Strouhal, 2017).

Za nesprávnost se považuje, pokud:

- Nákup majetku byl již zaúčtován, ale majetek ještě nebyl účetní jednotce dodán;
- Majetek je nesprávně oceněn, ocenění neobsahuje vedlejší náklady pořízení;
- Cenné papíry nejsou řádně přeceněny;
- Majetek byl vyřazen, ale o jeho vyřazení nebylo účtováno;
- Majetek byl vykázán v účetnictví, ale auditorovi nebyla doložena jeho existence nebo vlastnické právo;
- Majetek byl již odepsán, ale nebyl zařazen do užívání;
- Majetek byl zařazen do užívání, ale o odpisech nebylo účtováno;
- Odpisy byly nesprávně vypočítané a nezohledňovaly opotřebení a dobu použitelnosti majetku;
- Účetní jednotka nezjistila rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy a zůstatkovými cenami;
- Nebyly vytvořeny opravné položky v případě přechodného snížení hodnoty majetku;
- Majetek nemá účetní jednotka pojištěný nebo pojistné smlouvy dostatečně nekryjí rizika (Strouhal, 2017).

3.10.3 Inventarizační rozdíly a jejich vypořádání

Inventarizační rozdíly se účtují do běžného účetního období, za které je inventarizace provedena, i v případě, že bude inventarizace vykonána až začátkem následujícího účetního období.

Inventarizační rozdíly jsou účtovány následujícími způsoby:

- Přirozené úbytky (technologické ztráty) na nakupovaných zásobách jsou v evidenci vedeny v rámci spotřeby, zásoby vlastní činnosti jsou účtovány jako změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace. Účetní jednotka si stanoví vnitřními předpisy (směrnicemi) zásoby (kancelářské potřeby, drobný režijní materiál určený pro údržbu a malé opravy, tiskoviny, propagační materiál, atd.) normy přirozených úbytků. Cílem je evidovat v rámci spotřeby přirozené a nezaviněné ztráty z důvodů

technických či technologických vlastností zásob (např. vyschnutí, vypaření, rozlití, rozdrčení, vysušení, sekání, vypečení apod.) Výše norem se stanovuje v peněžních či naturálních jednotkách. Normy přirozených úbytků nelze stanovit na zásoby dopravené bez vážení v kusech nebo ve výrobním balení, úředně zjištěné ztráty (například ztráty zkažením, zjištěnou vadou), zásoby vrácené dodavatelům nebo na zásoby odepsané z důvodu škody;

- Chybějící zásoby, které jsou nad normu přirozených úbytků, se účtují na manka a škody na dlouhodobém i oběžném majetku;
- Schodek u pokladní hotovosti a cenin jako pohledávka vůči odpovědné osobě, pokud má odpovědná osoba hmotnou odpovědnost;
- Schodek u pokladní hotovosti a cenin jako manka a škody na finančním majetku, pokud neproběhne vypořádání s odpovědnou osobou;
- Chybějící cenné papíry na analytický účet cenných papírů v umořovacím řízení;
- Přebývající nakoupené zásoby ve prospěch provozních nákladů, pokud pravděpodobně vznikly chybným účtováním při vyskladnění;
- Přebývající nakoupené zásoby do provozních výnosů, přebytky zásoby vlastní činnosti jsou evidovány v rámci změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace;
- Přebytky pokladní hotovosti a cenin se účtují jako ostatní finanční výnosy;
- Přebytky dlouhodobého odpisovaného hmotného majetku na vrub příslušného majetkového účtu a ve prospěch účtu oprávek;
- Přebytky dlouhodobého neodpisovaného majetku na vrub příslušného majetkového účtu a ve prospěch kapitálového fondu;
- Neexistující promlčené či daňovými předpisy k odpisu povolené pohledávky na vrub provozních nákladů;
- Neexistující, prominuté či zaniklé závazky ve prospěch ostatních provozních výnosů;
- Rozdíl z ocenění, kdy účetní hodnota majetku je podstatně vyšší než běžná (reálná) hodnota majetku buď přeceněním na reálnou hodnotu, pokud je přecenění v souladu se zákonem o účetnictví nebo jako korekce ocenění formou opravné položky k příslušnému majetku v souvztáznosti s příslušnými účty opravných položek (Müllerová a Šindelář, 2016).

Vypořádání inventarizačních rozdílů ve finančních institucích

Inventarizační rozdíl je rozdíl mezi stavem majetku a závazků, který je evidovaný v účetnictví se skutečným stavem, který je zjištěný na základě inventarizace. V zásadě lze předpokládat, že nastanou dvě situace:

- skutečný stav je vyšší než účetní stav (neboli přebytek),
- skutečný stav je nižší než účetní stav (neboli manko, popř. schodek u pokladní hotovosti či cenin).

Rozdíly jsou účtovány do účtové skupiny 66 (Jiné provozní náklady), popř. do účtové skupiny 76 (Jiné provozní výnosy). Výjimku tvoří schodek u pokladní hotovosti, zálohy k vyúčtování, ceniny apod., které jsou účtovány obvykle jako pohledávka. Druhou výjimku tvoří chybějící cenné papíry, které se účtují na oddělených analytických účtech a je nutné zahájit umořovací řízení (Český účetní standard pro finanční instituce č. 114, 2018).

4 Vlastní práce

Vlastní práce obsahuje popis a charakteristiku společnosti Česká spořitelna, a.s., dále popis zařazení dlouhodobého majetku, pořízení dlouhodobého majetku, vyřazení dlouhodobého majetku, oceňování dlouhodobého majetku, odpisování dlouhodobého majetku, technické zhodnocení dlouhodobého majetku, rezervy, opravné položky a popis procesu inventarizace.

4.1 Popis a charakteristika vybrané společnosti

Česká spořitelna, a. s. je zapsaná v obchodním rejstříku, který je vedený Městským soudem v Praze, oddíl B, číslo 1171 pod identifikačním číslem 45244782 zapsaným dnem 30. 12. 1991. Od roku 2000 je Česká spořitelna součástí silné střeoevropské Skupiny Erste. Erste Group Bank AG je obchodní banka, která působí ve střední Evropě a sídlí ve Vídni. Další pobočky poskytují své služby v Bosně a Hercegovině, České republice, Chorvatsku, Maďarsku, Rakousku, Rumunsku, Srbsku a na Slovensku. Mezi dceřiné společnosti patří Erste Bank, Slovenská spořitelna, Erste Bank Novi Sad, Romania Commercial Bank, Česká spořitelna a Erste Bank Hungary. Česká spořitelna je nejdostupnější banka v České republice. Jedná se o společnost, která má nejdelší tradici na českém trhu.

V České spořitelně existují 3 typy poboček:

- malé,
- střední,
- velké (vlajkové).

Pobočky se liší komplexností poskytovaných služeb.

Česká spořitelna se v rámci účetnictví řídí dle těchto právních předpisů:

- zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví,
- zákonem č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů,
- vyhláškou č. 500/2002 Sb.,
- vyhláškou č. 501/2002 Sb.

Primárním cílem České spořitelny je naučit klienty hospodařit se svými financemi a zajistit jim přístup k prosperitě. Své služby poskytují široké škále klientů, od jednotlivců, přes malé a střední společnosti až po města a obce. Dále poskytuje finance velkým korporacím a služby v oblasti finančních trhů. Mezi její další aktivity patří posilování finanční gramotnosti, podporování rozvoje svého okolí a místních komunit, zkvalitnění školství, podporování seniorů a lidí s mentálním postižením, věnování se prevenci drogových závislostí prostřednictvím Nadace České spořitelny a v neposlední řadě přizpůsobování přístupu a služeb lidem s různým druhem handicapu. Jsou také partnery několika vysokých škol. Česká spořitelna vlastní 539 poboček, 1742 bankomatů a poskytuje nonstop telefonní podporu. Mezi služby, které poskytuje, se mimo jiné řadí objednání online, výběry hotovosti v zahraničí (zvýhodněný poplatek za výběr v hotovosti z bankomatů skupiny Erste Banky v zahraničí pro držitele debetních a kreditních karet). Pobočky jsou rozmístěné po celé republice, zejména v obchodních centrech mají otevírací dobu i o víkendu.

V následujících tabulkách (Tabulka 4 a Tabulka 5) jsou uvedena základní fakta o České spořitelně k 30.6.2019 a hlavní ukazatele za rok 2018.

Tabulka 4 Základní fakta o ČS k 30.6.2019

Ukazatel	Hodnota
Aktiva celkem	1 504,5 mld. Kč
Počet klientů České spořitelny	4,6 mil.
Počet aktivních klientů internetového bankovníctví a BUSINESS 24	1,5 mil.
Počet zaměstnanců Finanční skupiny České spořitelny	9 821
Počet poboček	487
Počet bankomatů a platbomatů	Více než 1 700
Počet karet	2,89 mil.

Zdroj: *Česká spořitelna* [online]. Praha, 2019 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z:

<https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>

Tabulka 5 Hlavní ukazatele za rok 2018

Ukazatel	Hodnota
Neauditovaný konsolidovaný čistý zisk	15,4 mld. Kč
Provozní zisk	20,8 mld. Kč
Čistý úrokový výnos	27,8 mld. Kč
Poměrový ukazatel provozních nákladů a výnosů (Cost/Income Ratio)	46,9 %
Čistá úroková marže vztážená k úročeným aktivům	2,17 %
Čisté výnosy z poplatků a provizí	8,5 mld. Kč
Čistý zisk z obchodních operací	2,2 mld. Kč
Celkové provozní náklady	18,3 mld. Kč
Konsolidovaná bilanční suma	1 426,5 mld. Kč
Vlastní kapitál	122,5 mld. Kč
Úvěry klientům	694,1 mld. Kč
Portfolio úvěrů domácnostem	383,5 mld. Kč
Objem úvěrů podnikatelským subjektům	254,8 mld. Kč
Vklady klientů	954,4 mld. Kč
Vklady domácností	672,0 mld. Kč
Vklady korporátní klientely	218,6 mld. Kč
Vklady klientů veřejného sektoru	63,8 mld. Kč
Celkový počet klientů finanční skupiny České spořitelny	4,63 mil. Kč
Uživatelé digitálního bankovníctví	Více než 1,5 mil. Kč
Celkový počet vydaných aktivních platebních karet (z tohoto počtu kreditní karty)	2,87 mil. ks (177 tis. ks)
Objem transakcí uskutečněných u obchodníků kartami České spořitelny	186,9 mld. Kč
Objem hypotečních úvěrů	53,9 mld. Kč
Počet bankomatů a platbomatů	1 783
Počet zaměstnanců	10 115
Počet poboček	501

Zdroj: *Výroční zpráva společnosti. Česká spořitelna* [online]. Praha, 2019 [cit. 2020-04-04].

Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>

Mezi produkty, které Česká spořitelna nabízí, patří:

- Účty a karty
 - Účet ke službě Moje zdravé finance (přehled o výdajích, zhodnocení úspor);
 - Základní účet – vedení zdarma;
 - Účet pro děti – vedení účtu zdarma, přičemž rodiče nad ním mají kontrolu;
 - Účet pro studenty – kdo studuje, a je mu méně než 26 let, má plně vybavený účet zdarma;
 - Účet pro seniory – pokud si senioři nechávají posílat důchod na účet a jednou měsíčně zaplatí kartou, mají účet zdarma;
 - Běžný účet v cizí měně – pro platby na dovolené v cizí zemi i v zahraničních e-shopech bez problémů;
 - Kreditní karta – bezúročné období na 55 dní, přehled o tom, kolik klient zaplatí;
 - Multiměnová funkce k debetní kartě – k osobnímu účtu lze sjednat multiměnovou funkci a platit jednou debetní kartou doma i kdekoliv na světě;
- Úvěry
 - Půjčka – garance získání půjčky s nejnižší splátkou, kterou lze sehnat;
 - Úvěr od Buřinky – úvěr až 800 000 Kč bez nutnosti ručení nemovitostí, který je ideální na rekonstrukci bydlení;
 - Úvěr ze stavebního spoření – půjčka až 800 000 Kč na lepší bydlení bez zajištění úvěru nemovitostí;
 - Kontokorent – v případě nulové hodnoty na účtu z něj lze dále vybírat nebo platit ihned a kdekoliv;
 - Peníze na klik – vytvoření finanční rezervy pro neočekávané situace, finance lze kdykoliv převést na účet;
- Hypotéky
 - Hypotéka České spořitelny – na první byt lze získat úvěr ve výši až 90 % hodnoty nemovitosti;
 - Americká hypotéka – úvěr až ve výši 5 milionů korun, který lze použít na cokoliv;

- Refinancování hypotéky – pokud klientovi končí fixace u stávající banky, lze převést hypotéku k České spořitelně – bez problémů a on-line;
- Hypoúvěr od Buřinky – lze si zažádat o jedinou půjčku na bydlení, jejíž splácení lze rozložit až na 30 let;
- Spoření
 - Stavební spoření – vklady jsou bezpečně uloženy se zákonným pojištěním až na 2,7 mil. Kč. Vklad je jedním z nejvýnosnějších stavebních spoření na trhu, může dosáhnout až 3,4 % ročně. Státní podpora může dosáhnout 10 % ročně – při vkladu do spoření například 20 000 Kč, státní podpora tedy může činit 2 000 Kč ročně;
 - Spoření České spořitelny – klient má peníze kdykoliv je potřebuje, za zřízení a vedení účtu nemusí nic platit, zdarma jsou také všechny tuzemské příchozí úhrady a zasílání výpisů ze spořicího účtu. Lze připsat úrok 0,2 % p. a. z naspořené částky až do výše 200 000 Kč;
 - Dětská vkladní knížka – vedení knížky je zdarma. Je zaručen kladný výnos ze spoření a pojištění vkladu ze zákona. Ve 12 letech dítěte lze získat 500 Kč, při dosažení 18 let lze získat ještě 1 000 Kč. Uspořenou částku do 250 000 Kč se každý rok navýší o 1 %, úrok se automaticky připsuje na knížku;
 - Výherní vkladní knížka - vklady jsou ze zákona pojištěny a je zaručen kladný výnos ze spoření, tento produkt je dlouhodobě stabilní a klient může šetřit, jak dlouho potřebuje;
 - Doplnkové penzijní spoření – státní příspěvek může činit až 2 760 Kč, je zaručeno vrácení vložených prostředků při řádném ukončení spoření a ročně lze snížit daňový základ až o 24 000 Kč, čili lze ušetřit 3 600 Kč na dani z příjmů;
 - Penzijní připojištění sjednané před koncem roku 2012 – peníze jsou převedené do transformovaného fondu, který zachovává nároky. Nadále lze spořit dle původních podmínek včetně zachování státního příspěvku a možnosti příspěvků od zaměstnavatele. Změny lze rovněž provádět jako dříve, příspěvky lze zvýšit nebo snížit, změnit frekvenci úhrady nebo provést jinou změnu;

- Investování

- Pravidelné investování – minimální vklad do investičních fondů je 300 Kč měsíčně, částku lze měnit dle finanční situace. Dobu a výši investic si klient stanoví předem sám, Česká spořitelna pomáhá vybrat investiční strategii. Pravidelnost investic navíc snižuje riziko špatného načasování investice, lze ho bez poplatků přerušit a požádat o zpětný odkup podílových listů;
- Investiční poradenství – Česká spořitelna nabízí pomoc při investičním poradenství, využívá široké produktové spektrum Erste Bank i renomovaných investičních správců, investiční cíle se nastavují podle potřeb a možností. Zároveň spořitelna existuje více než 190 let, lze přizpůsobit investiční strategii novým podmínkám;
- Online obchodování – online obchodování nabízí dvě služby – služba investiční makléř a služba TraderGo. Službu investiční makléř je možné využít při občasném investování a realizace obchodů přes bankéře na telefonu na Burze cenných papírů Praha a většině světových burz. Ke službě se vztahuje zdarma majetkový účet cenných papírů, zabezpečení konverze na investičních účtech, provedení převodů finančních prostředků nezbytných pro vypořádání a pravidelné informování o stavu portfolia. Služba TraderGo je pro začínající, ale i aktivní a zkušené investory. Své obchody realizují sami a v reálném čase prostřednictvím aplikace dánské SAXO Bank. Obchodování probíhá prostřednictvím špičkové obchodní platformy pro online investování v reálném čase. Lze si vybrat ze široké škály produktů od standardního burzovního obchodování s akciemi ETF a ETC, přes Forex, CFD's a Futures kontrakty až k pokročilým opčním či forwardovým kontraktům. Online platformu je možné si vyzkoušet prostřednictvím plnohodnotné simulace reálného obchodování;
- Investiční centrum – na investičním centru je možné najít graf výkonnosti podílových fondů, analytické centrum, infoservis o fondech, přehled trhů, centrum klienta, kurzovní listky fondů, měn, dluhopisů, dluhových cenných papírů a investičního zlata;

- Pojištění
 - FLEXI životní pojištění – flexibilní životní pojištění lze libovolně kombinovat a měnit dle aktuální životní situace klienta. Za věrnost a bezeškový průběh lze získat bonusy. K tomuto produktu klient dostane i pojištění rizikových rekreačních sportů na celý rok zdarma;
 - Cestovní pojištění – děti od šesti do osmnácti let získají automaticky cestovní pojištění se slevou 50 %. Další výhodou je, že děti do šesti let mají na společných cestách pojištění zdarma. Pojištění obsahuje úhradu zásahu záchranné služby, předepsaných léků, zákrok zubaře nebo převoz zpět do České republiky. Lze rovněž využít asistenční službu Holiday, přičemž každý problém lze řešit na telefonní lince 24 hodin denně;
 - Pojištění osobních věcí a karet – škoda je uhrazena doma nebo v zahraničí, pojištění klienta chrání před zneužitím všech soukromých platebních karet České spořitelny při krádeži či ztrátě, zároveň si lze pořídit to, o co klient přišel;
 - Pojištění schopnosti splácet půjčku – u tohoto typu pojištění je nabízena pomoc při pracovní neschopnosti, invalidity 3. stupně nebo ztráty zaměstnání. V případě úmrtí se pomoc vztahuje i na rodinu. Pojištění klienta taktéž ochrání v případě dlouhodobé nemoci, kdy klesá příjem o 40 %, při dlouhodobé ztrátě zaměstnání, kdy klient může přijít až o 55 %. Pojistné je přizpůsobeno půjčce a měsíční splátce, neplatí se tedy nic navíc. Při změně splátky se pojištění přizpůsobí;
 - Pojištění schopnosti splácet hypotéku - u tohoto typu pojištění je nabízena pomoc při pracovní neschopnosti, invalidity 3. stupně nebo ztráty zaměstnání. V případě úmrtí se pomoc vztahuje i na rodinu. Pokud je půjčka nižší než 7,5 mil. Kč, pak se lze pojistit bez vstupní lékařské prohlídky a úhrada za pojištění se automaticky strhává z účtu. Pojištění se nevztahuje na onemocnění a úrazy, které se projeví či vznikly před počátkem pojištění;
 - Pojištění schopnosti splácet úvěr ze stavebního spoření – při tomto pojištění je nabízena pomoc při pracovní neschopnosti, invalidity 3. stupně nebo ztráty zaměstnání. V případě úmrtí se pomoc vztahuje i na rodinu; Je možné si pojistit celý úvěr bez vstupní lékařské prohlídky a sjednání pojištění

rovnou v rámci úvěrové smlouvy. Pojistné je možné sjednat od 35 Kč měsíčně a je spláceno v rámci splátky úvěru;

- Moje zdravé finance – rady, jak lépe pečovat o své finance
 - Mít přehled o financích – jeden účet zajistí snadnější kontrolu nad domácím rozpočtem (platby kartou lze automaticky roztrždit v internetovém bankovníctví do různých kategorií), domácnost by měla příjmy dělit podle pravidla 50:20:30 – 50 % z příjmů by měly tvořit nezbytné výdaje (nájem, jídlo, pojištění, služby), 20 % z příjmu by mělo jít na investice a vytváření rezervy a 30 % lze použít na zábavu;
 - Vytvořit si finanční rezervu – základem je mít dostatek peněz na období, kdy bude nižší příjem než obvykle. V případě nenadálé události (rozbitá lednička, pračka) a nedostatečné rezervy, kterou klient nemá naspořenou, lze situaci řešit malou půjčkou;
 - Půjčovat si chytře – půjčka by se měla splácet kratší dobu než je životnost pořizované věci, splátka by měla být v takové výši, kterou bude klient schopny splácet a nepřesáhne 25 % příjmu. Rozumné je také se vyhnout více půjčkám, aby klient zbytečně neplatil poplatky a úroky za každou půjčku zvlášť. Půjčovat by se mělo u důvěryhodných a ověřených bank a společností, a vždy si důkladně přečíst všechny podmínky;
 - Bydlet ve vlastním – lepší je za stejné peníze platit místo nájmu vlastní bydlení. Nemovitost je druh investice, jejíž hodnota stoupá. Pokud budou růst příjmy, stejné splátky hypotéky bude zatěžovat stále méně. Nájem ovšem rostou, tudíž rozpočet zatěžují stejně nebo více. Dalším důležitým aspektem je zvolit správný druh úvěru. V případě koupě, stavby nebo velké rekonstrukce je lepší zvolit hypotéku, na menší rekonstrukce nebo dovybavení domácnosti je vhodnější zvolit úvěr ze stavebního spoření;
 - Pojistit si důležité – dobře nastavené pojištění je důležité k ušetření spousty starostí v případě například úrazu, nezaměstnanosti, vážného onemocnění nebo podobné situace. Pokud má klient rodinu, je vhodné pojistit si smrt nejen v případě možného úrazu, ale i z dalších, pravděpodobnějších příčin (například nemoc). Dále by se mělo pojistit bydlení pro případ neočekávané události jako je například prasklé potrubí apod. Příhodné je ještě pojistit si auto nebo hodnotné osobní věci;

- Myslet na budoucnost – 10 % by se z příjmu mělo odkládat stranou. Naspořené finance se pak mohou později využít na rekonstrukci, dovolenou nebo věnování peníze dětem na start do života. Čím dříve si člověk začne spořit peníze, tím lépe. Spořit by se mělo pravidelně, lze rovněž využít příspěvek od státu.

Účetní program

Účtování v České spořitelně probíhá na základě technických účtů, k účtování se využívá bankovní účtová osnova (viz Příloha 2 Bankovní účtová osnova). V České spořitelně používají účetní program, který se jmenuje SAP. Mezi výhody tohoto programu patří komplexní moduly, které napomáhají evidenci majetku, účetnictví i controllingu. Mezi nevýhody tohoto programu se řadí především složitost porozumění, uživatel s tímto programem musí dobře umět.

Jedním z modulů, který se v SAPU využívá, je základní modul FI (financial accounting), kde lze najít jednotlivé účty, jejich pohyby a zůstatky a rovněž také modul AM (asset management), kde se eviduje investiční majetek, jednotlivé karty majetku, název, odpisová skupina, doba, od které se majetek eviduje, počet let účetní evidence majetku a jeho hodnota, pořizovací cena, oprávky a odpisy. Z modulu asset management se poté veškeré údaje převedou do modulu financial accounting na příslušné účty. Přenos probíhá kumulovaně, nikoliv po položkách, ale v celkové kumulované hodnotě. Celková hodnota je pak rozdělena podle nákladových středisek – každá třída majetku má svůj účet v hlavní knize.

4.2 Zařazení dlouhodobého majetku

Česká spořitelna neeviduje krátkodobý neboli oběžný majetek. V následující kapitole je popsáno zařazení dlouhodobého majetku.

Dlouhodobým hmotným majetkem (například souborem movitých věcí a hmotných movitých věcí a jejich soubory) a určování souborů dlouhodobého majetku se zabývá útvar účetnictví a controllingu. U majetku, jako jsou například stavby, budovy, byty a nebytové prostory, se bere ohled na výši ocenění a dobu použitelnosti.

Dlouhodobý majetek je v České spořitelně upraven dle následujících právních předpisů:

- Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláškou Ministerstva financí č. 501/2002 Sb., kterou jsou provedena některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi;
- Vyhláškou Ministerstva financí č. 500/2002 Sb., kterou jsou provedena některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Dlouhodobý hmotný majetek

Do dlouhodobého hmotného majetku je zařazen majetek, který je oceněn pořizovací cenou vyšší než 40 000 Kč s dobou použitelnosti, která je delší než 1 rok. Doba použitelnosti se stanoví na základě předpokládaného fyzického opotřebení majetku, zastarání a omezení používání majetku. Jedná se o dobu, po kterou majetek slouží společnosti, a je rovna s dobou účetního odpisování majetku. Mezi příklady jiného hmotného majetku, který se v České spořitelně eviduje, jsou zejména umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky, movité kulturní památky, předměty kulturní hodnoty.

Dlouhodobým hmotným majetkem je majetek se samostatným technicko-ekonomickým určením, který má hmotnou podstatu, a je uveden do stavu způsobilého k užívání. Uvedením do stavu způsobilého k užívání znamená, že je majetek dokončen a splňuje technické funkce a povinnosti, jež jsou stanovené zvláštními právními předpisy pro užívání.

Do dlouhodobého hmotného majetku se dle vnitropodnikových směrnic společnosti řadí zejména:

- samostatné hmotné movité věci včetně příslušenství,
- soubory hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, které slouží ke shodnému účelu,
- stavby, budovy, byty a nebytové prostory bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti,
- pozemky bez ohledu na výši ocenění,

- jiný DHM, zejména umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky, movité kulturní památky a předměty kulturní hodnoty.

Při rozhodnutí České spořitelny vytvářet při pořízení majetku soubory, neměla by pak toto rozhodnutí již měnit. Z hlediska organizační struktury určování souborů majetku náleží útvaru účetnictví a controllingu.

Dlouhodobý nehmotný majetek

Kritérium zařazení do dlouhodobého nehmotného majetku je pořizovací cena vyšší než 60 000 Kč s dobou použitelnosti delší než jeden rok, přičemž je uveden do stavu způsobilého k užívání. Tento majetek typu hardware, který slouží k jeho zprovoznění, správnému fungování, výkonu atd., je jako součást ocenění hmotného majetku nabytý zcela samostatně. Uvedení do stavu způsobilého k užívání znamená dokončení pořizovaného majetku, splnění technických funkcí a povinností stanovených zvláštními právními předpisy pro užívání. Dobou použitelnosti se rozumí doba, po kterou je majetek využitelný pro současnou činnost nebo uchovatelný pro další činnost nebo může sloužit jako podklad nebo součást zdokonalovaných nebo jiných postupů a řešení včetně doby, kdy se ověřují nehmotné výsledky. U pozemků se nebere ohled na výši ocenění.

Do dlouhodobého nehmotného majetku se dle vnitropodnikových směrnic společnosti řadí zejména:

- Nehmotné výsledky vývoje – jedná se o majetek, který je vytvořený vývojem nebo se nachází ve fázi vývoje v rámci interního projektu, výsledky úspěšně provedených prací, které nejsou předmětem průmyslových a jiných ocenitelných práv;
- Software – programové vybavení bez ohledu na skutečnost, zda je nebo není předmětem autorských práv licence a multilicence na programová vybavení, se zařazují do účetní evidence jako jeden kus majetku bez rozdílu nasmlouvaného počtu uživatelů;
- Ocenitelná práva – zejména předměty průmyslového vlastnictví a analogického vlastnictví, výsledky duševní tvůrčí činnosti a práva podle zvláštních právních předpisů (například zákon o ochraně průmyslových vozů, zákon o ochranných známkách). Řadí se sem tedy například patenty, autorská práva, filmy, seznamy

zákazníků, práva na obsluhu hypotéky, povolení k lovu ryb, dovozní kvoty, koncese, zákaznické nebo dodavatelské vztahy, věrnost zákazníků, podíl na trhu a marketingová práva;

- Goodwill – tj. kladný nebo záporný rozdíl mezi pořizovací cenou při nákupu a reálnou hodnotou nabytého majetku a závazků k okamžiku nabytí majetku a závazků. Goodwill podléhá účetním odpisům, a to rovnoměrně po dobu pěti let od nabytí společnosti. Záporný goodwill taktéž podléhá účetním odpisům, a to rovnoměrně po dobu pěti let od nabytí společnosti. Z hlediska daňových účelů se goodwill nepovažuje za dlouhodobý nehmotný majetek.

Příklady jiného dlouhodobého nehmotného majetku jsou:

- energetické audity,
- technické audity,
- certifikace systému jakosti,
- návrhy propagačních a reklamních akcí,
- plány rozvoje,
- průzkumy trhu,
- znalecké posudky,
- přípravná fáze projektu.

4.3 Pořízení dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek lze pořídit dle společnosti následujícími způsoby:

- Koupí od externího dodavatele
 - Směnou – pořízený majetek je oceněn reálnou hodnotou, kromě výjimek, kdy směnná transakce není komerční povahy nebo nelze-li stanovit reálná hodnota ani poskytovaného ani pořízeného majetku, potom je majetek oceněn účetní hodnotou poskytnutého aktiva (bez dopadu do výkazu zisku a ztráty);
 - Na dodavatelskou fakturu;
- Pořízením majetku na finanční leasing;
- Formou technického zhodnocení;

- Nabytím práv k výsledkům duševní tvůrčí činnosti;
- Bezúplatným nabytím, například darováním – vstupní cena při nabytí majetku tímto způsobem je stanovena na úrovni vyměřovacího základu pro daň darovací, neboli reálnou hodnotou.

4.4 Vyřazení dlouhodobého majetku

Vyřazení lze provést dle společnosti následujícími způsoby:

- Likvidací z důvodu nepotřebnosti a zastarání;
- Likvidací v důsledku manka a škody;
- Prodejem – prodat lze nejen odpisovaný majetek v užívání, ale také například nedokončenou investici nebo kombinaci obou způsobů;
- Bezúplatným převodem (darováním);
- Převodem na základě právních předpisů.

Vyřazení dlouhodobého majetku se provede na základě postupu, který odpovídá způsobu vyřazení (například prodej, likvidace, bezúplatný převod, manko nebo škoda). Zůstatková cena vyřazeného majetku, který není zcela odepsán a ostatní náklady spojené s vyřazením, jsou účtovány do nákladů.

Při vyřazení části souboru movitých věcí se ocenění souboru sníží o ocenění vyřazené části. Míra odepsanosti vyřazené části je shodná s mírou odepsanosti souboru.

Likvidace probíhá na základě likvidačního protokolu nebo na základě kupní smlouvy či na základě darovací smlouvy.

Při částečné likvidaci jednotlivého majetku trvalým vyřazením věci se ocenění majetku sníží o pořizovací cenu vyřazené věci, která byla součástí ocenění majetku a po vyřazení má povahu samostatné movité věci, aniž by se majetek znehodnotil nebo ztratil způsobilost k užívání. Míra odepsanosti vyřazené věci je shodná s mírou odepsanosti původního majetku (u komponentního odpisování budov).

Jestliže nastane situace, že jsou zrušeny práce, které jsou spojené s pořizováním majetku (například zrušení stavebních či jiných prací), jsou tyto výdaje účtované na příslušné účty nákladů. Jedná se tedy o zmařenou investici. Poté se z hlediska daňové

uznatelnosti posuzuje individuální příčina zmaření provedených činností, prací a dodávek, a taktéž se posuzuje, zda se jedná o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Může se jednat například o zastavení investice na základě rozhodnutí vyšší právní síly, nikoliv tedy z důvodů, kdy Česká spořitelna sama odstoupí od uskutečnění investiční výstavby. Při zmařené investici se vyplňuje škodní protokol.

4.5 Oceňování dlouhodobého majetku

Ocenit lze majetek dle vnitropodnikových směrnic společnosti následujícími způsoby:

- Pořizovací cenou – částka uhrazená nebo reálná hodnota za aktivum v době jeho pořízení nebo výstavby zahrnuje:
 - Nákupní cenu včetně dovozních cel a nevratných daní (po odečtení obchodních a množstevních slev);
 - Veškeré náklady přímo přiřaditelné k dopravě aktiva na jeho místo určení a zjištění potřebného stavu k užívání aktiva;
- Reprodukční pořizovací cenou – cena, za kterou byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje:
 - Dlouhodobý hmotný a dlouhodobý nehmotný majetek nabytý darováním;
 - Dlouhodobý nehmotný majetek vytvořený vlastní činností, jestliže vlastní náklady na jeho vytvoření nelze zjistit;
 - Dlouhodobý hmotný a dlouhodobý nehmotný majetek, který byl nově zjištěn a v účetnictví tedy neevidován (například inventarizační přebytek), vklad dlouhodobého nehmotného a dlouhodobého hmotného majetku s výjimkou situací, kdy je vklad oceněn podle společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny;
- Vlastními náklady – vlastními náklady se rozumí veškeré přímé a nepřímé náklady, které souvisí s vytvořením dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku vlastní činností, popřípadě nepřímé náklady správního charakteru, pokud doba vytvoření majetku přesahuje dobu jednoho účetního období.

Ocenění technického zhodnocení majetku se zvyšuje o technické zhodnocení, jestliže je technické zhodnocení v tomto účetním období dokončeno a uvedeno do užívání a zároveň jestliže:

- náklady hmotného majetku v úhrnu za účetní období překročí částku 40 000 Kč,
- náklady nehmotného majetku v úhrnu za účetní období překročí částku 60 000 Kč.

Pokud technické zhodnocení nepřevyšší stanovenou částku a současně je dokončeno, proběhne zúčtování do nákladů, a to buď jako ostatní služby v případě nehmotného majetku nebo jako ostatní provozní náklady v případě hmotného majetku.

Součástí ocenění dlouhodobého hmotného majetku jsou veškeré vedlejší, přímé a nepřímé náklady nutné k uvedení majetku do stavu způsobilého k užívání. Ocenění souboru movitých věcí se zvýší o pořizovací cenu do souboru, do kterého je majetek dodatečně zařazen. Jedná se zejména o:

- zaměstnanecké požitky, vznikající přímo při výstavbě či pořizování aktiva,
- přípravu místa,
- dopravu a manipulaci,
- instalaci a montáž,
- odměny profesním specialistům (například architektům nebo inženýrům).

O trvalém snížení ocenění dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku se účtuje pomocí opravek. O přechodném snížení ocenění dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku se účtuje pomocí opravných položek.

Součástí ocenění dlouhodobého majetku pak nejsou opravy a údržba nebo náklady nájemce na uvedení najatého majetku do předchozího stavu. Opravou se rozumí odstranění účinků částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího či provozuschopného stavu. Díky údržbě se zpomaluje fyzické opotřebení, předchází se poruchám a odstraňují se drobnější závady. Za opravu se také považuje pouhá změna materiálu.

Lze uvést tyto příklady:

- Znalecké posudky;
- Průzkumy trhu;
- Plány rozvoje;
- Návrhy propagačních a reklamních akcí;
- Certifikace systému jakosti;

- Technické audity;
- Energetické audity;
- Správní a jiné všeobecné režijní náklady, pokud nemohou být přímo vztaženy k pořízování aktiva;
- Náklady na záběh a jiné předvýrobní náklady, pokud nejsou nezbytné k uvedení aktiva do provozu,;
- Školení jako rutinní seznámení zaměstnanců se softwarem;
- Aktualizace softwaru v důsledku právních předpisů;
- Maintenance ve smyslu servisu a údržby softwaru, apod.

Dlouhodobý majetek, který je pořízený na základě směnné smlouvy, se ocení pořizovací cenou, jestliže jsou ve smlouvě ceny sjednány. Pokud ceny nejsou ve smlouvě sjednány, ocenění majetku se provádí na základě reprodukční pořizovací ceny.

V případě koupi budovy s pozemkem se celková cena musí rozdělit na cenu budovy a cenu pozemku. Pokud jsou kupovány bytové a nebytové jednotky, zahrnuje se do kupní ceny i podíl společných částí domu připadajících na příslušnou jednotku včetně rozvodu tepla, elektřiny, vody, kanalizace apod.

4.6 Odpisování dlouhodobého majetku

Společnost rozděluje odpisy na účetní a daňové.

Účetní odpisy

Účetní odpisy dlouhodobého majetku jsou účtovány v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Dlouhodobý majetek je odpisován na základě odpisového plánu prostřednictvím účetních odpisů. O odpisech je účtováno průběžně, jejich cena se počítá z ocenění majetku v účetnictví a odpisuje se v průběhu jeho používání, na základě odpisů lze zjistit racionální míru znehodnocení majetku.

Termín odpisování je zahájen následující měsíc po měsíci, ve kterém došlo k zařazení do účetní evidence majetku. Odpisy jsou zaokrouhlovány na celé koruny nahoru. Odpisování je při vyřazení ukončeno v měsíci, kdy došlo k vyřazení majetku z účetní evidence. Zůstatková cena vyřazeného majetku je účtována na vrub nákladů.

V případě technického zhodnocení je proveden v systému SAP nový výpočet měsíčního a ročního odpisu. Termín zahájení odpisování ze zvýšené vstupní ceny, respektive zvýšené zůstatkové ceny, je v měsíci zařazení technického zhodnocení do účetní evidence. Pokud se technické zhodnocení provede v prvním roce odpisování, je součástí vstupní ceny.

Nájemce účtuje a odpisuje dlouhodobý hmotný a dlouhodobý nehmotný majetek pouze tehdy, má-li oprávnění o tomto majetku nebo jeho části účtovat a odpisovat jej na základě smlouvy o nájmu a současně na základě písemného souhlasu pronajímatele s tímto odpisováním.

Odpisům podléhá dle společnosti následující majetek:

- Dlouhodobý nehmotný majetek, k němuž společnost nabyla právo užívání od vlastníka, majitele nebo jiné oprávněné osoby, oprávnění má také osoba, pokud o majetku účtuje;
- Dlouhodobý hmotný majetek;
- Technické zhodnocení cizího dlouhodobého nehmotného a dlouhodobého hmotného majetku, pokud je společnost oprávněna účtovat a odpisovat technické zhodnocení;
- Technické zhodnocení vlastního dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku;
- Samostatné movité věci se samostatným technicko-ekonomickým určením – v systému SAP je soubor movitých věcí evidován na kartě majetku, do odpisové skupiny se řadí dle hlavního funkčního předmětu a je odpisován jako celek.

Odpisům naopak dle společnosti nepodléhají:

- Umělecká díla, která nejsou součástí stavby, sbírky, movité kulturní památky předměty kulturní hodnoty a obdobné movité věci;
- Nedokončený dlouhodobý nehmotný, dlouhodobý hmotný majetek a technické zhodnocení, pokud není dokončeno a současně uvedeno do stavu způsobilého k užívání;
- Pozemky;
- Najatý či obdobně užívaný dlouhodobý hmotný a dlouhodobý nehmotný majetek;
- Pohledávky;

- Nemovitý majetek držený k prodeji.

Doba odpisování

Doba odpisování se stanoví na základě zařazení do tabulky dob odpisování podle statistické klasifikace produkce (v SAP/AM se jedná o parametr nadřazené číslo IM, na které jsou navázány daňové i účetní odpisy).

Ve společnosti se odpisuje:

- Dlouhodobý hmotný majetek – pořizovací cena nad 40 000 Kč s dobou použitelnosti delší než jeden rok a jeho technické zhodnocení nad 40 000 Kč;
- Technické zhodnocení drobného majetku nad 40 000 Kč;
- Budovy, další stavební díla, pozemky a umělecká díla bez ohledu na výši ocenění (pozemky a umělecká díla se neodpisují);
- Technické zhodnocení najatého majetku na určitou dobu se odpisuje po dobu trvání smlouvy;
- Technické zhodnocení nemovité kulturní památky se odpisuje po dobu patnácti let – pokud je na stejné kulturní památce provedeno několik technických zhodnocení, přitom každé je provedeno samostatnou akcí, odpisuje se každé technické zhodnocení samostatně;
- Majetek pořízený na leasing;
- Dlouhodobý nehmotný majetek v pořizovací ceně nad 60 000 Kč s dobou použitelnosti delší než jeden rok a jeho technické zhodnocení nad 40 000 Kč.

Technické zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku prodlužuje dobu účetního odpisování u softwaru o čtyři roky, u licence o šest let (od měsíce, ve kterém je technické zhodnocení uvedeno do užívání). Pokud je smlouva sjednána na dobu určitou, odpisuje se po dobu trvání smlouvy. Případná změna doby odpisování se provede k prvnímu dni následujícího měsíce. Doba odpisování se nezkracuje v případě, kdy se předpokládá, že se majetek vyřadí ve stejném kalendářním roce, ve kterém je požadováno její zkrácení. V případě technického zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku, který by měl k 31. 12. běžného roku nulovou zůstatkovou cenou, nastavuje se doba odpisování podle tabulky dob odpisování. Na kartě majetku se musí změnit

odpisový klíč a doba odpisování. Po každém dokončení technického zhodnocení se tímto způsobem prodlužuje doba odpisování.

Daňové odpisy

Daňové odpisy dlouhodobého hmotného majetku jsou buď rovnoměrné nebo zrychlené. Dlouhodobý hmotný majetek zařazený do první a druhé odpisové skupiny je odpisován metodou zrychleného odpisování, ostatní dlouhodobý hmotný majetek je odpisován metodou rovnoměrného odpisování. Odpisy se zpracovávají ročně.

Daňové odpisy dlouhodobého nehmotného majetku jsou rovnoměrné. Odpisy se stanovují s přesností na celé měsíce, termín zahájení odpisování začíná následujícím měsícem po dni, v němž došlo k zařazení do účetní evidence majetku.

Roční odpisová sazba zvýšená prvním roce odpisování o deset procentních bodů se uplatňuje u nového majetku zařazeného do první, druhé a třetí odpisové skupiny kromě osobních automobilů a spotřebičů převážně pro domácnost. Daňové odpisy dlouhodobého majetku jsou vedeny v SAP/IM v odpisové oblasti patnáct na kartě majetku. O daňových odpisech se neúčtuje.

4.7 Technické zhodnocení dlouhodobého majetku

Za technické zhodnocení majetku jsou dle vnitropodnikových směrnic společnosti považovány veškeré dokončené, přímo přiřaditelné následné výdaje na nástavby, přístavby a stavební úpravy. Dalším příkladem technického zhodnocení majetku je rekonstrukce, přičemž za rekonstrukci se považuje změna účelu či technických parametrů. V neposlední řadě je technickým zhodnocením i modernizace majetku, pokud částky technického zhodnocení u jednotlivého majetku překročí v úhrnu za účetní období 40 000 Kč. Do hodnoty majetku přitom také patří veškeré vedlejší, přímé a nepřímé náklady, které souvisí s pořízením.

Za technické zhodnocení se nepovažuje oprava či údržba konkrétního aktiva, které nezávisí na zdokonalení výkonnosti aktiva, nýbrž jej pouze uvádí do předchozího či provozuschopného stavu. Tyto výdaje se účtují do nákladů.

Výdaje, které jsou rovny nebo nepřesáhnou částku 40 000 Kč, buď setrvají na účtech pořízení do doby, než je technické zhodnocení dokončeno a uvedeno do užívání nebo nepřesáhnou v úhrnu za účetní období částku 40 000 Kč a technické zhodnocení je dokončeno, jsou zaúčtovány do nákladů.

Další možností je přeúčtování z nákladů do majetku za předpokladu, že částka přesáhne v úhrnu za účetní období částku 40 000 Kč.

Technické zhodnocení se účetně odpisuje na samostatné kartě majetku, doba odpisování je nastavena u každého majetku individuálně, tj. deset let, jestliže tyto výdaje nezvýší tržní cenu majetku. Jedná se například o změny designu pobočky nebo čištění budovy – úklid, bourací práce, fyzickou ostrahu, stěhování provozu, ostatní stavební práce, příčky, plovoucí podlahy, datové rozvody, rozvody elektronické zabezpečovací signalizace, elektronické požární signalizace, CCTV (uzavřený televizní okruh), systém kontroly vstupu, rozvody Q matic apod. Tato doba odpisování je výrazně kratší než zbytková doba odpisování hlavního majetku, čili patnáct let a více. Tyto výdaje musí převýšit v souhrnné hodnotě 200 000 Kč za kalendářní rok.

Pro každou skutečnost technického zhodnocení, max. však jednou ročně, je v okamžiku dokončení prvního technického zhodnocení na jednotlivém majetku založena samostatná karta majetku. Jestliže se však uskuteční více technických zhodnocení za hospodářský rok, účtují se na jednu kartu. Pokud technické zhodnocení přesahuje do dalšího hospodářského roku a dorazí dodatečná faktura, zařadí se ještě na původní kartu.

Příklady součástí technického zhodnocení:

- Zabezpečovací práce s ohledem na sousední stavby, zvláště na stabilitu a provozuschopnost technického vybavení;
- Bourací práce, bez kterých se zpravidla neobejde technické zhodnocení staveb;
- Odvoz sutí, resp. demoličního materiálu na skládku včetně poplatku za uložení odpadu;
- Opravy prováděné ve vazbě na technické zhodnocení, do doby používání jsou součástí pořizovací ceny technického zhodnocení (malování, úklid, stěhování, doprava atd.).

Členění technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku:

- Technické zhodnocení, jehož ocenění je vyšší než 40 000 Kč, provedené na vlastním hmotném majetku;
- Technické zhodnocení, jehož ocenění je vyšší než 40 000 Kč, provedené na majetku, který je pronajatý;
- Technické zhodnocení, jehož ocenění je vyšší než 40 000 Kč, provedené na drobném hmotném majetku, jenž nesplňuje některou z podmínek pro zařazení do hmotného majetku.

Pokud je majetek pronajatý, vyžaduje se písemná smlouva mezi Českou spořitelnou a vlastníkem věci o provedení technického zhodnocení. Ve smlouvě by měl být uveden:

- Souhlas vlastníka pronajaté věci, že Česká spořitelna může technické zhodnocení odpisovat (daňově a účetně);
- Informace od vlastníka o zařazení majetku do konkrétní odpisové skupiny, kódu podle klasifikace produkce či kódu podle klasifikace stavebních děl;
- Dohoda o provedeném technickém zhodnocení při ukončení nájmu.

Odpisování technického zhodnocení se pak řídí dle zákona o daních z příjmů.

Technické zhodnocení budov

Technické zhodnocení se odpisuje společně s konkrétní budovou za podmínky, že tyto výdaje zdokonalí úroveň příslušného aktiva nad původní standardní výkon. Za toto zhodnocení je považováno například prodloužení jeho životnosti, zvýšení kapacity apod. V závislosti na těchto výdajích dojde ke zvýšení tržní ceny majetku (například nástavby, přístavby, rekonstrukce střechy).

Technické zhodnocení budov v nájmu se odpisuje na samostatné kartě majetku vždy po následující dobu:

- Nájem na dobu neurčitou – doba odpisování je nastavena individuálně, tj. deset let;
- Nájem na dobu určitou – doba odpisování závisí na době nájmu příslušného objektu se zohledněním případných opcí, pokud je zde pravděpodobnost, že budou využity.

Technické zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku

Dokončené přímo přiřaditelné následné výdaje na ukončené rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti nehmotného majetku nebo zásahy, které mohou způsobit změnu účelu nehmotného majetku, pokud u jednotlivého nehmotného majetku přesáhne v úhrnu za účetní období částku 60 000 Kč, do hodnoty majetku v rozvaze patří i veškeré vedlejší přímé a nepřímé náklady, které souvisí s jejich pořízením. O následné výdaje se navýší rozvahová hodnota aktiva. V případě, že dojde ke zlepšení výkonnosti aktiva, prodlouží se jeho životnost, zlepší se kvalita výstupu nebo se sníží kalkulované provozní náklady.

Členění technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku:

- Technické zhodnocení, jehož ocenění je vyšší než 60 000 Kč, provedené na vlastním nehmotném majetku bez ohledu na datum zařazení technicky zhodnocovaného nehmotného majetku. Za tento typ majetku se považuje například nakoupený nebo software vytvořený vlastní činností za účelem dalšího prodeje;
- Technické zhodnocení, jehož ocenění je vyšší než 60 000 Kč, provedené na nehmotném majetku, který je pronajatý bez ohledu na datum zařazení technicky zhodnocovaného nehmotného majetku. Do tohoto typu majetku patří například licence patenty, autorská práva a jiný majetek, který je nabytý formou užívacího práva za úplaty;
- Technické zhodnocení, jehož ocenění je vyšší než 60 000 Kč, provedené na drobném nehmotném majetku. Jedná se o majetek, který nesplňuje některou z podmínek pro zařazení do dlouhodobého nehmotného majetku s oceněním nižším než 60 000 Kč, a který není veden v účetní evidenci. Pokud doba použitelnosti tohoto majetku (například zřizovací výdaje, nehmotné výsledky vývoje, software, ocenitelná práva a goodwill) je delší než jeden rok a Česká spořitelna je nevykazuje v dlouhodobém nehmotném majetku, nýbrž v nákladech.

4.8 Rezervy

Rezervy jsou dle společnosti tvořeny z důvodu pravděpodobného plnění, přičemž není známa přesná částka ani přesný čas, kdy tyto finance budou potřebné. Rezervy tedy umožňují tvorbu finančních zdrojů na krytí výdajů (rizik a ztrát) v budoucnu.

Druhy rezerv:

- Daňově uznatelné – jejich výše i tvorba je stanovena zákonem o rezervách pro zjištění základů daně z příjmů (zákon č. 563/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a zohledněna jako výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmu ve smyslu příslušných ustanovení (§ 24 odst. 2 písm. i zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů);
- Daňově neuznatelné – tyto rezervy jsou upraveny vnitřními předpisy, jejich tvorbu nelze uznat jako výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmu.

Zásady pro použití rezerv:

- Tvorba rezerv se účtuje na vrub nákladů a rozpouštění rezerv se účtuje ve prospěch výnosů;
- Na účtech rezerv nesmí být aktivní zůstatek, jelikož se jedná o pasivní účty;
- Přednostně musí být uhrazeny ty výdaje (náklady), na něž se rezerva tvořila;
- Zůstatky rezerv, které jsou zjištěné na konci roku, jsou převedeny do roku následujícího;
- Způsob tvorby rezerv za zdaňovací období a jejich výše musí být prokazatelné a musí být v souladu s postupy, které jsou vymezené zákony a vnitřními předpisy České spořitelny;
- Rezervy podléhají inventarizaci, v rámci které jsou posuzovány jejich výše a odůvodněnost.

V České spořitelně se tvoří rezervy pouze z některých titulů.

Rezervy tvořené na vrub daňově neuznatelných nákladů

Daňově neuznatelné rezervy se tvoří zejména k rizikům, které se vztahují ke kreditním operacím, přičemž jejich tvorbu nelze obsáhnout do základu daně z příjmů. Jedná se o:

- rezervy na specifikovaná finanční rizika,
- rezervy – fond pojištění vkladů,
- rezervy – resolution fund,
- rezervy na BBL,

- rezervy na nečerpané úvěrové linky,
- rezervy na právní spory – úvěrové případy,
- rezervy na soudní spory,
- rezervy na nevýhodné smlouvy,
- rezervy na záruky,
- rezervy na restrukturalizaci FIT.

Rezervy, které se nevyčerpají, jsou ke konci hospodářského roku upraveny (diskontovány) na současnou hodnotu. Rezervy pak nelze využít na jiné účely, než na ty, na které byly tvořeny.

Rezervy na specifikovaná finanční rizika

Rezervy jsou tvořeny z důvodu specifikovaných případů – například na pokrytí rizika v souvislosti s náklady na výplatu různých závazků, které společnost očekává apod.

Rezervy – fond pojištění vkladů

Jedná se o zdroj krytí plateb Garančního fondu pojištění vkladů, které jsou povinné. Rezervy souvisí s mechanismem pravidel pro řešení krizí bank a úvěrových institucí v České republice. Z těchto rezerv se hradí pravidelné příspěvky do Garančního fondu pojištění vkladů.

Rezervy – resolution fund

Jedná se o zajištění zdroje krytí povinných plateb do Jednotného fondu pro řešení krizí v rámci společného evropského mechanismu pravidel na základě rozhodnutí České spořitelny. Tato rezerva slouží k řešení krizí bank a úvěrových institucí. Z těchto prostředků se hradí příspěvky do Jednotného fondu, které probíhají pravidelně.

Rezervy na BBL

Tyto rezervy jsou tvořeny k zajištění rizika, které plynou z převodu pohledávek dle smlouvy o BBL (Bad banking liquidation) na základě rozhodnutí České spořitelny. Vyplývají zejména ze sporů o nabytí vlastnického práva zástavcem a na

krytí rizik, které plynou ze sporů o platnosti vzniku zástavního práva nebo z důvodu vzniku nových skutečností, které jsou s uzavřenou smlouvou v rozporu.

Rezervy na nečerpané úvěrové linky

Rezervy na nečerpané úvěrové linky se vztahují ke zvýšeným expozicím u znehodnocených úvěrových pohledávek ke klientům, přičemž je možné čerpat mimobilanční položky. Jsou vypočítány a účtovány automaticky dle stejných kritérií jako jsou evidovány opravné položky.

Rezervy na právní spory – úvěrové případy

Tyto rezervy se tvoří k pokrytí rizika z otevřených právních sporů, přičemž Česká spořitelna je žalovanou stranou. Jedná se například o situace při poskytování úvěrů, uplatnění záruk, plnění z ručitelského závazků aj.

Rezervy na soudní spory

Tyto rezervy se vytvoří na základě České spořitelny k pokrytí rizika, které plynou z neukončených soudních sporů, jež nemají úvěrový charakter.

Rezervy na nevýhodné smlouvy

Tyto rezervy jsou vytvářeny z důvodu pokrytí rizik, jako jsou například výplaty odstupného z dřívějšího ukončení nájmu, dodatečné platby nájemného apod. ve věci objektů ve vlastnictví nebo nájmu České spořitelny na základě požadavků odborných útvarů, které musí doložit.

Rezervy na záruky

Rezervy na krytí pohledávek jiných subjektů zárukami, které vydává Česká spořitelna, jsou vypočítány a účtovány automaticky dle stejných kritérií jako jsou evidovány opravné položky.

Rezervy na restrukturalizaci FIT

Tyto rezervy jsou tvořeny z důvodu krytí odstupného v souvislosti s realizací restrukturalizačního projektu FIT, jež se vyplácí.

4.9 Opravné položky

Opravné položky se dle společnosti vztahují ke konkrétnímu riziku a slouží k vyjádření reálné hodnoty aktiv. Snižují tedy nominální hodnotu aktiv o hodnotu rizik, které se předpokládají, že nastanou. Opravné položky musí být přiřazeny ke konkrétním pohledávkám.

Opravné položky jsou upraveny těmito předpisy:

- zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zajištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláškou č. 163/2014 Sb.,
- vyhláškou č. 392/2017 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

Zásady pro použití opravných položek:

- Tvorba opravných položek se účtuje na vrub nákladů a rozpuštění opravných položek se účtuje ve prospěch výnosů;
- Na účtech opravných položek nesmí být aktivní zůstatek, jelikož se jedná o pasivní účty;
- Zůstatky opravných položek, které jsou zjištěné na konci roku, jsou převedeny do roku následujícího;
- Opravné položky musí být přiřazeny ke konkrétní pohledávce;
- Opravné položky se tvoří ve výši k zajištění pokrytí snížení hodnoty pohledávky, která je stanovena jako rozdíl mezi účetní hodnotou pohledávky a současnou hodnotou očekávaných peněžních toků k pohledávce a případné realizace zajištění. Opravné položky nejsou zaokrouhlovány a jsou tvořeny k příslušné položce aktiv s přihlédnutím k míře rizika, které jsou opravnými položkami zohledňovány;
- Způsob tvorby opravných položek za zdaňovací období a jejich výše musí být prokazatelné a musí být v souladu s postupy, které jsou vymezené zákony a vnitřními předpisy České spořitelny;
- Opravné položky podléhají inventarizaci, v rámci které jsou posuzovány jejich výše a odůvodněnost;

- Výše opravných položek nesmí přesáhnout sto procent rozvahové hodnoty pohledávky, ke které se tvoří.

V České spořitelně jsou tvořeny:

- Opravné položky ke znehodnoceným pohledávkám z úvěrů;
- Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám, které jsou zaúčtovány v účetnictví a jsou splatné po 31. prosinci 1994 (pohledávky z hospodářských či ostatních operací).

Daňově uznatelné opravné položky

Opravné položky ke znehodnoceným pohledávkám z úvěrů

Většina těchto opravných položek je daňově uznatelná kromě výjimky – opravné položky vytvářené na vrub daňově neuznatelných nákladů.

Opravné položky ke znehodnoceným pohledávkám z úvěrů klientů

Posuzování znehodnocení pohledávek a výpočet potřebné výše opravné položky vychází z postupů platných pro řízení rizik, které jsou popsány v interních předpisech České spořitelny.

Pohledávka z úvěru dle zákona znamená pohledávku z titulu jistiny a úroku, která vzniká na základě úvěru, který poskytne banka nebo bankovnímu subjektu za podmínky, že smlouva je sjednána jako smlouva o úvěru. Zároveň musí být v souladu s právem členského státu Evropské unie. Nelze tedy tvořit daňově uznatelné opravné položky k mezibankovním úvěrům. Lze tvořit daňově uznatelnou opravnou položku k jistině úvěru a smluvnímu úroku ke konkrétní pohledávce z úvěru. Zároveň není možné tvořit daňově uznatelnou opravnou položku k úroku z prodlení nebo poplatku. Opravné položky slouží ke krytí ztrát z odpisu pohledávek, k nimž jsou tvořeny nebo ke krytí rozdílu mezi účetní hodnotou pohledávky a její cenou, která byla sjednána při postoupení postupníkovi. Opravné položky se pak rozpouští ve prospěch výnosů v tom zdaňovacím období, ve kterém zaniknou důvody, pro které byly vytvořeny nebo pokud pohledávky, ke kterým byly opravné položky vytvořeny, se promlčely.

Hlediska evidence opravných položek ke znehodnoceným úvěrovým pohledávkám klientů:

- Dle daňového charakteru – daňově uznatelné x daňově neuznatelné;
- Dle způsobu propočtu opravných položek ve vztahu k ratingu a typu posuzovaných pohledávek (dříve dle klasifikace pohledávek) – skupinově posuzované pohledávky x individuálně posuzované pohledávky;
- Dle měny, ve které je poskytnut úvěr – korunové x cizoměnové;
- Dle typu klienta – právnické osoby x fyzické osoby x vládní instituce x ostatní finanční instituce;
- Dle stage – kvalitativní zařazení pohledávek.

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v konkurzním a vyrovnacím řízení nebo v insolvenční

Daňové uznatelné opravné položky lze tvořit, pokud jsou opravné položky k pohledávkám v řádné době a ve stanovené lhůtě přihlášené do konkurzního a vyrovnacího řízení nebo do insolvenčního řízení. Pokud pohledávka z nějakého důvodu nebyla do konkurzního a vyrovnacího řízení nebo do insolvenčního řízení přihlášena včas nebo byla popřena, nelze k ní tvořit daňově uznatelnou opravnou položku a měla by být v co nejkratší době odepsána.

Další daňově uznatelné opravné položky lze tvořit za následujících podmínek:

- Pohledávka byla při svém vzniku účtována jako daňově uznatelný výnos;
- Její hodnota v rozvaze v okamžiku, kdy pohledávka vznikla, nepřesáhla hodnotu 30 000 Kč;
- Doba splatnosti, která byla smlouvena, byla překročena o nejméně dvanáct měsíců;
- Celková hodnota pohledávek z úvěrů vzniklých vůči témuž dlužníkovi nepřesáhla k okamžiku tvorby opravné položky částku 30 000 Kč.

Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994

Daňově uznatelné opravné položky lze tvořit v případě, jestliže od konce sjednané doby splatnost uplynulo více než:

- 18 měsíců až do výše 50 % neuhrazené hodnoty pohledávky,
- 30 měsíců až do výše 100 % neuhrazené hodnoty pohledávky.

Opravné položky nelze uplatnit:

- za členy obchodní korporace za upsaný vlastní kapitál,
- mezi spojenými osobami vymezenými v zákoně o daních z příjmů.

Bankovní rezervy

Tyto rezervy se tvoří v případě, jestliže:

- Existuje právní či věcná povinnost plnit, která je výsledkem minulých událostí;
- Je pravděpodobné (v případě pravděpodobnosti vyšší než 50 %), že plnění nastane a vyžádá si odtok prostředků představujících ekonomický prospěch;
- Je možné provést přiměřeně spolehlivý odhad plnění.

Česká spořitelna má možnost při splnění podmínek daných zákonem jako daňově uznatelný náklad tvořit do určité výše pouze rezervu na poskytnuté bankovní záruky (dle § 5 odst. 1, 2 písm. b) zákona o rezervách) a rezervu na opravu hmotného majetku (viz § 7 zákona o rezervách), nicméně tyto rezervy netvoří.

Unwinding

Unwinding je zvláštní typ opravné položky. Jedná se o úrokový výnos z nezhodnocené části defaultních pohledávek.

Daňově neuznatelné opravné položky

Tyto opravné položky nelze uznat jako výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmu, proto jsou tvořeny jako daňově neuznatelné:

- opravné položky k neúvěrovým pohledávkám,
- opravné položky k části nepromlčených pohledávek z hospodářských/ostatních operací.

Opravné položky vytvářené na vrub daňově neuznatelných nákladů

Tvorba nedaňových opravných položek se týká zejména pohledávek, které tvoří součást pohledávky z úvěru, poplatky a úroky z prodlení. Tyto opravné položky se týkají zejména cenných papírů držených do splatnosti, majetkových účastí a hmotného majetku. Tvoří se zejména k:

- portfoliím pohledávek různého typu,
- úvěrům poskytnutým jiným bankám,
- debetním zůstatkům sporožirových a běžných účtů bez kontokorentu,
- nadlimitní výši překročeného kontokorentu na těchto účtech.

Opravné položky k portfoliím neznehodnocených pohledávek

Tyto opravné položky se vztahují k následujícím právním předpisům:

- vyhlášce č. 163/2014 Sb.,
- vyhlášce č. 392/2017 Sb.

Jedná se o neznehodnocené (nedefaultní) pohledávky, u nichž je možné budoucí znehodnocení, kterému je nutné věnovat pozornost. Opravné položky k těmto pohledávkám se tvoří na celé portfolio, přičemž se netvoří přímo ke konkrétní pohledávce.

Opravné položky ke znehodnoceným úvěrům poskytnutým jiným bankám

Tyto úvěry, které jsou poskytnuté bankovním subjektům, nejsou v souladu s definicí pohledávky z úvěru, proto se musí účtovat jako daňově neuznatelné. Jejich pravidla tvoření a účtování jsou obdobou pro znehodnocené pohledávky klientů.

Opravné položky k cenným papírům drženým do splatnosti

Opravné položky k portfoliu cenných papírů držených do splatnosti se tvoří pouze za podmínky, že nejsou přehodnocovány na reálnou hodnotu. Ke znehodnoceným cenným papírům, které se přehodnocují na reálnou hodnotu, se tvoří opravné položky. Analytické účty se člení dle druhé strany obchodu, například PO, banky nebo vládní instituce.

4.10 Inventarizace dlouhodobého majetku

Česká spořitelna má hospodářský rok od 1. 1. do 31. 12. téhož roku. Společnost podléhá auditu, jak vnitřnímu, tak i vnějšímu auditu, který uskutečňuje Česká národní banka. Inventura je uskutečňována ke dni účetní závěrky. Inventura je prováděna u hmotného majetku, jehož pořizovací cena činí více než 40 000 Kč s výjimkou obrazů, které se jako dlouhodobý majetek evidují od jakékoliv hodnoty. Inventura nehmotného majetku se provádí k nehmotnému majetku, jehož pořizovací cena převyšuje částku 60 000 Kč.

4.10.1 Postup při provádění inventarizace

Společnost rozděluje inventuru na fyzickou a dokladovou. Dokladová inventura je provedena k nehmotnému majetku, jakými je například software či patent.

Inventury vyhláší hlavní nadřízený ústřední inventarizační komise, která trvá po dobu celého roku. Pokyny dostávají jednotlivé útvary od listopadu do října následujícího roku. Ústřední inventarizační komise stanoví vedoucího zaměstnance příslušného organizačního útvaru pro období od listopadu do října následujícího roku. Kromě ústřední inventarizační komise existují ještě dílčí inventarizační komise, které jsou zodpovědné za svůj úsek. V dílčí inventarizační komisi je vždy vedoucí komise, který má svůj tým. Dílčí inventarizace jsou následně předány inventarizační komisi – například inventarizace majetku, cenných papírů a jiných hodnot, hotovostní platební styk a ATM. ATM je zkratka „automated teller machine“, čili je to označení pro bankomaty, které se plní penězi. Ústřední inventarizační komise je nejméně tříčlenná, dílčí inventarizační komise musí obsahovat nejméně dva členy. Dílčí inventarizační komise se dělí po jednotlivých regionech.

Ústřední inventarizační komise má ve své kompetenci následující činnosti:

- Řízení, koordinaci a kontrolu práce dílčích komisí ve vazbě na platné předpisy;
- Instruování vedoucích dílčích inventarizačních komisí;
- Dbá na odstraňování nedostatků zjištěných při inventarizacích;
- Posuzuje návrhy dílčích komisí na vypořádání inventarizačních rozdílů.

Pokud ústřední inventarizační komise zjistí problémy a nedostatky již v průběhu roku, nečeká se na termín inventarizace. Jsou povinni hlásit tyto zjištěné problémy a nedostatky předsedovi ústřední inventarizační komise. Předseda ústřední inventarizační komise má poté povinnost eskalovat tyto problémy a nedostatky bezprostředně v době zjištění.

Fyzicky se inventury majetku vykonávají v období od září až do prosince. Inventura závazků se sestavuje ke dni účetní závěrky. Inventarizace se provádí na všech účtech, které vykazují zůstatek a je povinností každé dílčí inventarizační komise provést fyzickou inventuru na všechny hodnoty v zásobě, a to poslední den úřadování v daném roce. Po odeslání soupisu poslední den úřadování v daném roce je vedoucímu dílčí inventarizační komise zasláno potvrzení o přijetí formuláře, kontrola pak probíhá první lednový týden následujícího roku. Inventarizační zápis, neboli formulář, vyplňuje přímo odpovědný pracovník a poté ho předává ke kontrole vedoucímu dílčí inventarizační komise. Vedoucímu dílčí inventarizační komise je pak také formulář vrácen v případě, kdy je nutné inventarizaci přepracovat, což je systémově nastaveno. Evidence nemovitého majetku (pozemky, budovy, byty, nebytové prostory) se doloží aktuálním výpisem z katastru nemovitostí.

Jestliže dílčí inventarizační komise vyhlásí inventuru k 1. 9., tak se k tomuto datu nebo k datu 31. 8. zastaví pohyby majetku (tzv. STOP stav). Tento vygenerovaný stav se poté porovná se stavem, který příslušný pracovník načte fyzicky do čtečky. Tyto stavy se nemusí shodovat například z důvodu okamžiku, kdy mezi datem vyhlášení inventury a fyzickou inventurou zaměstnanec převezme určitý majetek z hmotně odpovědného místa, kam patří, na jiné hmotně odpovědné místo. Tyto rozdíly se srovnávají v účetnictví pomocí převodů, aby se stavy fyzicky načteného majetku shodovali s evidencí majetku. Na základě hmotně odpovědných míst se pak rozlišují nákladová střediska (jedná se o číslo, které tvoří část číselného označení hmotně odpovědného místa).

V České spořitelně se provádí řádné inventury, tzn. jednou ročně k datu účetní závěrky. Pokud dojde k neočekávané události, například oddělení úseku mezi dceřinými společnostmi (účetnictví a controlling), uskuteční se mimořádná účetní závěrka kvůli skutečnosti, že se majetek musí prodat. Tuto inventuru opět musí vyhlásit ústřední inventarizační komise.

Při inventuře majetku je načtený především majetek, který je účetně evidovaný a leckdy i majetek, který by měl být účetně evidovaný, ale není. Tento majetek se nazývá vícenález – měl by být v účetní evidenci, ale není, následně je vykazovaný v zápisech. V rámci inventury majetku je sedm hmotně odpovědných míst a v každém jeden gestor. Gestor je zodpovědný za inventuru a má pod sebou odpovědné pracovníky. Inventura se provádí v každém hmotně odpovědném místě.

Majetek je označený štítky s čárovými kódy, v rámci inventury se načítá čtečkou, která sejme čárový kód. Po sejmutí čtečka pípne, pokud nalezne majetek, který do daného hmotně odpovědného místa nepatří, hlasový projev čtečky je nepatrně jiný. Jestliže čtečka načte majetek, který do daného hmotně odpovědného místa nepatří, nabídne zařazení do majetku, v účetním softwaru se následně majetek převede na budovu, kam majetek skutečně patří. V SAPU se tyto nesrovnalosti spárují, párují se všechny inventarizační komise dohromady, nikoliv dílčí inventarizační komise samostatně. Z výše uvedeného vyplývá, že zaměstnanec z jednoho hmotně odpovědného místa může nalézt majetek zaměstnanci, který provádí inventuru na jiném hmotně odpovědném místě.

Může se ovšem stát, že je majetek načtený duplicitně, protože po inventuře tento majetek nějaký zaměstnanec přenesl do jiné budovy, kde se bude inventura teprve provádět. Na závěr při generování sestavy se fyzicky prověřuje, kam daný majetek patří. Z druhého hmotně odpovědného místa, kde je majetek načten se pak tento majetek vymaže, zůstane tedy jen v inventuře hmotně odpovědného místa, kam fyzicky patří.

Pokud je do jedné čtečky v rámci inventury načtený majetek ve více dnech, ve čtečce se musí změnit datum, například jeden zaměstnanec má na starosti více hmotně odpovědných míst, položky majetku se tedy přičítají, tzn. nemůže se stát, že by se po druhém načítání položky majetku vymazaly, pouze se nově načtený majetek k původně načtenému majetku přidává. Data jsou přiřazené ve čtečce k příslušnému okruhu, kam zaměstnanci jedou, veškerá data se na závěr převedou do SAPU.

Ze SAPU se následně generují výsledné sestavy, v rámci každé budovy jednotlivě. Z výsledné sestavy je vygenerována inventurní soupiska (položková), kde se nachází:

- inventurní číslo,
- název majetku,

- výrobní číslo,
- číslo majetku,
- pořizovací cena
- odpisová skupina – podle odpisové skupiny se majetek v sestavě dělí.

Na základě dat načtených do SAPU, lze vygenerovat rekapitulace například za všechna hmotně odpovědná místa. Lze rovněž vygenerovat soupis nenalezeného, ale dokumentovaného majetku – například auto nebo cenné papíry, nejedná se o manko, ale musí se zaevidovat do zápisu (shrnutí). Tento zápis je formulář, který je součástí aplikace, a tento souhrn je pak předmětem výroční zprávy, který vytvoří inventarizační komise. Zároveň lze nalézt, kolik hmotně odpovědných míst přísluší například dílčí inventarizační komisi č. jedna, kolik majetku se má celkem načíst, kolik je zpracováno, kolik ještě zbývá inventarizovat a kolik hmotně odpovědných míst je již hotových.

Veškerý evidovaný majetek musí být dohledán, pokud se nedohledá, jedná se o manko, tento majetek se pak označuje jako nedohledaný.

Majetek se vede elektronicky v tabulce, poté lze z tabulky vyfiltrovat majetek, který je fyzicky nalezen nebo dohledán nebo je na něj vytvořen návrh na vyřazení – není nalezen, ale je dokladován. Návrh na vyřazení lze vytvořit například na základě skutečnosti, že se majetek prodá. Pokud je majetek vyřazen z důvodu mimořádné události (například vytopení), musí se vytvořit dokument, který se nazývá škodní protokol.

Majetek tedy může být vyřazen z těchto důvodů:

- Prodej majetku;
- Ekologická likvidace majetku,;
- Zastaralost, nepotřebnost – na tento důvod se vytváří škodní protokol.

Do inventury se nenačítá majetek, který je vyřazený, ale musí se dokladovat tzv. likvidačním protokolem. V likvidačním protokolu musí být uvedeno:

- označení majetku,
- označení firmy, které bude patřit (v případě koupě),
- inventární číslo,
- název majetku,

- výrobní číslo.

V případě vyřazení nefunkčního zařízení nebo ekologické likvidace včetně termínu likvidace, musí být vytvořen pro účetní oddělení vnitřní formulář (návrh na vyřazení). Pořizovací cena se poté musí rovnat kumulovanému odpisu, zůstatková cena je nulová. Návrh na vyřazení musí obsahovat:

- číslo likvidace,
- kontaktní zaměstnanec,
- důvod vyřazení,
- datum vytvoření,
- číslo majetku,
- kumulovaný odpis,
- sériové číslo,
- inventární číslo,
- název majetku,
- datum aktivace – datum, kdy byl zařazen do SAPU.

Návrh na vyřazení se posílá elektronicky přes aplikace do účetnictví kvůli archivaci. Tyto protokoly se musí archivovat po dobu deseti let.

V rámci inventarizace se doloží zápisy o inventarizaci. Do zápisu o inventarizaci komise uvede:

- Způsob provedení inventarizace;
- Období, za které ji prováděla;
- Vztah k příslušnému účtu hlavní knihy, na kterém je účetně zachycena inventarizovaná hodnota;
- Pokud zde není inventurní soupis, v zápisu je na něj uveden odkaz;
- Prohlášení, že skutečný stav, který byl zjištěný v rámci inventury, byl porovnán se stavem účetním, a také ověřen soulad se zůstatkem účtu, který se vztahuje k hodnotám uvedeným v inventarizaci;
- Pokud komise zjistí rozdíl, konstatuje inventarizační rozdíl, a v závěru zápisu předloží vedoucímu zaměstnanci organizačního útvaru návrh, na základě kterého se provede vypořádání inventarizačního rozdílu.

K inventurnímu soupisu, respektive k zápisu o inventarizaci se nevystavují kontrolní soupisy. V případě, že byl zjištěn inventarizační rozdíl nebo v případě, kdy se inventura provede dříve než k rozhodnému datu ročního rozvahového dne, je nutné vyhotovit kontrolní soupisku (mimo dlouhodobý hmotný a dlouhodobý nehmotný majetek). Tato povinnost však neplatí pro prováděné fyzické inventury v průběhu roku.

Inventurní soupisy obsahují:

- číselný kód umístění,
- místnost,
- inventární číslo majetku,
- sériové (výrobní) číslo,
- označení majetku,
- odpovědnou osobu,
- pořizovací cenu (nikoliv včetně odpisů, ale pouze pořizovací).

Doklady, které souvisí s inventarizací, je nutné připojit k inventarizačnímu zápisu. Může se jednat například o prohlášení odpovědného zaměstnance, přehled o přírůstcích a úbytcích, o které se skutečné stavy tohoto majetku upravují.

V inventarizačním zápise je uvedena i skutečnost, že nebyly zjištěny rozdíly mezi skutečným a účetním stavem nebo informací, že nebyly zjištěny žádné závady.

Zpráva o provedení inventarizace a její výsledky musí podávat souhrnný přehled zjištěných skutečností a závěrů, jak z provedení fyzické inventury, tak i dokladové inventury. Pokud dokladová inventura byla provedena komisionálně musí být stanoveny postupy pro řešení jednotlivých inventarizačních rozdílů. Zprávu o provedení inventarizace nejprve podepíše členové komise, kteří mají zodpovědnost za uvedení všech připomínek, námětů, popřípadě zjištěných problémů či nedostatků a poté se zpráva o provedení inventarizace spolu s jejími výsledky předkládá řediteli organizačního útvaru a ústřední inventarizační komisi.

Příslušný vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru rozhoduje o návrhu na vypořádání a další návrhy učiněné v inventarizačních zápisech – například v případě nevyužitého a neupotřebitelného hmotného majetku.

Pokud ředitel organizačního útvaru deleguje pravomoc podepisování písemností, které souvisí s inventarizací, na jiného zaměstnance, musí být určeným zaměstnancem průkazně seznámen s výsledky provedených prací a přijatými opatřeními. Toto obeznámení, které je potvrzené ředitelem organizačního útvaru, je založeno v souboru k ročnímu rozvahovému dni. Ředitel útvaru následně schvaluje vyhotovenou závěrečnou zprávu ústřední inventarizační komise.

Pokud je nutná oprava skutečných stavů majetku a závazků, poznámka o provedení musí být podepsána třemi členy inventarizační komise a zaměstnanci, kteří jsou zodpovědní za tyto hodnoty, a kteří podepsali opravovanou písemnost. Opravená písemnost dále obsahuje okamžik provedení opravy a obsah opravovaného účetního záznamu jak před, tak i po opravě. Poznámku o provedení opravy cen a výpočtů celkového ocenění inventarizovaných závazků a majetku, jež vzniknou po vynásobení cen a množství, podepisuje zaměstnanec, který provedl opravu. Opravy v inventurních soupisech, které se pak uvádí dodatečně, musí být písemně zdůvodněny.

4.10.2 Inventarizační rozdíly a jejich vypořádání

V následující kapitole jsou vymezeny inventarizační rozdíly a způsoby jejich vypořádání dle vnitropodnikových směrnic společnosti.

Inventarizační rozdíly

Porovnáním údajů zachycených v účetnictví a skutečných stavů zjištěných na základě inventarizace, vznikají inventarizační rozdíly. Na základě tohoto rozdílu může vzniknout inventarizační manko, respektive schodek nebo inventarizační přebytek. Rozdíl se pak vyčíslí jak v jednotkách množství, tak v peněžních jednotkách, minimálně však musí být uvedený v peněžních jednotkách. Inventarizační rozdíly musí být zmíněny v inventarizačních zápisech.

Manko (neboli schodek) představuje situaci, kdy skutečný stav je nižší než účetní stav. Rozdíl mezi skutečným a účetním stavem je nutné doložit účetním dokladem nebo prokázat jiným způsobem. Při přebytku je skutečný stav vyšší než účetní stav. Rozdíl mezi těmito stavy je rovněž nutno doložit účetním dokladem nebo prokázat jiným způsobem.

Škody jsou upraveny následujícími právními předpisy:

- zákonem č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
- zákonem č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
- zákonem č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů (škody v důsledku živelné pohromy jsou upraveny v § 24, odst. 10 tohoto zákona).

Do manka a škod nejsou účtovány:

- Odpisy pohledávek pro nepatrnost;
- Opravy účetních nesprávností v rámci jednoho nebo více účetních (daňových) období;
- Opravy na majetku, které je nezbytné provádět v důsledku jeho poškození.

Mezi daňově uznatelné škody patří:

- Škody z živelních pohrom – je nutné doložit posudek od pojišťovny nebo soudního znalce;
- Škody způsobené neznámým pachatelem – je nutné doložit šetření potvrzením Policie ČR;
- Škody, jako zvýšené výdaje v důsledku opatření stanovených zvláštními předpisy – například úhrada z titulu odpovědnosti za škody z provozní činnosti;
- Škoda na vlastním majetku ve výši daňové zůstatkové ceny – daňově uznatelná je pouze do výše náhrady, nad výši náhrady ji pak nelze daňově uznat.

Inventarizační rozdíly jsou účtovány do účetního období, za který je zjištěn stav majetku a závazků. Pokud inventarizační rozdíly nelze vyúčtovat s konečnou platností ihned po zjištění, jsou zachyceny na účtech příslušné analytické evidence až do rozhodnutí o jejich vypořádání.

Inventarizační rozdíly se vyjadřují v cenách použitých v ocenění majetku a závazků ke dni inventarizace v účetnictví nebo v operativní evidenci. Rozdíly nesmí být zkreslovány změnami v ocenění.

Inventarizační rozdíly nelze slučovat s rozdíly, které vyplývají ze snížení cen nebo odepsání ceny zásob, které jsou poškozené či znehodnocené.

Pokud nastanou následující situace, musí se vyhotovit škodní protokol bez ohledu na výši škody či pokladní difference:

- Škodní případ (kromě škody na budovách a vozidlech), který byl způsoben na základě úmyslného jednání;
- Škodní případ (kromě škody na budovách a vozidlech), který byl způsoben na základě neúmyslného jednání;
- Pokud vznikne pokladní schodek;
- Pokud vznikne pokladní přebytek.

V případě škody, která vznikne v souvislosti s budovami a vozidly, vyhotoví odpovědná osoba, která škodu zjistila, tzv. operační riziko – škodní protokol pak následně vygeneruje pracovník, který působí v oblasti řízení majetku.

Podle § 252 zákoníku práce je odpovědná osoba povinna uhradit pokladní schodek v plné výši za předpokladu, že je s touto osobou uzavřena platná dohoda o odpovědnosti za svěřené hodnoty. Manko do limitu 5 000 Kč ročně na jednoho pokladníka není předepsáno k úhradě. Pokud pokladník přesáhne výše uvedený limit nebo pokud bude prokázáno jeho úmyslné jednání, manko je následně předepsáno odpovědné osobě k úhradě. Tento limit je stanovený na kalendářní rok. Nelze jej převádět z jednoho kalendářního roku do následujícího kalendářního roku. Stanovený limit pak nesmí být v průběhu kalendářního roku překročen. Částka, která překročí tento limit, je požadována k úhradě. Pokud tedy dojde k překročení limitu o určitou částku, je částka k úhradě ponížena o limit 5 000 Kč.

Na částku, která není uznána bankou k datu roční závěrky a není přesně vyčíslena, je pak tvořeno časové rozlišení pomocí účtu – výdaje příštích období.

Manka a škody na majetku

Pro účely stanovení základu daně je evidovaný rozdíl zůstatkové ceny a náhrady škody. Tato částka je evidována vždy v celkové výši dle jednotlivého druhu majetku. Za daňově neuznatelný náklad se považuje škoda na majetku České spořitelny ve výši daňové zůstatkové ceny, která převyšuje přijatou náhradu.

Pokud je škoda na majetku uznána pojišťovnou a jestliže pojišťovna do data sestavení roční závěrky nepotvrdila konečnou výši náhrady, zaúčtuje se částka v předpokládané výši na vrub dohadné položky a ve prospěch výnosového účtu.

Vypořádání inventarizačních rozdílů

Zjištěné inventarizační rozdíly jsou účtovány na vrub příslušného účtu jiných provozních nákladů nebo ve prospěch příslušného účtu jiných provozních výnosů nebo na vrub příslušného účtu finančních nákladů nebo ve prospěch příslušného účtu finančních výnosů s výjimkou:

- Chybějících cenných papírů;
- Přebytku odpisovaného dlouhodobého nehmotného a dlouhodobého hmotného majetku a přebytku neodpisovaného dlouhodobého hmotného majetku;
- Přebytku nakoupených zásob, pokud k němu došlo chybným účtováním při vyskladnění přebytků zásob vlastní výroby.

5 Výsledky a diskuse

Autorka prostudovala interní směrnice a platné právní předpisy. Jednotlivé kapitoly jsou porovnány s příslušnými právními předpisy. Výsledky zjištěné při tomto porovnání jsou uvedeny níže. Pokud autorka shledala pouze terminologickou nepřesnost, je doplněné slovo podtržené.

Kapitola 4.2 Zařazení majetku

Kromě uvedených právních předpisů, jimiž se společnost Česká spořitelna řídí, je majetek upraven dále v ČÚS č. 013 – Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek a zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty – dlouhodobý majetek je definován jako dlouhodobý hmotný majetek podle zákona upravujícího daně z příjmů.

Kapitola 4.3 Pořízení majetku

Pokud je majetek pořízen koupí od externího dodavatele, oceňuje se pořizovací cenou ke dni uskutečnění účetního případu. Jedná se o cenu, za kterou byl majetek pořízen. Do pořizovací ceny jsou zahrnuty i vedlejší náklady pořízení – doprava, clo, montáž apod. Do pořizovací ceny nelze zahrnout kurzové rozdíly, opravu, údržbu pořízeného dlouhodobého majetku a smluvní pokuty a úroky z prodlení (§ 25 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví).

Pokud je majetek nabytý darováním, oceňuje se reprodukční pořizovací cenou ke dni uskutečnění účetního případu. Tímto způsobem se dále oceňuje nově zjištěný majetek, nejčastěji při inventarizaci. Reprodukční cena je cena, za kterou byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje (§ 25 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví).

Kapitola 4.4 Vyřazení majetku

Zůstatková cena vyřazeného majetku, který není zcela odepsán, je doúčtován na účet oprávek v prvním účetním případě. Ve druhém účetním případě je zaúčtováno vyřazení majetku z evidence.

Kapitola 4.5 Oceňování majetku

Ocenění reprodukční pořizovací cenou:

- dlouhodobý hmotný a dlouhodobý nehmotný majetek nabytý darováním s výjimkou peněžních prostředků a cenin – ty jsou oceněny jmenovitou hodnotou (§ 25 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví).

„Technické zhodnocení zvyšuje vstupní cenu nehmotného majetku (výdaje na ukončené rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti nehmotného majetku nebo zásahy, které mají za následek změnu účelu nehmotného majetku, pokud po ukončení jednotlivého nehmotného majetku převyší v úhrnu za jednotlivé zdaňovací období částku 40 000 Kč,“ (§ 32a odst. 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

O trvalém snížení ocenění dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku se účtuje pomocí odpisů v rámci jednoho hospodářského roku. Zůstatek se mezi jednotlivými obdobími nedá převádět, protože odpisy ovlivňují výkaz zisků a ztrát příslušného hospodářského roku. Oprávky vyjadřují snížení ocenění majetku za celou dobu od začátku užívání příslušného majetku, jejich zůstatek lze převádět mezi jednotlivými obdobími.

Kapitola 4.6 Odpisování majetku

Ve společnosti se odpisuje:

- technické zhodnocení najatého majetku na určitou dobu se odpisuje po dobu trvání smlouvy se souhlasem vlastníka o pronájmu či v samostatné smlouvě

Členění technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku je ve všech třech případech technického zhodnocení, jehož ocenění je vyšší než 40 000 Kč (§ 32a odst. 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Kapitola 4.8 Rezervy

Zásady pro použití rezerv

- Tvorba rezerv se účtuje na vrub nákladů a rozpouštění rezerv se účtuje ve prospěch nákladů (§ 57 vyhlášky č. 500/2002 Sb.).

Kapitola 4.9 Opravné položky

Opravné položky se vytváří na základě inventarizace, pokud je zjištěno, že se snížila hodnota majetku (nikoliv kvůli rizikům). Tyto opravné položky jsou vytvářeny pouze tehdy, pokud snížení ocenění není trvalého charakteru nebo není snížení ocenění vyjádřeno reálnou hodnotou. Při inventarizaci se posuzuje výše a opodstatněnost opravných položek (§ 55 vyhlášky č. 500/2002 Sb.).

Zásady pro použití opravných položek

- Tvorba opravných se účtuje na vrub nákladů a rozpouštění opravných položek se účtuje ve prospěch nákladů, pokud inventarizace neprokáže opodstatněnost její výše (§ 55 vyhlášky č. 500/2002 Sb.);
- Na účtech opravných položek nesmí být aktivní zůstatek a nelze je tvořit za účelem zvýšení hodnoty majetku (§ 55 vyhlášky č. 500/2002 Sb.).

Při zpracování nebyly nalezeny žádné závažné pochybení v evidenci majetku společnosti Česká spořitelna na základě prostudované teorie.

Často se při provedení inventury stává, že z pobočky, na které již byla inventura provedena, se majetek převezde na jinou pobočku, na které inventura ještě provedena nebyla. Proto může být jeden majetek načtený do čtečky čárových kódů dvakrát. Čtečka nedokáže rozpoznat, že určitý majetek už na ní byl načten a tyto duplicity se musí ručně kontrolovat. Poté se musí prověřit, na kterou pobočku daný majetek patří a ze soupisu majetku, kde byl načten majetek neoprávněně, se musí ručně odstranit. Případně pokud byl majetek načten na pobočce, na kterou nepatří, musí zaměstnanec udělat převodku, aby příslušný majetek byl v evidenci na pobočce, na kterou skutečně patří. Těmito nedostatky se poté zdržuje celý proces inventarizace, není efektivní.

Autorka navrhuje tři potenciální možnosti řešení této zjištěné komplikace při inventuře v dané společnosti. První možnost je koupě nových čteček, které mají funkci zachycení duplicit již naprogramovanou, druhou možností je naprogramování stávajících již používaných čteček a třetí možností je najmutí outsourcingové společnosti. Pro stanovení závěrečného doporučení je třeba posoudit finanční náročnost jednotlivých potenciálních možností.

Od společnosti Datascan, s. r. o. autorka zjistila, že čtečka, která má v sobě naprogramovanou funkci zachycení duplicit, má název Zebra TC20. Pořizovací cena této čtečky je 15 365 Kč. Společnost potřebuje k inventurám 30 ks. Celková cena za pořízení nových čteček je 460 950 Kč.

Programace čteček se na základě informací ze společnosti ESP Holding, a.s. pohybuje mezi 100 – 300 tis. Kč.

Autorce se bohužel nepodařilo získat relevantní data od společnosti, která poskytuje outsourcing inventur. Dle zkušenosti autorky se náklady na outsourcing pohybují mezi 600 – 800 tis. Kč/rok. Outsourcing má řadu výhod – společnost se může soustředit na svou hlavní činnost a inventuru přenechat společnosti, která této oblasti rozumí, protože se věnuje pouze inventurám. Další výhodou je pak zkvalitnění procesu inventur, sdílení rizik, snížení operativních nákladů a uvolnění finančních prostředků. Nevýhodou je vysoká finanční nákladnost.

Z uvedeného vyplývá, že se společnosti nejvíce vyplatí naprogramovat stávající čtečky a vylepšit a zefektivnit tak celý proces inventarizace.

Štítky čárových kódů, na základě kterých je majetek načten čtečkou čárových kódů, jsou pouze z papíru. Jelikož je třeba, aby štítky na majetku držely a byly čitelné po dobu minimálně delší než jeden rok, určitě je vhodné vyrábět štítky z více odolných materiálů, aby štítky po delší době byly stále použitelné a čárové kódy čitelné. Více odolný materiál je například polyester. Povrch etiketovacích štítků, které se vyrábí z polyesteru, je opatřen slabou, velmi odolnou vrstvou plastu. Etikety jsou odolné vůči prachu, natržení, UV záření, vodě, vlivům počasí a teplotním změnám (od -40 °C do +150 °C). Česká spořitelna má v současné době 29 200 ks majetku. V jednom balení je 200 ks štítků. Cena role je 1 160,39 Kč. Společnost potřebuje 146 balení štítků (29 000 / 200). Celkové náklady na nákup odolnějších štítků je 169 416,94 Kč (146 * 1 160,39 Kč).

Inventura pokladen se provádí jednou ročně. Dle názoru autorky je vhodné, že zaměstnanci, kteří pracují na pobočce s hotovostí, mají podepsanou hmotnou zodpovědnost, případné manko jim tedy bude předepsáno k úhradě. Jelikož je těchto zaměstnanců na pobočkách hodně, je doporučeno snížit manko, které se bude předepisovat k úhradě na 1 000 Kč. V současné době mohou mít zaměstnanci manko, které nemusí hradit z vlastních prostředků, do 5 000 Kč za kalendářní rok. Dle názoru autorky, pokud

bude hranice manka předepsaného k úhradě na nižší částku, zaměstnanci budou více motivováni, aby hotovost v pokladně byla v pořádku.

6 Závěr

V literární rešerši je nejprve popsán proces evidence majetku - pořízení, evidenci, technické zhodnocení, opravné položky, odpisy a vyřazení dlouhodobého majetku. Poté je popsán proces inventarizace majetku, od přípravných operací, přes inventuru až po vyhodnocení a vypořádání inventarizačních rozdílů. Následně účetní jednotka uzavře účetní knihy a sestaví účetní výkazy. Účetní jednotka dále sestavuje rozvahu, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích, přehled o změnách vlastního kapitálu, přílohu v účetní závěrce a výroční zprávu. Účetnictví je v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, prováděcí vyhláškou č. 500/2002 Sb. a českými účetními standardy.

Analyzovaným subjektem je firma zabývající se především poskytováním úvěrů a půjček klientům. Sestavuje řádnou účetní závěrku, která musí být každoročně ověřována auditorem a Českou národní bankou. V praktické části jsou nejprve uvedeny obecné informace o společnosti. Dále jsou analyzovány směrnice účetní jednotky a uvedeny postupy, které jsou ve společnosti aplikovány. Porovnáním nastudovaných pravidel ve společnosti a platnými právními předpisy bylo zjištěno, že se společnost nedopouští závažných chyb při evidenci a účtování majetku a procesu inventarizace. Autorka objevila pouze terminologické nepřesnosti, které jsou uvedeny v kapitole 5 – Výsledky a diskuse.

Účetní jednotka má všechny operace podložené vnitropodnikovými směnicemi, procesy evidence a inventarizace majetku a také samotná účetní závěrka je v souladu s platnými právními předpisy. Dlouhodobý majetek je stěžejní součástí společnosti, protože v současnosti neeviduje žádný oběžný majetek. Účetní jednotka by proto měla vést podrobnou a přesnou evidenci majetku.

Na základě analýzy zavedených postupů v dané společnosti a teoretických východisek, autorka navrhla tři možnosti k zefektivnění procesu inventarizace – naprogramování stávajících čteček, koupě nových čteček s naprogramovanou funkcí zachycení duplicit načteného majetku při inventuře a využití outsourcingu inventur. Na základě kalkulace autorka doporučila naprogramovat čtečky používané ve společnosti funkcí zachycení duplicit, která je z těchto možností pro společnost nejlevnější a nejvíce uživatelsky přijatelná. Dále autorka doporučila označení majetku štítky, které jsou vyráběny z odolnějšího materiálu (polyesteru), déle vydrží a brzy se nezníčí.

7 Seznam použitých zdrojů

Knihy:

- BARTKOVÁ, Hana, BAŘINOVÁ, Dagmar, HÓTOVÁ, Renata, KRAJČOVÁ, Jiřina, KRYŠKOVÁ, Šárka, PALOCHOVÁ, Marcela, PŠENKOVÁ, Yvetta a STROUHAL, Jiří, 2012. *Účetní souvztažnosti, 6. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 330 s. ISBN: 978-80-7357-725-4.
- BRYCHTA, Ivan, BULLA, Miroslav, KROUPOVÁ, Tereza, KUCHAROVÁ, Ivana, PILAŘOVÁ, Ivana, PŠENKOVÁ Yvetta a STROUHAL, Jiří, 2018. *Účetnictví podnikatelů 2018*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 544 s. ISBN: 978-80-7552-989-3.
- BRYCHTA, Ivan, BULLA, Miroslav, KROUPOVÁ, Tereza, KUCHAROVÁ, Ivana, PILAŘOVÁ, Ivana, PŠENKOVÁ Yvetta a STROUHAL, Jiří, 2017. *Účetnictví podnikatelů 2017*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 528 s. ISBN: 978-80-7552-518-5.
- HAHNE, Robert and ALIFF, Gregory, 2018. *Accounting for Public Utilities*. New York: LexisNexis, 702 p. ISBN: 978-1-5791-1047-5.
- HINKE, Jana a BÁRKOVÁ, Dana, 2017. *Účetnictví 1, aplikace principů a technik, 3. aktualizované vydání*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 144 s. ISBN: 978-80-271-0331-0.
- HINKE, Jana a BÁRKOVÁ, Dana, 2010. *Účetnictví 2, pokročilé aplikace*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 232 s. ISBN: 978-80-247-3516-0.
- HRUŠKA, Vladimír, 2011. *Účetní manuál pro podnikatelské subjekty aneb Průvodce účetními operacemi a účetní závěrkou*. Praha: BILANCE spol. s r. o., 574 s. ISBN: 978-8086371-54-2.
- KYNCLOVÁ, Daniela, 2013. *Účetní závěrka*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 160 s. ISBN: 978-80-213-1497-9.
- LIU, Baoding and ESOGBUE, Augustine, 1999. *Decision criteria and optimal inventory processes*. New York: Kluwer Academic Publishers, 209 p. ISBN: 978-1-4613-7345-2.
- MAŠKOVÁ, Jana, 2017. *Účetnictví VÚJ – Dlouhodobý majetek a jeho odpisy pro místně řízené příspěvkové organizace*. Příbram: PBtisk, a. s., 206 s. ISBN: 978-80-88237-00-6.

- MÜLLEROVÁ, Libuše a ŠINDELÁŘ, Michal, 2016. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 208 s. ISBN: 978-80-247-5806-0.
- NOVOTNÝ, Pavel, 2019. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2019*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 208 s. ISBN: 978-80-271-2251-6.
- NOVOTNÝ, Pavel, 2017. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2017*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 208 s. ISBN: 978-80-271-0429-1.
- PILAŘOVÁ, Ivana a PILÁTOVÁ, Jana, 2013. *Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů do roku 2013*. Praha: VOX, a. s., 200 s. ISBN: 978-80-87480-20-5.
- PROKŮPKOVÁ, Danuše a SVOBODA, Michal, 2014. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 152 s. ISBN: 978-80-7478-522-1.
- SKÁLOVÁ, Jana a kol., 2019. *Podvojně účetnictví 2019*. Praha: GRADA Publishing, a. s., 192 s. ISBN: 978-80-271-2249-3.
- SKÁLOVÁ, Jana, 2012. *Podvojně účetnictví 2012*. Praha: GRADA Publishing, a. s., 224 s. ISBN: 978-80-247-4256-4.
- STROUHAL, Jiří, 2018. *Účetnictví podnikatelů 2018*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 544 s. ISBN: 978-80-7552-989-3.
- STROUHAL, Jiří, 2018. *Účetní souvztažnosti podnikatelských subjektů, 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 280 s. ISBN: 978-80-7552-991-6.
- STROUHAL, Jiří a kol., 2013. *Oceňování v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 420 s. ISBN: 978-80-7478-366-1.
- Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou jsou provedena některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou jsou provedena některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojněho účetnictví.

WALTHER, Larry and SKOUSEN, Christopher, 2009. *Long-Term Assets*. Telluride: Ventus Publishing ApS, 60 p. ISBN: 978-87-7681-488-5.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., zákon o daních z příjmů.

Webové stránky:

Ministerstvo finanční České republiky [online]. Praha: MFČR, 2019 [cit. 2019-12-22].

Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi-podnikatelu-a-neziskoveho-sek/ceske-ucetni-standardy-pro-podnikatele-a/2018/ceske-ucetni-standardy-pro-ucetni-jednot-30742>.

Ministerstvo financí České republiky: České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášek č. 500/2002 Sb., č. 501/2002 Sb., č. 502/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů [online]. 2018 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z:

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetnictvi-podnikatelu-a-neziskoveho-sek/ceske-ucetni-standardy-pro-podnikatele-a/2018/ceske-ucetni-standardy-pro-ucetni-jednot-30742>

Účetní portál: PŘÍLOHA Č. 7 - SMĚRNÁ ÚČTOVÁ OSNOVA [online]. 2016 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://ucetniportal.cz/wiki/html?transcript=1;item=11901>.

Výroční zpráva společnosti: Česká spořitelna [online]. Praha, 2019 [cit. 2020-04-04].

Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>.

Zákony pro lidi: Oznámení č. 01/c106/1997 Sb. [online]. 1998 [cit. 2020-04-05].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-c106-o1/zneni-0?text=opat%C5%99en%C3%AD%20%C4%8D.%20j.%20282%2F79783%2F1997>.

8 Přílohy

8.1 Příloha 1 Směrná účtová osnova

Příloha č. 7 k vyhlášce č. 410/2009 Sb.

Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek

Účtová skupina 01 - Dlouhodobý nehmotný majetek

012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje

013 - Software

014 - Ocenitelná práva

015 - Povolenky na emise a preferenční limity

018 - Drobný dlouhodobý nehmotný majetek

019 - Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek

Účtová skupina 02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný

021 - Stavby

022 - Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí

025 - Pěstitelské celky trvalých porostů

028 - Drobný dlouhodobý hmotný majetek

029 - Ostatní dlouhodobý hmotný majetek

Účtová skupina 03 - Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek neodpisovaný

031 - Pozemky

032 - Kulturní předměty

035 - Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji

036 - Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji

Účtová skupina 04 - Nedokončený a pořizovaný dlouhodobý majetek

041 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek

042 - Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek

043 - Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

Účtová skupina 05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek

051 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek

052 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek

053 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek

Účtová skupina 06 - Dlouhodobý finanční majetek

061 - Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem

062 - Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem

063 - Dluhové cenné papíry držené do splatnosti

067 - Dlouhodobé půjčky

068 - Termínované vklady dlouhodobé

069 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek

Účtová skupina 07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

072 - Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje

073 - Oprávky k software

074 - Oprávky k ocenitelným právům

078 - Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku

079 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

Účtová skupina 08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

081 - Oprávky ke stavbám

082 - Oprávky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí

085 - Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů

088 - Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku

089 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku

Účtová třída 1 - Zásoby a opravné položky

Účtová skupina 11 - Materiál

111 - Pořízení materiálu

112 - Materiál na skladě

119 - Materiál na cestě

Účtová skupina 12 - Zásoby vlastní výroby

121 - Nedokončená výroba

122 - Polotovary vlastní výroby

123 - Výrobky

Účtová skupina 13 - Zboží a ostatní zásoby

131 - Pořízení zboží

132 - Zboží na skladě

138 - Zboží na cestě

139 - Ostatní zásoby

Účtová skupina 14 - Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám

142 - Opravné položky k poskytnutým návratným finančním výpomocem dlouhodobým

144 - Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám z postoupených úvěrů

146 - Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám z ručení

149 - Opravné položky k ostatním dlouhodobým pohledávkám

Účtová skupina 15 - Opravné položky k dlouhodobému nehmotnému majetku

151 - Opravné položky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje

152 - Opravné položky k software

153 - Opravné položky k ocenitelným právům

154 - Opravné položky k povolenkám na emise a preferenčním limitům

156 - Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

157 - Opravné položky k nedokončenému dlouhodobému nehmotnému majetku

Účtová skupina 16 - Opravné položky k dlouhodobému hmotnému majetku

161 - Opravné položky k pozemkům

162 - Opravné položky ke kulturním předmětům

163 - Opravné položky ke stavbám

164 - Opravné položky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí

165 - Opravné položky k pěstitelským celkům trvalých porostů

167 - Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku

168 - Opravné položky k nedokončenému dlouhodobému hmotnému majetku

Účtová skupina 17 - Opravné položky k dlouhodobému finančnímu majetku

171 - Opravné položky k majetkovým účastem v osobách s rozhodujícím vlivem

172 - Opravné položky k majetkovým účastem v osobách s podstatným vlivem

173 - Opravné položky k dluhovým cenným papírům držеныm do splatnosti

175 - Opravné položky k dlouhodobým půjčkám

176 - Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému finančnímu majetku

177 - Opravné položky k pořizovanému dlouhodobému finančnímu majetku

Účtová skupina 18 - Opravné položky k zásobám

181 - Opravné položky k materiálu

182 - Opravné položky k nedokončené výrobě

183 - Opravné položky k polotovarym vlastní výroby

184 - Opravné položky k výrobkům

185 - Opravné položky ke zboží

186 - Opravné položky k ostatním zásobám

Účtová skupina 19 - Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám

191 - Opravné položky ke směnkám k inkasu

- 192 - Opravné položky k jiným pohledávkám z hlavní činnosti
- 193 - Opravné položky k poskytnutým návratným finančním výpomocem krátkodobým
- 194 - Opravné položky k odběratelům
- 195 - Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám z postoupených úvěrů
- 196 - Opravné položky k pohledávkám ze správy daní
- 198 - Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám z ručení
- 199 - Opravné položky k ostatním krátkodobým pohledávkám

Účtová třída 2 - Účty rozpočtového hospodaření, krátkodobý finanční majetek a krátkodobé úvěry a půjčky
--

Účtová skupina 22 - Bankovní účty organizačních složek státu a běžné účty státních fondů

- 222 - Příjmový účet organizačních složek státu
- 223 - Zvláštní výdajový účet
- 224 - Běžné účty státních fondů
- 225 - Běžné účty fondů organizačních složek státu
- 227 - Účet hospodaření státního rozpočtu

Účtová skupina 23 - Bankovní účty územních samosprávných celků

- 231 - Základní běžný účet územních samosprávných celků
- 236 - Běžné účty fondů územních samosprávných celků

Účtová skupina 24 - Ostatní bankovní účty
--

- 241 - Běžný účet
- 243 - Běžný účet FKSP
- 244 - Termínované vklady krátkodobé
- 245 - Jiné běžné účty
- 247 - Účty státních finančních aktiv
- 248 - Účty řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu
- 249 - Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu

Účtová skupina 25 - Krátkodobý finanční majetek

251 - Majetkové cenné papíry k obchodování

253 - Dluhové cenné papíry k obchodování

256 - Jiné cenné papíry

Účtová skupina 26 - Peníze

261 - Pokladna

262 - Peníze na cestě

263 - Ceniny

Účtová skupina 28 - Krátkodobé úvěry a půjčky

281 - Krátkodobé úvěry

282 - Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)

283 - Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů

289 - Jiné krátkodobé půjčky

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

Účtová skupina 31 - Krátkodobé pohledávky

311 - Odběratelé

312 - Směnky k inkasu

313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry

314 - Krátkodobé poskytnuté zálohy

315 - Jiné pohledávky z hlavní činnosti

316 - Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé

317 - Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů

319 - Pohledávky z přerozdělovaných daní

Účtová skupina 32 - Krátkodobé závazky

- 321 - Dodavatelé
- 322 - Směnky k úhradě
- 324 - Krátkodobé přijaté zálohy
- 325 - Závazky z dělené správy
- 326 - Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé

Účtová skupina 33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

- 331 - Zaměstnanci
- 333 - Jiné závazky vůči zaměstnancům
- 335 - Pohledávky za zaměstnanci
- 336 - Sociální zabezpečení
- 337 - Zdravotní pojištění
- 338 - Důchodové spoření

Účtová skupina 34 - Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování

- 341 - Daň z příjmů
- 342 - Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění
- 343 - Daň z přidané hodnoty
- 344 - Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce
- 345 - Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce
- 346 - Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi
- 347 - Závazky k vybraným ústředním vládním institucím
- 348 - Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi
- 349 - Závazky k vybraným místním vládním institucím

Účtová skupina 35 - Pohledávky a závazky ze správy daní

- 351 - Přijaté zálohy daní
- 352 - Pohledávky ze správy daní
- 353 - Přepjatky na daních
- 354 - Závazky z vratek nepřímých daní
- 355 - Zúčtování z přerozdělování daní

- 356 - Pohledávky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem
- 357 - Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem
- 358 - Ostatní pohledávky ze správy daní
- 359 - Ostatní závazky ze správy daní

Účtová skupina 36 - Pohledávky a závazky z ručení a finančních operací

- 361 - Krátkodobé pohledávky z ručení
- 362 - Krátkodobé závazky z ručení
- 363 - Pevné termínové operace a opce
- 364 - Závazky z neukončených finančních operací
- 365 - Pohledávky z finančního zajištění
- 366 - Závazky z finančního zajištění
- 367 - Pohledávky z vydaných dluhopisů
- 368 - Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů
- 369 - Pohledávky z neukončených finančních operací

Účtová skupina 37 - Jiné krátkodobé pohledávky a závazky

- 373 - Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery
- 374 - Krátkodobé přijaté zálohy na transfery
- 375 - Krátkodobé zprostředkování transferů
- 377 - Ostatní krátkodobé pohledávky
- 378 - Ostatní krátkodobé závazky

Účtová skupina 38 - Účty příštích období a dohadné účty

- 381 - Náklady příštích období
- 383 - Výdaje příštích období
- 384 - Výnosy příštích období
- 385 - Příjmy příštích období
- 388 - Dohadné účty aktivní
- 389 - Dohadné účty pasivní

Účtová skupina 39 - Vnitřní zúčtování

395 - Vnitřní zúčtování

Účtová třída 4 - Jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé závazky a pohledávky, závěrečné účty a zvláštní zúčtování

Účtová skupina 40 - Jmění účetní jednotky a upravující položky

401 - Jmění účetní jednotky

402 - Fond privatizace

403 - Transfery na pořízení dlouhodobého majetku

404 - Agregované příjmy a výdaje předcházejících účetních období

405 - Kurzové rozdíly

406 - Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody

407 - Jiné oceňovací rozdíly

408 - Opravy předcházejících účetních období

Účtová skupina 41 - Fondy účetní jednotky

411 - Fond odměn

412 - Fond kulturních a sociálních potřeb

413 - Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření

414 - Rezervní fond z ostatních titulů

416 - Fond reprodukce majetku, fond investic

419 - Ostatní fondy

Účtová skupina 43 - Výsledky hospodaření

431 - Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení

432 - Výsledek hospodaření předcházejících účetních období

Účtová skupina 44 - Rezervy

441 - Rezervy

Účtová skupina 45 - Dlouhodobé závazky

- 451 - Dlouhodobé úvěry
- 452 - Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé
- 453 - Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů
- 455 - Dlouhodobé přijaté zálohy
- 456 - Dlouhodobé závazky z ručení
- 457 - Dlouhodobé směnky k úhradě
- 459 - Ostatní dlouhodobé závazky

Účtová skupina 46 - Dlouhodobé pohledávky

- 462 - Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé
- 464 - Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů
- 465 - Dlouhodobé poskytnuté zálohy
- 466 - Dlouhodobé pohledávky z ručení
- 469 - Ostatní dlouhodobé pohledávky

Účtová skupina 47 - Dlouhodobé zálohy na transfery

- 471 - Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery
- 472 - Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery
- 475 - Dlouhodobé zprostředkování transferů

Účtová skupina 49 - Závěrkové účty a zvláštní zúčtování

- 491 - Počáteční účet rozvažný
- 492 - Konečný účet rozvažný
- 493 - Výsledek hospodaření běžného účetního období
- 499 - Zúčtování na základě zvláštních předpisů

Účtová třída 5 - Náklady

Účtová skupina 50 - Spotřebované nákupy

- 501 - Spotřeba materiálu
- 502 - Spotřeba energie
- 503 - Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek
- 504 - Prodané zboží
- 506 - Aktivace dlouhodobého majetku
- 507 - Aktivace oběžného majetku
- 508 - Změna stavu zásob vlastní výroby

Účtová skupina 51 - Služby

- 511 - Opravy a udržování
- 512 - Cestovné
- 513 - Náklady na reprezentaci
- 516 - Aktivace vnitroorganizačních služeb
- 518 - Ostatní služby

Účtová skupina 52 - Osobní náklady

- 521 - Mzdové náklady
- 524 - Zákonné sociální pojištění
- 525 - Jiné sociální pojištění
- 527 - Zákonné sociální náklady
- 528 - Jiné sociální náklady

Účtová skupina 53 - Daně a poplatky

- 531 - Daň silniční
- 532 - Daň z nemovitostí
- 538 - Jiné daně a poplatky
- 539 - Vratky nepřímých daní

Účtová skupina 54 - Ostatní náklady

- 541 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení

- 542 - Jiné pokuty a penále
- 543 - Dary a jiná bezúplatná předání
- 544 - Prodaný materiál
- 547 - Manka a škody
- 548 - Tvorba fondů
- 549 - Ostatní náklady z činnosti

Účtová skupina 55 - Odpisy, rezervy a opravné položky

- 551 - Odpisy dlouhodobého majetku
- 552 - Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek
- 553 - Prodaný dlouhodobý hmotný majetek
- 554 - Prodané pozemky
- 555 - Tvorba a zúčtování rezerv
- 556 - Tvorba a zúčtování opravných položek
- 557 - Náklady z vyřazených pohledávek
- 558 - Náklady z drobného dlouhodobého majetku

Účtová skupina 56 - Finanční náklady

- 561 - Prodané cenné papíry a podíly
- 562 - Úroky
- 563 - Kurzové ztráty
- 564 - Náklady z přecenění reálnou hodnotou
- 569 - Ostatní finanční náklady

Účtová skupina 57 - Náklady na transfery

- 571 - Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery
- 572 - Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery
- 575 - Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů

Účtová skupina 58 - Náklady ze sdílených daní a poplatků

- 581 - Náklady ze sdílené daně z příjmů fyzických osob
- 582 - Náklady ze sdílené daně z příjmů právnických osob
- 584 - Náklady ze sdílené daně z přidané hodnoty
- 585 - Náklady ze sdílených spotřebních daní
- 586 - Náklady z ostatních sdílených daní a poplatků

Účtová skupina 59 - Daň z příjmů

- 591 - Daň z příjmů
- 595 - Dodatečné odvody daně z příjmů

Účtová třída 6 - Výnosy

Účtová skupina 60 - Výnosy z vlastních výkonů a zboží

- 601 - Výnosy z prodeje vlastních výrobků
- 602 - Výnosy z prodeje služeb
- 603 - Výnosy z pronájmu
- 604 - Výnosy z prodaného zboží
- 605 - Výnosy ze správních poplatků
- 606 - Výnosy z místních poplatků
- 607 - Výnosy ze soudních poplatků
- 609 - Jiné výnosy z vlastních výkonů

Účtová skupina 63 - Výnosy z daní a poplatků

- 631 - Výnosy z daně z příjmů fyzických osob
- 632 - Výnosy z daně z příjmů právnických osob
- 633 - Výnosy ze sociálního pojištění
- 634 - Výnosy z daně z přidané hodnoty
- 635 - Výnosy ze spotřebních daní
- 636 - Výnosy z majetkových daní
- 637 - Výnosy z energetických daní
- 638 - Výnosy z daně silniční

639 - Výnosy z ostatních daní a poplatků

Účtová skupina 64 - Ostatní výnosy

641 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení

642 - Jiné pokuty a penále

643 - Výnosy z vyřazených pohledávek

644 - Výnosy z prodeje materiálu

645 - Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku

646 - Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků

647 - Výnosy z prodeje pozemků

648 - Čerpání fondů

649 - Ostatní výnosy z činnosti

Účtová skupina 66 - Finanční výnosy

661 - Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů

662 - Úroky

663 - Kurzové zisky

664 - Výnosy z přecenění reálnou hodnotou

665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku

669 - Ostatní finanční výnosy

Účtová skupina 67 - Výnosy z transferů

671 - Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů

672 - Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů

675 - Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů

Účtová skupina 68 - Výnosy ze sdílených daní a poplatků

681 - Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob

682 - Výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob

684 - Výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty

- 685 - Výnosy ze sdílených spotřebních daní
- 686 - Výnosy ze sdílených majetkových daní
- 688 - Výnosy z ostatních sdílených daní a poplatků

Účtová třída 7 a 8 - Vnitroorganizační účetnictví

Obsah těchto účtových tříd si určí sama účetní jednotka.

Účtová třída 9 - Podrozvahové účty

Účtová skupina 90 - Majetek a závazky účetní jednotky

- 901 - Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek
- 902 - Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek
- 905 - Vyřazené pohledávky
- 906 - Vyřazené závazky
- 909 - Ostatní majetek

Účtová skupina 91 - Krátkodobé podmíněné pohledávky z transferů a krátkodobé podmíněné závazky z transferů

- 911 - Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů
- 912 - Krátkodobé podmíněné závazky z předfinancování transferů
- 913 - Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů
- 914 - Krátkodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů
- 915 - Ostatní krátkodobé podmíněné pohledávky z transferů
- 916 - Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů

Účtová skupina 92 - Podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou

- 921 - Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu úplatného užívání majetku jinou osobou
- 922 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu úplatného užívání majetku jinou osobou
- 923 - Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na

základě smlouvy o výpůjčce

924 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce

925 - Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou z jiných důvodů

926 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou z jiných důvodů

Účtová skupina 93 a 94 - Další podmíněné pohledávky

931 - Krátkodobé podmíněné pohledávky ze smluv o prodeji dlouhodobého majetku

932 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze smluv o prodeji dlouhodobého majetku

933 - Krátkodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv

934 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv

939 - Krátkodobé podmíněné pohledávky ze sdílených daní

941 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze sdílených daní

942 - Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům

943 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům

944 - Krátkodobé podmíněné úhrady pohledávek z přijatých zajištění

945 - Dlouhodobé podmíněné úhrady pohledávek z přijatých zajištění

947 - Krátkodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení

948 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení

Účtová skupina 95 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů a dlouhodobé podmíněné závazky z transferů

951 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů

952 - Dlouhodobé podmíněné závazky z předfinancování transferů

953 - Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů

954 - Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů

955 - Ostatní dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů

956 - Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů

Účtová skupina 96 - Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku

961 - Krátkodobé podmíněné závazky z operativního leasingu

962 - Dlouhodobé podmíněné závazky z operativního leasingu

963 - Krátkodobé podmíněné závazky z finančního leasingu

964 - Dlouhodobé podmíněné závazky z finančního leasingu

965 - Krátkodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce

966 - Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce

967 - Krátkodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů

968 - Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů

Účtová skupina 97 a 98 - Další podmíněné závazky

971 - Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku

972 - Dlouhodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku

973 - Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv

974 - Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv

975 - Krátkodobé podmíněné závazky z přijatého kolaterálu

976 - Dlouhodobé podmíněné závazky z přijatého kolaterálu

978 - Krátkodobé podmíněné závazky vyplývající z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní

979 - Dlouhodobé podmíněné závazky vyplývající z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní

981 - Krátkodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí jednorázových

982 - Dlouhodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí jednorázových

983 - Krátkodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí ostatních

984 - Dlouhodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí ostatních

985 - Krátkodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení

986 - Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení

Účtová skupina 99 - Ostatní podmíněná aktiva a ostatní podmíněná pasiva a vyrovnávací účty

991 - Ostatní krátkodobá podmíněná aktiva

992 - Ostatní dlouhodobá podmíněná aktiva

993 - Ostatní krátkodobá podmíněná pasiva

994 - Ostatní dlouhodobá podmíněná pasiva

999 - Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům

Zdroj: *Účetní portál: PŘÍLOHA Č. 7 - SMĚRNÁ ÚČTOVÁ OSNOVA* [online]. 2016 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://ucetniportal.cz/wiki/html?transcript=1;item=11901>.

8.2 Příloha 2 Účtová osnova pro banky

ÚČTOVÁ OSNOVA PRO BANKY

Účtová třída 1 - Pokladní a mezibankovní účty

11	Pokladní hodnoty
111	Pokladna
113	Zlato
119	Jiné pokladní hodnoty
12	Vklady a úvěry u emisních bank, šekové poštovní účty
121	Běžné účty u emisních bank
122	Účty peněžních rezerv u emisních bank
123	Poskytnuté úvěry emisním bankám
124	Šekové poštovní účty
125	Přijaté úvěry od emisních bank
126	Termínové vklady u emisních bank
127	Termínové vklady emisních bank
13	Vklady, úvěry a ostatní pohledávky za jinými bankami
131	Běžné účty u jiných bank
132	Termínové vklady u jiných bank
133	Poskytnuté úvěry jiným bankám
134	Běžné účty jiných bank
135	Ostatní pohledávky za jinými bankami
136	Termínové vklady jiných bank
137	Přijaté úvěry od jiných bank
138	Klasifikované úvěry, vklady a ostatní pohledávky za jinými bankami
139	Opravná položka ke klasifikovaným úvěrům, vkladům a ostatním pohledávkám za jinými bankami

- 16 Závazky z jiných hodnot**
- 163 Závazky ve zlatě
- 164 Závazky z jiných hodnot

- 17 Závazky z cenných papírů**
- 171 Závazky ze státních bezkuponových dluhopisů
- 172 Závazky z bezkuponových dluhopisů emisních bank
- 173 Závazky z bezkuponových dluhopisů
- 174 Závazky z akcií
- 175 Závazky z podílových listů
- 176 Závazky z ostatních bezkuponových dluhopisů
- 177 Závazky ze směnek
- 178 Závazky z cenných papírů zajištěných aktivy

Účtová třída 2 - Účty klientů

- 21 Standardní úvěry a ostatní pohledávky za klienty**
- 212 Ostatní pohledávky za klienty
- 213 Spotřební úvěry nekategorizované
- 214 Krátkodobé úvěry
- 216 Střednědobé úvěry
- 218 Dlouhodobé úvěry
- 219 Opravná položka ke spotřebním úvěrům nekategorizovaným

- 22 Vklady klientů**
- 221 Běžné účty klientů
- 223 Vkladové certifikáty
- 224 Termínové vklady klientů s výpovědní lhůtou
- 225 Termínové vklady klientů se splatností
- 226 Úsporné vklady klientů na požádání
- 227 Úsporné vklady klientů se splatností
- 228 Úsporné vklady klientů s výpovědní lhůtou

229	Ostatní krátkodobé závazky vůči klientům
23	Přijaté úvěry od klientů, orgánů státu a obdobných orgánů
231	Přijaté úvěry od klientů
232	Přijaté úvěry od orgánů státu
233	Přijaté úvěry od územních samosprávných celků
234	Přijaté úvěry od veřejných fondů
235	Přijaté úvěry od státních fondů
24	Klasifikované úvěry a ostatní pohledávky za klienty
241	Sledované úvěry a ostatní pohledávky
242	Nestandardní úvěry a ostatní pohledávky
243	Pochybné úvěry a ostatní pohledávky
244	Ztrátové úvěry a ostatní pohledávky
249	Opravná položka ke klasifikovaným úvěrům a ostatním pohledávkám za klienty
25	Agendy z pověření (jen ČSOB)
251	Vládní úvěry
252	Krytí vládních úvěrů
253	Centrální devizový zdroj
254	Krytí centrálního devizového zdroje
255	Aktivum nesměnitelných měn
256	Krytí aktiva nesměnitelných měn
257	Pasivum nesměnitelných měn
258	Krytí pasiva nesměnitelných měn
26	Emitované krátkodobé cenné papíry
262	Dluhopisy
263	Vkladní listy

264	Směnky
27	Účelové pohledávky a závazky vůči klientům
271	Účelově vázané vklady
272	Ostatní účelové pohledávky a závazky
28	Vklady, úvěry a ostatní pohledávky za orgány státu a obdobnými orgány
281	Poskytnuté úvěry a ostatní pohledávky za orgány státu
282	Poskytnuté úvěry a ostatní pohledávky za územními samosprávnými celky
283	Poskytnuté úvěry a ostatní pohledávky za veřejnými fondy
284	Vklady veřejných fondů
285	Vklady mimorozpočtových prostředků orgánů státu
287	Vklady mimorozpočtových prostředků územních samosprávných celků
288	Vklady rozpočtových prostředků orgánů územních samosprávných celků
289	Opravná položka k úvěrům a ostatním pohledávkám
29	Zúčtování s orgány státu a obdobnými orgány 291 Rozpočtové příjmy rozpočtu územních samosprávných celků
292	Rozpočtové výdaje rozpočtu územních samosprávných celků
297	Státní fondy a jiná zúčtování s rozpočtem České republiky
Účtová třída 3 - Cenné papíry, deriváty, ostatní pohledávky a závazky a přechodné účty	
30	Pevné termínové operace a opce s úvěrovými nástroji
301	Pevné termínové operace s úvěrovými nástroji
303	Nakoupené opce na úvěrové nástroje
304	Prodané opce na úvěrové nástroje
31	Pevné termínové operace
311	Pevné termínové operace s úrokovými nástroji
313	Pevné termínové operace s měnovými nástroji

- 315 Pevné termínové operace s akciovými nástroji
- 317 Pevné termínové operace s komoditními nástroji
- 319 Zúčtování marží burzovních derivátů

- 32 Pohledávky a závazky z inkasa a ze zúčtování**
- 321 Hodnoty k inkasu přijaté od korespondentů
- 322 Hodnoty k inkasu přijaté od klientů
- 323 Uspořádací účet pro zúčtování platebního styku
- 325 Účty korespondentů s připsáním platby po jejím inkasu
- 326 Účty klientů s připsáním platby po jejím inkasu

- 33 Pobočky a jednatelství**
- 331 Tuzemské pobočky a jednatelství
- 332 Zahraniční pobočky a jednatelství - provozní prostředky

- 34 Různé pohledávky a závazky**
- 341 Různí dlužníci
- 342 Různí věřitelé
- 343 Zúčtování se zaměstnanci
- 344 Poskytnuté provozní zálohy
- 345 Přijaté provozní zálohy
- 346 Zúčtování s orgány sociálního zabezpečení a zdravotními pojišťovnami
- 347 Zúčtování se státním rozpočtem
- 348 Odložená daňová pohledávka a závazek
- 349 Opravná položka k pohledávkám

- 35 Časové rozlišení, dohadné položky, uspořádací účet**
- 351 Náklady příštích období
- 352 Příjmy příštích období
- 353 Dohadné účty aktivní

354	Dohadné účty pasivní
355	Výdaje příštích období
356	Výnosy příštích období
358	Uspořádací účet kurzových rozdílů
36	Cenné papíry k prodeji
361	Státní bezkuponové dluhopisy
362	Bezkuponové dluhopisy emisních bank
363	Kuponové dluhopisy
364	Akcie
365	Podílové listy
366	Ostatní bezkuponové dluhopisy
367	Směnky
368	Cenné papíry zajištěné aktivy
369	Opravná položka k cenným papírům k prodeji
37	Pohledávky a závazky z obchodování s cennými papíry a z emise vlastních cenných papírů
371	Zúčtování s trhem cenných papírů
372	Upsané cenné papíry určené k umístění na veřejnosti
373	Zúčtování s příkazci
374	Závazky z cenných papírů klientů svěřených do dispozice banky
375	Pohledávky za akcionáři
376	Závazky vůči akcionářům
378	Závazky z emitovaných dluhopisů
38	Cenné papíry k obchodování
381	Státní bezkuponové dluhopisy
382	Bezkuponové dluhopisy emisních bank
383	Kuponové dluhopisy

- 384 Akcie
- 385 Podílové listy
- 386 Ostatní bezkuponové dluhopisy
- 387 Směnky
- 388 Cenné papíry zajištěné aktivy
- 389 Opravná položka k cenným papírům k obchodování

39 Opce

- 391 Nakoupené opce na úrokové nástroje
- 392 Prodané opce na úrokové nástroje
- 393 Nakoupené opce na měnové nástroje
- 394 Prodané opce na měnové nástroje
- 395 Nakoupené opce na akciové nástroje
- 396 Prodané opce na akciové nástroje
- 397 Nakoupené opce na komoditní nástroje
- 398 Prodané opce na komoditní nástroje

Účtová třída 4 - Nehmotný, hmotný majetek, účasti, cenné papíry držené do splatnosti, zahraniční pobočky a jednatelství

41 Účasti, cenné papíry držené do splatnosti

- 411 Směnky
- 412 Účasti s podstatným vlivem
- 413 Účasti s rozhodujícím vlivem
- 414 Cenné papíry zajištěné aktivy
- 415 Kuponové dluhopisy
- 416 Státní bezkuponové dluhopisy
- 417 Bezkuponové dluhopisy emisních bank
- 418 Ostatní bezkuponové dluhopisy
- 419 Opravná položka k účastem a cenným papírům držným do splatnosti

42 Zahraniční pobočky a jednatelství

- 421 Prostředky dlouhodobě poskytnuté pobočkám a jednatelstvím v zahraničí
- 424 Poskytnuté dlouhodobé úvěry zvláštního charakteru pobočkám a jednatelstvím v zahraničí
- 429 Opravná položka k poskytnutým dlouhodobým úvěrům zvláštního charakteru

- 43 Hmotný majetek**
- 431 Provozní hmotný majetek
- 432 Neprovozní hmotný majetek
- 438 Oprávky k hmotnému majetku
- 439 Opravná položka k hmotnému majetku

- 44 Pořízení majetku**
- 441 Pořízení provozního hmotného majetku
- 442 Pořízení neprovozního hmotného majetku
- 445 Pořízení nehmotného majetku
- 446 Poskytnuté zálohy na pořízení majetku
- 449 Opravná položka k poskytnutým zálohám

- 45 Hmotný majetek v leasingu**
- 451 Hmotný majetek v leasingu
- 453 Hmotný majetek po rozvázání leasingové smlouvy
- 458 Oprávky k hmotnému majetku v leasingu

- 47 Nehmotný majetek**
- 473 Goodwill
- 474 Software
- 475 Zřizovací výdaje
- 476 Ostatní nehmotný majetek
- 478 Oprávky k nehmotnému majetku
- 479 Opravná položka k nehmotnému majetku

48 **Zásoby**

480 Zásoby

Účtová třída 5 - Kapitálové účty, dlouhodobé závazky a závěrkové účty

50 Dotace a obdobné prostředky

501 Dotace

507 Prostředky obdobné dotacím

52 Emitované dlouhodobé cenné papíry

521 Kuponové dluhopisy

522 Hypoteční zástavní listy

524 Směnky

525 Bezkuponové dluhopisy

53 Podřízené finanční závazky

531 Podřízené přijaté úvěry a vklady od bank

532 Podřízené přijaté úvěry a vklady od klientů

533 Podřízené emitované dluhopisy

54 Rezervy

542 Rezervy daňově uznané

543 Rezervy daňově neuznané

55 Fondy ze zisku

552 Zákonné rezervní fondy

557 Ostatní fondy ze zisku

56 Základní kapitál a kapitálové fondy

561 Základní kapitál

562 Dlouhodobý závazek zahraniční pobočky vůči centrále

563	Ažiový fond
564	Ostatní kapitálové fondy
566	Vlastní akcie
567	Rozdíly z přepočtu účastí
569	Rozdíly z přepočtů zajišťovacích derivátů
57	Převedený hospodářský výsledek
571	Nerozdělený zisk z předchozích období
572	Neuhrazená ztráta z předchozích období
58	Závěrkové účty
581	Počáteční účet rozvažný
582	Konečný účet rozvažný
583	Účet zisků a ztrát
59	Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení
590	Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení
Účtová třída 6 - Náklady	
61	Náklady na finanční činnosti
611	Náklady na pokladní a mezibankovní operace
612	Náklady na operace s klienty
613	Náklady na leasing
614	Náklady na emitované cenné papíry
615	Náklady na operace s cennými papíry
616	Náklady na devizové operace
617	Náklady na ostatní operace
619	Náklady na derivátové operace
63	Všeobecné provozní náklady
631	Náklady na zaměstnance

632	Sociální náklady
635	Daně a poplatky
636	Nakupované výkony
637	Odpisy hmotného majetku
638	Odpisy nehmotného majetku
65	Tvorba rezerv a opravných položek
651	Tvorba opravných položek daňově neuznaných
652	Tvorba rezerv daňově uznaných
653	Tvorba rezerv daňově neuznaných
654	Tvorba opravných položek daňově uznaných
66	Ostatní provozní náklady
661	Odepsané pohledávky za bankami
662	Odepsané pohledávky za klienty a ostatními dlužníky
663	Náklady z postoupených pohledávek za bankami
664	Náklady z postoupených pohledávek za klienty
665	Náklady z převodu účastí
666	Náklady z převodu ostatního majetku
667	Jiné provozní náklady
67	Mimořádné náklady
671	Mimořádné náklady
68	Daň z příjmů
681	Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná
682	Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená
683	Daň z příjmů z mimořádné činnosti - splatná
684	Daň z příjmů z mimořádné činnosti - odložená
685	Dodatečné odvody daně z příjmu

69 Vnitrobankovní náklady

690 Vnitrobankovní náklady

Účtová třída 7 - Výnosy

71 Výnosy z finančních činností

711 Výnosy z pokladních a mezibankovních operací

712 Výnosy z operací s klienty

713 Výnosy z leasingu

714 Výnosy z držených cenných papírů

715 Výnosy z operací s cennými papíry

716 Výnosy z devizových operací

717 Výnosy z ostatních operací

719 Výnosy z derivátových operací

75 Použití rezerv a opravných položek

751 Použití opravných položek daňově neuznaných

752 Použití rezerv daňově uznaných

753 Použití rezerv daňově neuznaných

754 Použití opravných položek daňově uznaných

76 Ostatní provozní výnosy

761 Výnosy z odepsaných pohledávek za bankami

762 Výnosy z odepsaných pohledávek za klienty a ostatními dlužníky

763 Výnosy z postoupených pohledávek za bankami

764 Výnosy z postoupených pohledávek za klienty

765 Výnosy z převodu účastí

766 Výnosy z převodu ostatního majetku

767 Jiné provozní výnosy

77 Mimořádné výnosy

771 Mimořádné výnosy

79 Vnitrobankovní výnosy

790 Vnitrobankovní výnosy

Účtová třída 8 - Vnitrobankovní účetnictví

Účtová třída 9 - Podrozvahové účty

91 Pohledávky a závazky z příslibů úvěrů a půjček

911 Poskytnuté přísliby úvěrů a půjček

912 Přijaté přísliby úvěrů a půjček

92 Pohledávky a závazky ze záruk

921 Poskytnuté záruky a ručení

922 Přijaté záruky a ručení

923 Poskytnutá přijetí směnek

924 Přijatá přijetí směnek

925 Poskytnuté záruky z převedených směnek

926 Přijaté záruky z převedených směnek

927 Poskytnutá směnečná rukojemství

928 Přijatá směnečná rukojemství

93 Pohledávky a závazky z akreditivů

931 Poskytnuté záruky z otevření akreditivů

932 Přijaté záruky z otevření akreditivů

933 Poskytnuté záruky z potvrzení akreditivů

934 Přijaté záruky z potvrzení akreditivů

94 Pohledávky a závazky ze spotových operací

941 Pohledávky ze spotových operací s úrokovými nástroji

942 Závazky ze spotových operací s úrokovými nástroji

943 Pohledávky ze spotových operací s měnovými nástroji

- 944 Závazky ze spotových operací s měnovými nástroji
- 945 Pohledávky ze spotových operací s akciovými nástroji
- 946 Závazky ze spotových operací s akciovými nástroji
- 947 Pohledávky ze spotových operací s komoditními nástroji
- 948 Závazky ze spotových operací s komoditními nástroji
- 95 Pohledávky a závazky z pevných termínových operací**
- 951 Pohledávky z pevných termínových operací s úvěrovými a úrokovými nástroji
- 952 Závazky z pevných termínových operací s úvěrovými a úrokovými nástroji
- 953 Pohledávky z pevných termínových operací s měnovými nástroji
- 954 Závazky z pevných termínových operací s měnovými nástroji
- 955 Pohledávky z pevných termínových operací s akciovými nástroji
- 956 Závazky z pevných termínových operací s akciovými nástroji
- 957 Pohledávky z pevných termínových operací s komoditními nástroji
- 958 Závazky z pevných termínových operací s komoditními nástroji
- 96 Pohledávky a závazky z opčních operací**
- 961 Pohledávky z opcí na úvěrové a úrokové nástroje
- 962 Závazky z opcí na úvěrové a úrokové nástroje
- 963 Pohledávky z opcí na měnové nástroje
- 964 Závazky z opcí na měnové nástroje
- 965 Pohledávky z opcí na akciové nástroje
- 966 Závazky z opcí na akciové nástroje
- 967 Pohledávky z opcí na komoditní nástroje
- 968 Závazky z opcí na komoditní nástroje
- 97 Pohledávky a závazky ze zástav a závazky z kolaterálu**
- 971 Poskytnuté nemovité zástavy
- 972 Přijaté nemovité zástavy

- 973 Poskytnuté peněžní zástavy
- 974 Přijaté peněžní zástavy
- 975 Poskytnuté zástavy - cenné papíry
- 976 Přijaté zástavy - cenné papíry
- 977 Poskytnuté ostatní zástavy
- 978 Přijaté ostatní zástavy
- 979 Přijaté kolaterály - cenné papíry

- 98 Pohledávky a závazky z hodnot v úschově, správě a uložení**
- 983 Hodnoty banky předané do úschovy
- 984 Hodnoty převzaté do úschovy
- 985 Hodnoty banky předané do správy
- 986 Hodnoty převzaté do správy
- 987 Hodnoty banky předané k uložení
- 988 Hodnoty převzaté k uložení

- 99 Uspořádací a evidenční účty**
- 991 Uspořádací účet operací s úrokovými nástroji
- 992 Uspořádací účet operací s měnovými nástroji
- 993 Uspořádací účet operací s akciovými nástroji
- 994 Uspořádací účet operací s komoditními nástroji
- 995 Uspořádací účet operací s úvěrovými nástroji
- 996 Odepsané pohledávky
- 997 Zásoba hodnot v evidenci
- 998 Jiné hodnoty v evidenci
- 999 Pomocné souvztažné účty

Zdroj: *Zákony pro lidi: Oznámení č. 01/c106/1997 Sb.* [online]. 1998 [cit. 2020-04-05].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-c106-o1/zneni-0?text=opat%C5%99en%C3%AD%20%C4%8D.%20j.%20282%2F79783%2F1997>.

8.3 Příloha 3 Rozvaha společnosti Česká spořitelna, a.s.

Rozvaha – Aktiva (mil. Kč)

Aktiva	1.1.18	31.12.18	změna	změna
Pokladní hotovost a hotovost u centrálních bank	280 209	63 914	-77,2%	-216 295
Finanční aktiva k obchodování	11 433	10 311	-9,8%	-1 122
Finanční aktiva neurčená k obchodování v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty	3 316	1 452	-56,2%	-1 864
z toho Úvěry a jiné pohledávky za klienty	2 287	69	-97,0%	-2 218
Finanční aktiva v reálné hodnotě vykázané do ostatního úplného výsledku	53 538	39 627	-26,0%	-13 911
Finanční aktiva v naběhlé hodnotě	950 209	1 281 034	34,8%	330 825
Dluhové cenné papíry	167 304	205 551	22,9%	38 247
Úvěry a jiné pohledávky za bankami	155 654	389 844	>100%	234 190
Úvěry a jiné pohledávky za klienty	627 251	685 639	9,3%	58 388
Pohledávky z finančního leasingu	1 927	2 006	4,1%	79
Zajišťovací deriváty	613	1 152	87,9%	539
Hmotný majetek	9 913	9 396	-5,2%	-517
Investiční nemovitosti	2 372	2 327	-1,9%	-45
Nehmotný majetek	4 854	5 247	8,1%	393
Účasti v přidružených společnostech	762	824	8,1%	62
Pohledávky ze splatné daně	341	499	46,3%	158
Pohledávky z odložené daně	1 226	986	-19,6%	-240
Aktiva držaná k prodeji	19	40	>100%	21
Obchodní a jiné pohledávky	5 284	6 351	20,2%	1 067
Ostatní aktiva	2 104	1 299	-38,3%	-805
Aktiva celkem	1 328 120	1 426 465	7,4%	98 345

Pozn.: Aby byly údaje srovnatelné pro obě období, tak v údajích k 1. lednu 2018 se již odráží implementace účetních standardů IFRS 9

Rozvaha – Pasiva (mil. Kč)

Závazky a vlastní kapitál	1.1.18	31.12.18	změna	změna
Finanční závazky k obchodování	11 414	10 172	-10,9%	-1 242
Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty	1 240	1 935	56,0%	695
Vklady klientů	1 240	1 935	56,0%	695
Finanční závazky v naběhlé hodnotě	1 179 929	1 279 931	8,5%	100 002
Vklady bank	295 232	318 861	8,0%	23 629
Vklady klientů	881 996	952 506	8,0%	70 510
Emitované dluhové cenné papíry	1 805	5 458	>100%	3 653
Ostatní finanční závazky	896	3 106	>100%	2 210
Závazky z finančního leasingu	0	0	-	0
Zajišťovací deriváty	1 813	2 109	16,3%	296
Změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů při zajištění reálné hodnoty úrokového rizika portfolia finančních závazků	0	1	-	1
Rezervy	2 909	3 584	23,2%	675
Závazky ze splatné daně	89	69	-22,5%	-20
Závazky z odložené daně	214	218	1,9%	4
Závazky související s aktivy drženými k prodeji	0	0	-	0
Ostatní závazky	10 764	5 789	-46,2%	-4 975
Vlastní kapitál celkem	119 748	122 657	2,4%	2 909
Vlastní kapitál náležející nekontrolním podílům	165	184	11,5%	19
Vlastní kapitál náležející vlastníkův mateřské společnosti	119 583	122 473	2,4%	2 890
Závazky a vlastní kapitál celkem	1 328 120	1 426 465	7,4%	98 345

Pozn.: Aby byly údaje srovnatelné pro obě období, tak v údajích k 1. lednu 2018 se už odráží implementace účetních standardů IFRS 9

Zdroj: *Výroční zpráva společnosti: Česká spořitelna* [online]. Praha, 2019 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>.

8.4 Příloha 4 Výkaz zisku a ztráty společnosti Česká spořitelna, a.s.

Výkaz zisků a ztrát (mil. Kč)

	2017	2018	Změna
Čistý úrokový výnos	25 350	27 821	9,7%
Čistý výnos z poplatků a provizí	8 803	8 540	-3,0%
Výnosy z dividend	64	78	21,9%
Čistý zisk z obchodních operací	2 736	2 150	-21,4%
Zisky nebo (-) ztráty z finančních nástrojů vykázaných v reálné hodnotě do zisku nebo ztráty	-7	224	-
Čistý výsledek z účasti zaúčtovaných ekvivalenční metodou	9	54	500,0%
Výnosy z pronájmu investic do nemovitostí a ostatní operativní pronájem	272	221	-18,8%
Všeobecné administrativní náklady	-18 240	-18 327	0,5%
Zisky nebo (-) ztráty z odúčtování finančních nástrojů nevykázaných v reálné hodnotě do zisku nebo ztráty ¹	271	25	-90,8%
Zisk nebo (-) ztráta ze znehodnocení finančních nástrojů ²	-33	-288	>100%
Ostatní provozní výsledek	-1 198	-1 335	11,4%
Zisk z pokračujících činností před zdaněním	18 027	19 163	6,3%
Daň z příjmu	-3 415	-3 801	11,3%
Zisk běžného roku po zdanění			
náležící nekontrolním podílům	2	0	-100,0%
náležící vlastníkům mateřské společnosti	14 610	15 362	5,1%
Provozní výnosy	37 227	39 088	5,0%
Provozní náklady	-18 240	-18 327	0,5%
Provozní výsledek	18 987	20 761	9,3%
Poměr nákladů vůči výnosům	49,0%	46,9%	
Návratnost kapitálu	12,1%	12,8%	

ČESKÁ S
spořitelna

Pozn.: Struktura z roku 2017 byla přizpůsobena kvůli zachování srovnatelnosti s rokem 2018 (IFRS 9). Pro rok 2017 nebyly uskutečněny žádné úpravy objemů
¹ Tato položka je srovnatelná s předtím používanou položkou Čistý zisk z finančních aktiv a závazků nevykázaných v reálné hodnotě proti účtům nákladů nebo výnosů
² Od 1. ledna 2018 zahrnuje mimobilanční opravné položky (předtím byly v Ostatním provozním výsledku)

10

Zdroj: *Výroční zpráva společnosti*: Česká spořitelna [online]. Praha, 2019 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>.